

47. KESKIVIIKKONA 5. TOUKOKUUTA 2010

kello 14.02

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

- 1) Hallituksen esitys laeiksi laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain sekä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta 2
 Hallituksen esitys HE 21/2010 vp
 Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 3/2010 vp

Ensimmäinen käsittely

- 2) Hallituksen esitys laiksi luotsauslain muuttamisesta 3
 Hallituksen esitys HE 251/2009 vp
 Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 4/2010 vp

Ainoa käsittely

- 3) Hallituksen esitys vuoden 2010 lisätalousarvioksi 3
 Hallituksen esitys HE 26/2010 vp
 Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 17/2010 vp
 Lisätalousarvioaloite LTA 1—16/2010 vp

Ensimmäinen käsittely

- 4) Hallituksen esitys Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta 23
 Hallituksen esitys HE 195/2009 vp
 Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/2010 vp

Mietintöjen pöydällepano

- 5) Hallituksen esitys laiksi terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 68
 Hallituksen esitys HE 46/2010 vp
 Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuslaitoksen mietintö StVM 9/2010 vp

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.02—15.58 ja 17.59—19.40), ensimmäinen varapuhemies Seppo Kääriäinen (15.58—17.59) ja puhemies Sauli Niinistö (19.40—20.31).

Anu Vehviläinen /kesk (e)
 Henna Virkkunen /kok (e)
 Jyrki Yrttiaho /vas (s)

Nimihuudon jälkeen ilmoittautui seuraava edustaja:

Bjarne Kallis /kd (19.33)

Nimihuuto

Nimihuudossa merkittiin täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat 29 edustajaa (e = eduskuntatyöhön liittyvä tehtävä; s = sairaus; p = perheväpää):

Sirkka-Liisa Anttila /kesk (e)
 Hannakaisa Heikkinen /kesk (p)
 Anna-Maja Henriksson /r
 Rakel Hiltunen /sd
 Anne Holmlund /kok (e)
 Tuomo Hänninen /kesk
 Bjarne Kallis /kd
 Tanja Karpela /kesk (p)
 Kimmo Kiljunen /sd (e)
 Lauri Kähkönen /sd
 Esa Lahtela /sd
 Eero Lehti /kok (s)
 Suvi Lindén /kok (e)
 Jukka Mäkelä /kok
 Olli Nepponen /kok
 Mikaela Nylander /r (p)
 Lauri Oinonen /kesk (e)
 Mauri Pekkarinen /kesk (e)
 Tero Rönkä /sd
 Minna Sirnö /vas
 Johanna Sumuvuori /vihr (e)
 Tommy Tabermann /sd (s)
 Katja Taimela /sd
 Satu Taiveaho /sd (s)
 Tarja Tallqvist /kd (s)
 Tapani Tölli /kesk (e)

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Hallituksen esitys laeiksi laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain sekä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
 Hallituksen esitys HE 21/2010 vp
 Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 3/2010 vp

Toinen varapuhemies: Keskustelu asiasta päättyi 4.5.2010 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on ed. Pentti Oinonen ed. Raimo Vistbackan kannattamana tehnyt seuraavan lausumaehdotuksen: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkasti laajakaistapalvelujen saatavuutta myös haja-asutusalueilla ja tarvittaessa ryhtyy pikaisiin toimiin, joilla 100 Mbit/s yhteysmahdollisuus rakennetaan yhteiskunnan tuella perille asti kaikille niille haja-asutusalueilla sijaitseville kotitalouksille, jotka sitä tarvitsevat, henkilön taloudellisesta tilanteesta tai liityntäpisteestä riippumatta."

Selonteko hyväksyttiin.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies: Lopuksi on päätettävä lausumaehdotuksesta.

Äänestyksessä ed. Pentti Oinosen ehdotuksesta mietintöä vastaan eduskunta hyväksyi mietinnön äänin

jaa 149, ei 9; poissa 41. (Ään. 1)

Asian käsittely päättyi.

2) Hallituksen esitys laiksi luotsauslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 251/2009 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 4/2010 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 4.5.2010 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi 2, 4, 5, 8, 10, 12 ja 13 §:n mietinnön mukaisina.

14 §

Saara Karhu /sd: Arvoisa puhemies! Esitän, että pykälä saa sen muodon, mikä on vastalauseessa.

Marko Asell /sd: Arvoisa puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu päättyi.

Toinen varapuhemies: Ed. Saara Karhu on ed. Marko Asellin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Äänestyksessä ed. Saara Karhun ehdotuksesta mietintöä vastaan eduskunta hyväksyi 14 §:n mietinnön mukaisena äänin

jaa 101, ei 60; poissa 38. (Ään. 2)

Eduskunta hyväksyi 16 ja 18—21 §:n mietinnön mukaisina.

Voimaantulosäännös

Saara Karhu /sd: Arvoisa puhemies! Esitän, että voimaantulosäännös saa sen muodon, mikä on vastalauseessa.

Marko Asell /sd: Arvoisa puhemies! Kannatan tehtyä esitystä.

Keskustelu päättyi.

Toinen varapuhemies: Ed. Saara Karhu on ed. Marko Asellin kannattamana ehdottanut, että voimaantulosäännös hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Äänestyksessä ed. Saara Karhun ehdotuksesta mietintöä vastaan eduskunta hyväksyi voimaantulosäännöksen mietinnön mukaisena äänin

jaa 103, ei 58; poissa 38. (Ään. 3)

Eduskunta hyväksyi johtolauseen ja nimikkeen mietinnön mukaisina.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

3) Hallituksen esitys vuoden 2010 lisätalousarvioksi

Ainoa käsittely

Hallituksen esitys HE 26/2010 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 17/2010 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 1—16/2010 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö 17.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla. Mietinnön esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelussa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen

varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suositaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Yleiskeskustelu

¹ **Hannes Manninen /kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäistä lisätalousarviota käsiteltäessä Euroopan ja Suomen talousnäkymät maailman orastavasta toiveikkueudesta huolimatta ovat vieläkin sumeammats kuin aiemmin. (Hälinää)

Toinen varapuhemies (koputtaa): Ed. Manninen, anteeksi. — Pyytäisin edustajia keskittämään istuntoon. Täällä on todella vaikea kuulla, mitä edustaja puhuu. — Olkaa hyvä.

Puhuja: Kiitos, arvoisa puhemies! — Talouden näkymät Euroopassa ja sitä kautta myöskin Suomessa ovat vieläkin sameammat kuin ehkä jokin aika sitten kuvittelimme, ennen kaikkea Kreikan tilanteen johdosta.

Valiokunta ei muutoinkaan jo ennen tätä akuuttia tilannetta ottanut varsinaisesti kantaa eikä arvioinut tulevaa talouskehitystä lähinnä siksi, että meillä on tulossa kehyksiä koskeva mietintö aivan lähiaikoina ja siinä yhteydessä on tarkoitus arvioida tarkemmin talousnäkyviä. Ne ovat todella arvioita varmaan siinäkin vaiheessa.

Tähän lisätalousarvioonhan, voi sanoa, kytkeytyy kolme hyvin tärkeää asiaa. Tärkein niistä on panostus nuorisotyöttömyyteen, yli 70 miljoonaa euroa, joka jakaantuu hyvin monelle hallinnonalalle, ja voi sanoa, että se hyvin monipuolisesti kulttuuritoiminnoista työpajatoimintoihin parantaa nuorten työllistymismahdollisuuksia. Samoin tähän sisältyy myöskin osa uudistettuja elvytysmäärärahoja, jotka ovat siirtyneet edelliseltä vuodelta, toisin sanoen jääneet käyttämättä, ja ne budjetoidaan nyt uudelleen muun muassa Senaatti-kiinteistöjen osalta.

Toinen hyvin tärkeä asia on myöskin asuntoyhtiöiden tukemisen laajentaminen ja jatkaminen ennen kaikkea niin, että annetaan lupaus siitä, että kaikille yhtiöille, jotka ovat määräaikaan mennessä hakeneet, turvataan avustuksen saanti. Voikin todeta, että tätä avustusmuotoa hyväksi käyttäen on turvattu erittäin suuri määrä rakennusalan työpaikkoja, ja yleisestikin voinee sa-

noa, että asuntopolitiikan kautta rakennusalan työllisyyttä on todella merkittävästi voitu meidän maassamme helpottaa. Se on ollut ehkä tehokkain yksittäinen toimi, millä tätä lamaa on pyritty vastustamaan.

Kolmas hyvin tärkeä asia on tässä yhteydessä laivanrakennuksen innovaatiotuki, jonka osalta hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan pohjalta nostettiin tätä tukea 30 miljoonaan euroon saakka. Tämä on tärkeä nimenomaan siksi, että tämän avulla pyritään ja toivottavasti — ja uskon näin — voidaan rakentaa siltaa sille, että laivanrakennustoimiala ei kokonaan meidän maastamme häviä ja että kun paremmat ajat toivottavasti koittavat, meillä on iskukykyinen perusta, jolla me voimme laivanrakennustoimintaa tulevaisuudessakin tässä maassa harjoittaa.

Kaiken kaikkiaan tämä aikaistettu ensimmäinen lisäbudjetti on työllisyysbudjetti painottuen nuorisotyöttömyyteen. Kaiken kaikkiaan tässä on myönteistä vielä se, että arvonlisäverojen ennakoitua suuremmasta kertymästä johtuen voidaan velan määrää alentaa, tilapäisesti tietysti, koska tämä Kreikan lainakysymys tulee sitä nostamaan, mutta toisaalta siellä muutoinkin olisi edellytetty alennusta. Elikkä kokonaisuudessaan senkin jälkeen olemme suurin piirtein siinä tilanteessa, missä olimme varsinaista budjettia rakennettaessa.

Arvoisa puhemies! Tämä budjetti on tarkoitus tehdä sillä tavalla, että se tulisi voimaan 10. päivänä toukokuuta, jotta näihin toimenpiteisiin työllisyyden suhteen voidaan ryhtyä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. (Ed. Saarinen: Yli vuoden myöhässä!) Varsinainen talousarvio ja lisätalousarvio huomioiden budjetin loppusumma on tässä vaiheessa noin 50,5 miljardia euroa.

Tähän lisäbudjettiin sisältyy kolme vastalauseetta, jotka asianomaiset ryhmät omalta osaltaan varmasti esittelevät.

² **Kari Rajamäki /sd:** Arvoisa puhemies! Maailmanlaajuisen kriisin luoma epävakaus näkyy taloudessa ja turvallisuudessa. Tästä huolimatta hallitus on ajelehtinut kolme vuotta vanhan hallitusohjelmansa kanssa, ja siitä on tullut maan talouden ja työllisyyden oppotukki. Tilanteen vakavuutta ei ymmärretty ja elvytyksen nimissä veronkevennykset suunnattiin lähinnä suurituloisille. Myös muut hallituksen elvytystoimet myöhästivät hallituksen vääran arvion vuoksi. Sitten alettiinkin jo puhua elvytyksestä irtaantu-

misesta, vaikka ministeri Katainen seiso i puheidensa pyöröovissa pitkittävän työttömyystsunamin keskellä.

Tässä tilanteessa hallitus esitti eilen salamana 1 600 miljoonaa euroa velkarahaa Kreikalle, mutta tässä vakavassa talous- ja työttömyyskriisitilanteessa tässä suuresti mainitussa ensimmäisessä lisäbudjetissa ei ollut niitä nuorisotyöttömyyden torjumiseksi välttämättömiä lisäpanostuksia, joita olisi kaivattu. Meidän elinkeinopoliittikkamme työkalupakki elyt, alueelliset työ- ja elinkeinokeskukset, ovat voimakkaassa resurssipulassa tilanteessa, jossa pitäisi panostaa tukemaan työllisyyttä niin yrityksissä kuin syrjäytymisen torjunnassa.

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja turvallisuus edellyttävät panostuksia hyvinvointivaltion rahoitukseen, ja hallitus ei ole lupauksistaan huolimatta lisännyt kuntien valtionosuuksia. Näin vaikeutetaan juuri tässä vakavassa tilanteessa vanhustenhuollon ja julkisen terveydenhuollon kehittämistä, eli tämän kansainvälisen kriisin sosiaalisten vaikutusten pehmentämiseen ei panosteta. Hallituksen kovat arvot näkyvät ideologisesti ristiretkenä julkisen terveydenhuollon murentamiseksi, palvelujen ulkoistamiseksi ja kunta- palvelujen ja työllisyyden heikentämiseksi. Tässä tilanteessa edustuksellisen demokratian pitäisi toimia. Yhteisvastuu ja välittäminen eivät todella hoidu taitavillakaan puheilla eivätkä Toivo-kampanjoilla vaan veronmaksukyvyyn ja varallisuuden paremmalla huomioon ottamisella.

Vakavaa on se, että poliittinen ja taloudellinen kriisi ovat yhtä aikaa keskuudessamme. Tämä Merisalonen ensimmäinen hallitus murentaa kansanvallan ja edustuksellisen demokratian perustaa. Kovat arvot arjessa ja työelämässä näkyvät. Tässä vakavassa talouskriisissä tulo- ja terveyserot kasvavat entisestään ja monet kansanterveysjärjestöt ovat aiheellisesti nyt vakavasti huolissaan.

Nyt istutaan myös katsomossa, kun kansallisen erikoissairaanhoidon osaaminen reumapotilaiden osalta vakavasti vaarantuu. Kelan johdon olisi pitänyt ryhtyä aktiivisemmin etsimään ministeriön kanssa rahoitukselliset tavat toiminnan turvaamiseen. Hallitus kyllä vei salamavauhtia täällä kahdessa viikossa läpi maanviljelijöiden 22 miljoonan euron kansallisen lisätuen, mutta 2:ta miljoonaa euroa reumapotilaille ei edes haluttu pohtia. (Ed. Gustafsson: Voiko olla totta? Voi!)

Niin hallituksen kuin oppositionkin on kyettävä nyt tässä vakavassa tilanteessa sosiaaliturvan uudistamisessa tunnustamaan Suomen kansallinen häpeä leipäjonoista, syrjäytymisestä ja köyhyydestä. Tässä suhteessa toivon, että todella vakavasti käydään läpi myös niitä esityksiä, joita sosialidemokraattien vastalauseessa on muun muassa työmarkkinatukeen ja työttömyysturvan lapsikorotusten parantamiseen. Työttömien ja työttömien perheiden tukemisen pitää olla ilman EU-komissionkin toivomuksia myös meidän yhteinen, vakavampi huolenaiheemme.

Puhemies! Suomen talouden perustaa järjestyttävässä metsäteollisuuden kriisissä hallitus on ollut passiivinen niin Venäjän suhteiden, puuhuollon kuin valtion omistajuuden osalta. Suomen vaikeassa työllisyytilanteessa tulee Stora Enson kaltaiselle yritykselle asettaa teollisuus- ja työllisyysvaatimuksia sen sijaan, että yhteiskunta yksiselitteisesti ottaa vakavat seuraukset hoidettavaksi niin sanottuna rakennemuutospaikkakunnille myönnettävänä kriisirahoituksena. Yritysten yhteiskuntavastuu sosiaalisten kustannusten hallinnasta on muistettava, kun kyseessä on merkittävä valtion omistama yhtiö. Kansaneläkelaitoksen omistus, joka on yksinään puolet Ruotsin omistuksesta Stora Ensossa, on laiminlyöty. Missä on sinivalkoinen omistus, kun Suomessa aiotaan pysyvästi siirtyä sanomalehtipaperin oma-varaisuudesta Venäjän Kontupohjan paperista riippuvaiseksi? Stora Enson perustelemattomat paperikoneiden lakkautuspäätökset edellyttävät ulkopuolista asiantuntija-arviota Stora Enson ja kansallisen metsäteollisuuden etujen eroavuudesta.

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien vastalauseessa on koottu selkeät korjausesitykset yliopistojen perusrahoitukseen, myöskin Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskukseen liittyen, kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamiseen, Ara-vuokra-asuntojen perusparannusjärjestelmän uusimiseen ja muun muassa köyhyysongelmaan tarttumiseksi välittömin toimenpitein sosiaaliturvan parantamisella — ja että kunnilta ei poisteta valtionosuuksista asiakasmaksutuloja vastaavaa 60 miljoonan euron summaa ja että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin turvataksaan Reumasäätiön Heinolan Reuman sairaalan toiminnan ja reumapotilaiden korkeatasoisen hoidon jatkuvuuden ja että työvoimapolitiikan määrärahojen tasoa nostetaan välittömästi tämän kriisin tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Talouden ja Suomen jälle rakentamisen edellytykset löytyvät vain sosiaalisesti oikeudenmukaisen, rahavallasta vapaan kansanvallan kautta. Edustuksellisen demokratian ja eduskunnan budjettivallan pitäisi puuttua voimakkaammin ja konkreettisemmin tässä vakavassa tilanteessa hyvinvointivaltion perustan täsmärappaukseen.

³ **Ben Zyskowicz /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Rajamäen puheenvuorossa oli paljon, johon olisi aihetta puuttua, mutta lyhyesti puutun tähän päiväkohtaiseen heittoon.

Moiitte hallitusta siitä, että se esittää, että Suomi osallistuu muiden euromaiden kanssa tähän Kreikan tukipakettiin. Kun SDP on viime aikoina kilpaillut perussuomalaisien kanssa oppositiopolitiikan jyrkkyydessä eri aiheissa, niin kysyn nyt suoraan, ed. Rajamäki, onko eiliset puheenne ja äskeinen puheenvuoronne tulkittava siten, että SDP vastustaa Suomen osallistumista tähän Kreikan tukemisen hyväksi tehtävään kokonaisratkaisuun Euroopassa. Kyllä vai ei? Turha yrittää nyt istua kahdella tuolilla samanlaisesti, haukkua tätä politiikkaa ja toisaalta kuitenkin yrittää myöntää realiteetit ja kuitenkin tukea, kun parempaakaan vaihtoehtoa ei ole. Eli oletteko vastaan vai puolesta tälle hallituksen tukipaketille?

Toinen varapuhemies: Pyytäisin muistuttamaan, että me keskustelemme nyt ensimmäisestä lisäbudjetista emmekä hallituksen esityksistä toiseen lisäbudjettiin. Annan vastauspuheenvuoron ed. Rajamäelle ja muille edustajille, jotka tähän keskusteluun haluavat nyt osallistua, mutta muistutan, että puhumme ensimmäisestä lisäbudjetista.

⁴ **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että ed. Zyskowicz, joka on paitsi nokkela keskustelija myös erittäin hyvä hoksaaja, ymmärsi kyllä eilisen puheenvuoroni, se oli aika lailla suomea. Totesin, että 1 600 miljoonaa euroa hukkaputkeen ei voida laittaa tilanteessa, jossa tämä sama hallitus on tyrmännyt kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja opetustoimen parantamiset. Tämä lienee selkeä henkilökohtainen ja sosialidemokraattien kriittinen näkemys. SDP tulee perusteellisesti käymään läpi, vaatimaan selvitykset, ketkä ovat

Kreikan velkojia, miten tämä vastuu kannetaan, eikä kolkkapoika-asenteella, niin kuin kokoomus, lähdetä kansallisia verorahoja ja velkarahoja ja hyvinvointimme perustaa tältä osin murentamaan.

⁵ **Tuulikki Ukkola /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ottaa niin paljon velkaa, että meillä ei nyt kyllä ole paljon syytä rehellellä sen enempää Euroopan unionissa kuin Pohjolassakaan. Minä kysyn vaan sosialidemokraateilta, mikä on teidän vaihtoehtonne, koska täytyyhän teillä olla vaihtoehto. (Välihuutoja: Ei ole! Ei ole!) Täytyyhän teillä olla vaihtoehto, jos te arvostelette sitä, että yritetään pelastaa rahaliitto ja yritetään pelastaa Emu ja yritetään pelastaa kansalaisten hyvinvointi, koska jos me emme tätä tee, meiltä katoaa vienti ja meiltä katoavat työpaikat. Tätäkö te haluatte?

Toinen varapuhemies: Pyydän seuraavia vastauspuheenvuoron käyttäjiä keskittymään ensimmäiseen lisätalousarvioon. Minulla on täällä seuraavat puheenvuorot edustajille Lauslahti, Sasi, Saarinen, Lipponen, Kuusisto, Vuolanne, Uotila, Mustajärvi, Kankaanniemi, Oinonen, Viitanen, Asko-Seljavaara ja Sarkomaa, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

⁶ **Sanna Lauslahti /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni lisätalousarviossa on hyviä näkökulmia. Täällä on muun muassa innovaatiokeskittymien kehittäminen. Suomi tarvitsee uusia työpaikkoja ja myös niitä uusia innovaatioita, joilla me pystymme tulevaisuudessa rahoittamaan hyvinvointiyhteiskuntamme.

Annan kuitenkin kommentin edellisiin keskusteluihin tästä kakkososasta. Vastuullinen markkinatalous vaatii sen, että ne, jotka ovat lainoittaneet Kreikkaa, myös kantavat sen vastuun. Toivon sydämestäni, että velkasaneerausmenettelyn tyyppinen menettely tulisi tässä lähiaikoina keskusteluun. Toivon, että valtiovarainvaliokunta ottaa sen vakavasti pohdintaansa.

⁷ **Kimmo Sasi /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos demareiden kaikki lisäykset tähän ensimmäiseen lisäbudjettiin toteutetaan, kyllä alkaa olla vaikeaa toisen lisäbudjetin kanssa sen jälkeen.

Täytyy todeta, että Kreikan kriisiin syyllinen on Kreikan demarihallitus. Siellä demarit istuvat

vallassa, ja he ovat tuhlanneet kansan rahat. Täytyy sanoa, että tässä suhteessa demarit ovat yleensä osoittaneet kansainvälistä solidaarisuutta, ja tietysti teidän pitäisi miettiä sitä, pitäisikö Sosialistisen internationaalin kenties hoitaa keskuudessaan tämä homma, että valtiot eivät hoitaisi tätä, vaan Sosialistinen internationaali, kaikki demaripuolueet siellä keskenään hoitaisivat sen, kun demarit sotkevat talouden jossakin maassa. Täytyy sanoa, että ei se ole rahoittajien vika — Suomikin saa lainaa markkinoilta — että me otamme lainaa emmekä kykene pitämään aina talouttamme tasapainossa. Kyllä se on se, joka ne rahat tuhlaa, siellä se vastuu on, ja se on Kreikan politiikoilla, erityisesti Kreikan demaripolitiikoilla. Ed. Salolainen voi kertoa ministeri Pangeloksesta hyviä juttuja, niin tiedetään, minkölaisia ne Kreikan demarit ovat. (Naurua)

⁸ **Matti Saarinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilo kuulla, miten ed. Sasi korostaa sosialidemokraattien nopeata, tehokasta toimintaa Kreikassa, että ikään kuin kahdessa kuukaudessa he ovat pistäneet hyrskyn myrskyn. Siellä on ollut kaksi kuukautta suurin piirtein sosialidemokraattinen hallitus. Tätä vasten voivat kaikki puntaroida ed. Sasin puheitten löysyyttä tai muuten osuvuutta.

Mutta jos muutaman sanan tästä lisätalousarviostakin saa sanoa, niin hallitus on hyvällä asialla, on vain toista vuotta myöhässä. Me esitimme jo viime vuonna välikysymyksen koskien nuorisotyöttömyyttä. Hitaita ovat hallituksen herrojen kiireet. Ja määräaikaaisia elvytystoimia me kannatamme, joita valiokunnan puheenjohtaja Manninen täällä esitteli. Meidän vaihtoehdossa täällä on lisää, että veikkausvoittovaroilla esimerkiksi tuettaisiin määräaikaaisesti kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatilojen rakentamista. Jotain tällaista me odotamme hallitukselta.

Toinen varapuhemies: Kiitoksia, ed. Saarinen, te huomasitte eron ensimmäisen ja toisen lisäbudjetin välillä, ja toivon, että muutkin sen huomaavat tästä eteenpäin, koska jos keskustelu menee toiseen lisäbudjettiin, niin siinä tapauksessa mennään puhujalistaan.

⁹ **Päivi Lipponen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti joudun kyllä ottamaan tähän toiseen lisäbudjettiin kantaa, (Naurua) nimittäin sen verran törkeitä olivat ed.

Sasin syytökset äsken. Täällä nyt on paljon keskusteltu siitä, mikä on Suomen osuus korjata näitä Kreikan sotkuja, niin kun ed. Zyskovicz eilen sanoi, että kun pitäisi sitten omaan maaliin se pallo viedä, niin huonoa siitäkin syntyy. Ajatuksena on siis, että estetään pankkikriisin syntyminen ja sen leviäminen, mutta valitettavasti näillä toimilla ei estetä minkäänlaisen pankkikriisin syntymistä tai leviämistä. Se on edelleenkin ihan mahdollinen vaihtoehto. Senpä takia pitäisi myös katsoa niitä toisia ratkaisumalleja. Miksi ei sitten koko EU ota vastuuta tästä Kreikan sotkusta, vaan se rajataan vain euroalueen maiden kannettaviksi? Kreikka voi myös tehdä ratkaisuja, erota itse eurosta. Ja ed. Lauslahti ilmeisesti ehdotti, että Kreikka voi hakeutua velkasaneeraukseen, ja sillä tavalla sitten katsotaan, miten he järjestelvät (Puhemies: Minuutti on kulunut!) nämä velkansa. Joka tapauksessa Kreikalla on valtion omaisuutta, sitäkin voitaisiin lähteä realisoimaan alkuvaiheessa.

Toinen varapuhemies: Mennään puhujalistaan.

¹⁰ **Mikko Kuoppa /vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ensimmäiseksi lisätalousarvoksi nuorisotyöttömyyden poistamiseksi on kuin havunneulanen muurahaispesässä. Se on suunnilleen samankokoinen, ja samalla tavalla se sitä pesää täyttää. Maaliskuun lopussa 2010 työ- ja elinkeinotoimistoissa oli 275 000 työtöntä, työttömyysturvalain ja työnvälityksen säädösten mukaan työttömäksi työnhakijaksi tilastoitua. Työttömien työnhakijoiden määrä oli 24 000 suurempi kuin edellisen vuoden maaliskuussa. Työttömyys kasvoi eräillä paikkakunnilla, alueille, erittäin paljon: Varsinais-Suomessa 26 prosenttia, Uudellamaalla 19 prosenttia, Pirkanmaalla 13 prosenttia.

Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kohteena oli noin 90 000 työntekijää tai työtöntä, eli-ikä 3,4 prosenttia työvoimasta. Nämä toimenpiteet eivät tarkoita sitä, että nämä ihmiset olisivat töissä, vaan ne toimenpiteet ovat hyvin monialaisia. Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä oli 32 000, ja tämä määrä oli kasvanut edelliseen vuoteen 3 000 nuorella. Pitkäaikaistyöttömiä oli maaliskuun lopussa noin 57 000 työtöntä. Nyt tämän lisäbudjetin koko, 77 miljoonaa euroa, on todella vaatimaton. Se on vuoden myöhässä ja se on varmasti vähintäänkin 2—3 kertaa liian pieni, alimitoitettu erittäin pahasti. Tällä ei pystytty rat-

kaisevasti parantamaan nuorten työttömien asemaa. Täällä on arvioitu, että näitten toimenpiteiden kohteeksi tulee 15 000 nuorta. Tämä ei tarkoita sitä, että 15 000 nuorta saisi työpaikan tai koulutuspaikan, vaan he ovat näiden toimenpiteiden kohteena, ja siinä ei kyllä kovin paljon tarvita, kun toimenpiteen kohteena on.

Näin ollen vasemmistoliitto ei voi olla tyytyväinen tähän hallituksen ensimmäiseen lisätalouсарvioon, vaan vastalauseessa olemme esittäneet muun muassa työllisyysmäärärahoihin 120 miljoonaa euroa lisää suoraan. Ja mikä pahinta, hallitus ei edelleenkään puutu yhteen suurimpaan köyhyyden aiheuttajaan eli työmärkinatuen ja peruspäivärahan korotukseen. Edelleenkin hallitus jättää nämä ryhmät ilman tasokorotusta, ja tämä on yksi suuri syy, joka aiheuttaa tässä maassa köyhyyttä.

Hallituksen linja näyttää olevan, että sillä ei ole tarkoituksaan puuttua siihen ihmisryhmään, joka on joutunut syrjään. Näyttää jopa siltä, että joidenkin ihmisten pysyvälle köyhyydelle ja osattomuudelle on hallituspuolueiden poliittinen hyväksyntä. Huono-osaisimpien ihmisten tilannetta ei ole parannettu, vaikka ongelma ja sen laajuus on tiedossa. Laaja syrjäytymiskehitys yli sukupolvien on vakavassa ristiriidassa ihmisten perusoikeuksien kanssa. Vasemmistoliitto ei voi hyväksyä nyt tapahtuvaa syrjäytymiskehitystä, jonka suurtyöttömyys aiheuttaa. Eikä voida hyväksyä nuorten ajautumista pitkäaikaistyöttömyyteen määrärahojen riittämättömyyden johdosta.

Hallituksen suunnitelmat uusista veronalennuksista yrityksille merkitsee alijäämän kasvua entisestään. Toteutettu veroelvytys on ollut tulokseltaan heikko ja vain lisännyt tuloerojen kasvua entisestään. Varallisuusvero tulee ottaa välittömästi käyttöön. Sen poistamiseen ei ollut mitään todellista syytä, eikä työllisyysperusteita sille löydy. Lisäksi on säädettävä pörssivero valtion tulojen lisäämiseksi. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei hyväksy myöskään arvonlisäveron korottamista, koska se kohdistuu kipeimmin ja suhteessa eniten juuri pienituloisiin ihmisiin.

Vasemmistoliitto tulee tässä lisätalouсарvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään työllisyyteen, opiskeluun eli yliopistoille ja sosiaalipuolelle sosiaaliturvaan, nimenomaan työmarkkinatukeen, korotuksia. Lisäksi esitämme kuusi perustelulausemaa. Tämä hallituksen erit-

tän minimaalinen työllisyyslisäbudjetti nuorisotyöttömyyden hoitamiseen osoittaa hallituksen ylimielistä asennetta nuorisotyöttömyyttä kohtaan. Tämän johdosta tulemme esittämään myöskin perustelulauseuman, joka on epäluottamuslause hallitukselle nuorisotyöttömyyden hoidosta.

Lisäksi on syytä todeta, että kunnat ovat joutuneet entistä suurempiin taloudellisiin ongelmiin eikä hallitus esitä minkäänlaisia toimenpiteitä, millä kuntien taloudellista ahdinkoa voitaisiin parantaa. Myös tämä tulee aiheuttamaan edelleenkin työllisyyden pahentumista, koska kunnilla ei ole rahaa, millä he työllistäisivät ja tekisivät uusia investointeja.

11 Outi Alanko-Kahiluoto /vihr: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä vuoden 2010 lisätalouсарviossa painopiste on nuorisotyöttömyyttä vähentävissä toimenpiteissä. Toisin kuin edellinen puhuja itse olen kyllä erittäin tyytyväinen eräisiin painotuksiin, joita tämä esitys sisältää.

Tässähän esitetään noin 77 miljoonan euron lisärahoitusta, ja on arvioitu, että tämän lisärahoituksen avulla voitaisiin saada noin 15 000 nuorta työllistymään tai pääsemään joko koulutukseen tai jonkun työllistämistoimenpiteen piiriin. Näitä lukuja ei voida pitää mitenkään vähämerkityksisinä, ja onkin tärkeää, että nämä määrärahat, joita nuorten työllistymiseen tai syrjäytymisen ehkäisemiseen nyt suunnataan, käytetään oikein. Eräs asia, johon näitä rahoja on tarkoitus suunnata, on ammatillisen koulutuksen, ammattistartin ja ammatillisen lisäkoulutuksen oppisopimuspaikat, mikä on juuri oikeaa ajattelua tässä tilanteessa. Esimerkiksi Pääkaupunkiseudulla on edelleen huutava pula toisen asteen ammatillisista paikoista, vaikka tämän hallituksen aikana näitä paikkoja on merkittävästi lisätty. Nyt kuitenkin täytyy ottaa huomioon se, että nuorten ikäluokat ovat kasvamassa, ja vielä muutaman seuraavan vuoden aikana ammatillisen koulutuksen lisäpaikkojen tarve tulee kasvamaan.

Samoin olen iloinen siitä, että tähän lisätalouсарvioon sisältyy ehdotus 3 miljoonan euron lisäämäärärahasta etsivän työn vahvistamiseen sillä tavalla, että tämä lisäämääräraha olisi haettavissa paitsi etsivään työhön, joka on aloitettu tämän hallituksen aikana, myös etsivän työn jatkotoimiin eli nuorten työpajoille. Nuorten etsivää työtä on Suomessa ollut pitkään, mutta tämän hallituksen aikana on kohdistettu rahaa erityisesti

nuorten konkreettiseen etsimiseen kaduilta tai näiden nuorten etsimiseen, jotka eivät ole missään tilastoidussa elämäntilanteessa, esimerkiksi opiskelemissa tai töissä tai suorittamassa asevelvollisuutta tai esimerkiksi vanhempainvapaalla.

Etsivä työ on osoittautunut jo nyt hyvin tuloksetta. Tähän mennessä on viimeisen kolmen vuoden aikana saatu kontakti noin 8 000 nuoreen, ja jo nyt on todettu, että ainoastaan hyvin pieni prosentti näistä nuorista kieltäytyy mistään heille tarjotusta toimenpiteestä. Etsivä työ on osoittautunut jopa niin suureksi menestykseksi, että niille työpajoille, joissa tätä etsivä työpäri -toimintaa on, nuoret jopa soittavat ja kertovat olevansa näitä kadonneita nuoria, joilla mitään opiskelupaikkaa tai työpaikkaa tai harjoittelupaikkaa ei ole, ja pyytävät päästä työpajoille. Tämä on jo osoitus siitä, että todellakin meidän palvelurakenteessamme on aukkoja ja ammatillisen koulutuksen paikkoja on aivan liian vähän.

On tutkittu sitä, miten työpajanuoret sijoittuvat tämän pajajakson jälkeen, ja tilastot kertovat, että liki 80 prosenttia niistä nuorista, jotka ovat olleet työpajalla, puoli vuotta pajajakson jälkeen tilannetta tarkasteltuna, sijoittuvat joko opiskeluun tai työhön tai johonkin muuhun heille suunnatun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin. On erittäin tärkeää, että tässä lisätalousarviossa suunnataan määrärahoja nimenomaan työpajoille, koska mitään mieltähän ei olisi siinä, että satsattaisiin sinänsä tähän hyvin menestyksekkääseen etsivään työpäriyöhön lisämäärärahoja mutta sitten ei annettaisi näille nuorille, jotka tällä tavalla on tavoitettu, mitään jatkopalveluita. Koska nimenomaan työpajat ovat osoittautuneet kaikkein parhaaksi tavaksi kartoittaa nuoren tilanne ja sitten suunnitella hänelle mielekäs jatko, on erittäin hyvä, että hallitus tässä lisätalousarviossa suuntaa rahoja myös työpajoille.

Lopuksi haluaisin (Puhemies: Aika!) sanoa ihan pari lausetta yliopistojen rahoituksesta. Kun yliopistolaki hyväksyttiin tässä talossa, niin se hyväksyttiin nimenomaan sillä puheella, että yliopistoille ei tule mitään sellaisia tehtäviä, joista aiheutuneita kuluja niille ei korvattaisi. Tämän vuoksi on korkea aika, että viimeistään nyt yliopistoille myönnetään rahoitus siihen, että ne selviytyvät työnantajamaksusta, joka tämän yliopistolain myötä on niille tullut.

¹² **Mikko Kuoppa /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Alanko-Kahiluodolle haluan huomauttaa, että nyt tässä lisäbudjetissa,

joka on suuruudeltaan 77 miljoonaa euroa, puuhataan 15 000 nuoren työllistämistä tai työllistämistoimien kohteeksi tulemisesta. Elikkä se ei tarkoita sitä, että he pääsisivät työhön tai saisivat työpaikan tai että pääsisivät edes koulutukseen, vaan toimenpiteen kohteeksi. Nyt täytyy muistaa, että keväällä valmistuu kymmeniätuhansia, 40 000—50 000 nuorta, ja meillä on yli 30 000 nuorta jo nyt työttömänä. Tämä on kuin pisara Itämeressä. Tämä on täysin riittämätön raha, jotta sillä voitaisiin turvata näille nuorille ensimmäinen työpaikka. Siis tämä on täysin riittämätön.

Lisäksi, mitä tulee tähän yliopistorahoitukseen, niin tosiasia on, että yliopistoille ei ole tullut riittävästi rahaa. Arvonlisäveron kompensointi oli riittämätön ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksua ainoastaan väliaikaisesti alennettiin. Yliopistot ovat suurissa talousvaikeuksissa ja ne joutuvat jopa lomauttamaan tai irtisanomaan henkilöstöään. Ainoastaan Aaltoyliopistolla on todella riittävästi rahaa. Lähes kaikki muut ovat suurissa vaikeuksissa. Elikkä hallitus on tässä tapauksessa pettänyt yliopistot.

Toinen varapuhemies: Annan tähän debattiin vastauspuheenvuorot vielä edustajille Mustajärvi, Piirainen, Lauslahti, Paloniemi, Asko-Seljavaara ja sen jälkeen debatin aloittaneelle ed. Alanko-Kahiluodolle. Sen jälkeen mennään puhujalistaan.

¹³ **Markus Mustajärvi /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Alanko-Kahiluoto puhui pitkään nuorten työttömyydestä, ja nuorten ja pitkäaikaistyöttömyyden tilannehan heikkenee kaikista nopeimmin. Mutta ei pidä irrottaa tätä nuorten työttömyysongelmaa siitä, että työvoimapolitiittisten toimien taso on täysin riittämätön, ja se näkyy myös siinä, että nuorten työttömyys kasvaa kaikkein nopeimmin. Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät ovat kuitenkin työvoimapaalveilla ne kaksi ensisijaista ryhmää, joihin työhallinnon volyyymi, työ- ja elinkeinoministeriön volyyymi, pitäisi kohdentaa. Nykyinen yhteiskuntatakuuhan ei takaa nuorille sitä kaikista oleellisinta elikkä työpaikkaa. Se takaa vain jotain, ja osin tämä mainostettu lisäpanostus on täysin lumerahaa. Siellä siirrellään rahoja momentilta toiselle, ministeriöltä toiselle, ja sitten kun raha liikkuu momentilta toiselle, niin ilmoitetaan, että koko summa on nettolisäpanostusta,

ja se ei pidä paikkaansa. Vasemmistoliitto on esittänyt jo pitkään, että nuoret tarvitsevat ihan oikean työpaikkatakuun eikä mitään takuuta siitä, että tarjotaan joihinkin näennäistoimia.

¹⁴ **Raimo Piirainen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näinhän sanotaan, että jälkiviisuus on imelin viisaudenlaji, ja näinhän tässä nyt on käymässä hallituksen osalta ennen kaikkea tämän yliopistorahoituksen riittävyyden suhteen. Viime vuoden loppupuolella työttömyysvakuutusmaksun puolittamisesta oli erityislakiesitys kahdeksi vuodeksi, ja vielä yliopistolle jäi 20 miljoonaa euroa ja sitten vielä arvonlisäverot, jotka nekin ovat nyt valtion kautta hoidettavissa. Elikkä kyllähän selvästi oli osoitettavissa jo viime vuoden loppupuolella, että rahoitus on riittämätön.

¹⁵ **Sanna Lauslahti /kok** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Jollain tavalla harmittaa kuulla, että 15 000 nuorta voidaan niin kuin vähätellä pienenä määränä, 15 000 nuorta, jotka näiden lisäbudjetin korjaustoimien piiriin pääsevät. Mielestäni se on iso ja arvokas toimi. Jos me lähtisimme siitä, että maailma pelastettaisiin tällä yhdellä paperilla — en usko siihen, vaan meidän tulee edetä paloittain ja hallitusti eikä niin, että aiheutamme kaaoksen. Olen samaa mieltä, että jokainen nuori ansaitsee työpaikan, mutta samaan aikaan meidän tulee huolehtia siitä, että meillä on yrityksiä, kilpailukykyisiä yrityksiä, jotka keksivät uusia innovaatioita, joita myös tässä lisätalousarviossa on huomioitu.

¹⁶ **Aila Paloniemi /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskeinen ongelma nuorisotyöttömyyden hoidossa on mielestäni se, että nuorten palvelut ovat liiaksi sektoroituneet. Läheskään kaikki toimijat eivät edes tunne toistensa palveluja riittävästi voidakseen ohjata nuorta tehokkaasti eteenpäin. Tämä taas johtaa äärettömän helposti nuoren luukuttamiseen. Kennelläkään ei lopulta ole riittävästi aikaa selvittää, mikä nuoren kokonaistilanteessa mättää. Eli auttamisen tapoja ja rakenteita pitää myös ehdottomasti uudistaa.

¹⁷ **Sirpa Asko-Seljavaara /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä vastalauseessa 1 että 3 puututaan tähän Kajaanin opettajankoulutuksen lopettamiseen. Valitettavasti yli-

opistot ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, ja he ovat itse päättäneet, että he keskittävät opettajankoulutuksen. Olin mukana ed. Kyllösen kanssa kirjallisessa kysymyksessä, ja olen yhtä pahoillani yliopistoryhmän puheenjohtajana kuin tekin, mutta kääntykää vaan rehtori Lajusen puoleen.

¹⁸ **Outi Alanko-Kahiluoto /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Mustajärvi totesi, että nuorten yhteiskuntatakuu tarkoittaa työpaikkaa. Näin tämä kylläkään ei ole. Nuorten yhteiskuntatakuu tarkoittaa sitä, että kolmessa kuukaudessa työttömäksi jääneelle nuorelle on tarjottava joko työharjoittelu- tai opiskelupaikka. Nimenomaan tällä monien eri toimenpiteiden kokonaisuudella, joka sisältyy hallituksen lisätalousarvioon, pyritään vastaamaan siihen, että nuorten yhteiskuntatakuu toteutuisi, ja esimerkiksi työpajat ovat osa tätä rakennetta.

Olen samaa mieltä siitä, että nuorten tilanne on todella vakava ja nuorisotyöttömyyden tilanne on todella paha. Mutta nuorisotyöttömyyden hoitaminen tarvitsee tämmöisiä pitkäkestoisia ja pitkäjännitteisiä toimia, joihin hallitus pyrkii muun muassa tällä moniammatillisen yhteistyön vahvistamisella, joka sisältyy paraikaa käsitellyssä olevaan nuorisolakiin. Sen tarkoituksena on se, että (Puhemies: Aika!) estettäisiin alun alkaen nuorten putoaminen, ja se, että he eivät joutuisikaan esimerkiksi etsivän työn tai työpajatoiminnan palvelujen tarpeeseen.

¹⁹ **Christina Gestrin /r**: Värderade talman! Då finansutskottet skrev betänkanudet till den första tilläggsbudgeten såg det ännu ut som om vi i år skulle klara oss med mindre låntagning än det vi budgeterat för det här året, och det här tack vare en försiktig vändning till det positiva i den ekonomiska utvecklingen. Den här veckan har vi dessvärre fått ta del av den andra tilläggsbudgeten som förutsätter att låntagningen ökar med ytterligare 1,6 miljarder euro. Det betyder att låntagningen år 2010, så som det ser ut nu, skulle uppgå till hela 13,9 miljarder euro.

Tyngdpunkten i regeringens första tilläggsbudget ligger på ungdomsarbetslösheten. 77 miljoner euro i tilläggsanslag riktas till bekämpningen av ungdomsarbetslösheten. 15 000 ungdomar kommer att kunna sysselsättas antingen i arbetslivet eller genom utbildningssatsningar. Satsningar görs också på ungdomar som riskerar att råka ut för utslagning. Jag hoppas att tilläggsre-

surserna som vi nu riktar till unga så snabbt som möjligt kan omsättas till praktik, inte minst med tanke på det att ungdomsarbetslösheten har en tendens att öka på våren. Viktigt är också att åtgärder som riktar till att motverka ungdomsarbetslöshet har en långvarig och långsiktig effekt och verkan och kan ge bestående förbättringar.

Monet nuoret jäävät vaille työtä nimenomaan keväällä. Onkin tärkeää, että nuorisotyöttömyyden torjuntaan suunnattavilla toimenpiteillä on pitkäaikainen vaikutus ja että niillä saadaan aikaan pysyviä parannuksia. On erittäin hyvä, että etsivälle nuorisotyölle ja työpajatoiminnalle lisätään resursseja.

Toinen merkittävä ja myönteinen panostus lisäbudjetissa on alusinvestointien ympäristötuki. Eduskunta korottaa alusinvestointien ympäristötukien myöntämisvaltuudet 30 miljoonaan euroon. Lisäbudjettiin sisältyy useita telakkateollisuutta tukevia toimenpiteitä. Siinä ehdotetaan muun muassa telakkateollisuuden innovaatioiden tukemista. Meksikonlahden öljyonnettomuuden ollessa tuoreessa muistissa voimme olla iloisia siitä, että hallitus aikaistaa öljyntorjuntavalmiuksilla varustettujen yhteysalusten hankintaa. Lisäksi Rajavartiolaitokselle annetaan valtuus kymmenen partioveneen hankintaan. Koska telakkateollisuus on huomattava työllistävä toimiala ja koska tämän alan suomalainen huippuosaaminen on korkeatasoista, on tärkeää, että tutkimukset ovat samaa kokoluokkaa ja laatua kuin kilpailijamaissa.

En annan viktig och positiv satsning i tilläggsbudgeten är miljöstödet för rederiers nya fartygsinvesteringar. Riksdagen höjer bevilningsfullmakterna för miljöinvesteringar i fartyg till 30 miljoner euro 2010. I tilläggsbudgeten ingår stöd för flera åtgärder som stöder varvsindustrin, rederiverksamheten. Dels är förslaget att stöda innovationer inom rederiverksamheten. Med oljeolyckan i Mexikanska bukten i färskt minne kan vi också vara glada för att regeringen tidigarelägger anskaffningen av förbindelsefartyg som förses med oljebekämpningsutrustning. Dessutom ges en fullmakt till gränsbevakningsväsendet att anskaffa tio patrullbåtar. Eftersom varvsindustrin är en betydande sysselsättande bransch och eftersom det finländska spetskunnandet är högt inom den här sektorn, är det viktigt att stödfor-

merna är av samma storlek och art som i de konkurrerande länderna.

Värderade talman! Det sista jag vill ta upp är förlängningen av beviljandet av stöd för byggnad och reparation av bostäder för specialgrupper såsom handikappade, äldre och mentalvårdsrehabiliterade. Det är bra att regeringen tänker på dessa grupper och individer. I riksdagen behandlas som bäst också en lag som höjer statsstödet för dessa allmännyttiga bostadsformer. Lagändringen förbättrar i synnerhet ställningen för utvecklingsstörda och handikappade personer som i dag bor hemma på grund av att de inte får en lämplig bostad eller på en stor anstalt som i dag borde höra till det förgångna.

²⁰ **Toimi Kankaanniemi /kd:** Arvoisa rouva puhemies! Maailmantalous supistui viime vuonna enemmän kuin kertaakaan toisen maailmansodan jälkeen. Suomen kansantuote laski 7,8 prosenttia eli enemmän kuin 90 vuoteen. Kriisi merkitti työttömyyden kasvamista koko maassa. Valtiovarainministeriö ennustaa työttömyyden kasvavan pahimmillaan hieman yli 10 prosenttiin. Etla taas odottaa työttömien määrän kasvavan yksin tänä vuonna runsaalla 50 000 henkilöllä.

Työttömyyden pahin kohdentuma on nuorissa. Tämä lisäbudjetti koskettaa nuorten ongelmia juuri tältä osin ja on siinä mielessä kiitosta ansaitseva, mutta suurin ongelma on se, että tämä on vuoden liian myöhässä. Tämä olisi pitänyt antaa jo vuosi sitten ja silloin ei olisi pitänyt tehdä sitä veroelvytystä, mihin hallitus sortui ja jakoi verovarvoja hulvattomasti sellaisille hyvätuloisille ja varakkaille, jotka eivät minkäänlaista elvytystä tarvitse. Silloin olisi pitänyt käyttää rahaa vielä runsaammin nuorisotyöttömyyden ja muun työttömyyden torjumiseen. Hallituksen valinta oli virhe, mutta nyt tilanne on hieman parempi. Tosin tässä vuoden aikana syrjäytyminen on monen nuoren osalta päässyt menemään liian pitkälle, ja laskut ovat pitkäaikaisia, vakavia näille nuorille, heidän läheisilleen ja koko yhteiskunnalle.

Arvoisa puhemies! Valtiolla on velkaa vuonna 2014 noin 109 miljardia euroa, mikä on lähes 55 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2008 lopussa oli. Eilen jaetun lisäbudjetin jälkeen tänä vuonna valtio ottaa uutta velkaa 13 850 miljoonaa. Jos nuo sosialidemokraattien tähän lisäbudjettiin tekemät lisäykset otetaan mukaan, niin

valtionvelka kasvaisi tänä vuonna yli 14 miljardilla eurolla. Siitä voidaan laskea, että se on runsaasti yli miljardi kuukaudessa jne., vaikka päivää ja sekuntia kohti. Tahti on hirvittävä, ja se velkaantumistilanne, johon Suomi päätyy Vanhasen—Kataisen hallituksen jäljiltä, on huikea. Siksi, arvoisa puhemies, niin tässä lisäbudjetissa kuin muussakin taloudenpidossa on oltava äärimmäinen vastuullisuus. Meillä ei tällaiseen velkaantumiseen pysyvästi ole varaa. Joudumme suuriin vaikeuksiin, kun nyt korotkin ovat aivan varmasti lähdössä nousuun.

Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu kuitenkin käydään paremmin kehysten yhteydessä, mutta tältä osin totean tämän.

Arvoisa puhemies! Hallituksen päätös keskittää voimavaroja nuorten työllistämiseen on siis oikea. Nuorten ongelmat liittyvät tällä hetkellä suurelta osin työttömyyteen ja pätkätöihin. Niissä he tarvitsevat eniten yhteiskunnan tukea. Lievimmilläänkin työttömyys ja pätkätöet estävät nuorten tulevaisuuden suunnittelua, ja pitkään jatkuvina ne voivat syrjäyttää nuoren. Hallituksen tässä lisäbudjetissa esitettyjen toimenpiteiden jälkeenkin työttömäksi jää noin 20 000 nuorta. Se on vakavan suuri luku. Erityisesti tulee panna näkökulmaa ja etsiä ratkaisuja nuorten elämän nivelkohtien ongelmien ratkaisemiseen, eli kun koulu päättyy tai uusi koulutusvaihe alkaa tai kun koulutuksen jälkeen olisi siirryttävä työelämään. Niihin pitää löytää uusia lääkkeitä. Mielestäni olisi myös harkittava sitä, että 16—18-vuotiaat eli alle täysi-ikäiset nuoret velvoitettaisiin opiskelemaan. He ovat siis alaikäisiä, ja heille voitaisiin silloin, kun oppivelvollisuus on päättynyt, säätää jonkintapainen opiskeluvelvollisuus tulevaa elämää ja ammattia varten. Tämä olisi mielestäni vastuullista yhteiskunnan taholta. Nyt heille on vapaaehtoista joko jäädä työttömyyteen ulkopuolelle yhteiskunnan tai sitten lähteä opiskelemaan tai töihin. Töihin he eivät tällä hetkellä pääse, kun työpaikkoja ei ole ja tuon ikäisiä kouluttamattomia nuoria ei työhön oteta.

Arvoisa puhemies! Nuorten lisäksi työttömyydestä johtuvat ongelmat kohdistuvat erityisen raskaasti lapsiperheisiin. Työttömyys lapsiperheissä onkin tällä hetkellä erittäin paha asia. Erityisen vaikeassa asemassa ovat ne perheet, (Puhemies: Aika!) joissa kummallakaan huoltajalla ei ole työtä. Myös alueelliset työttömyyserot ovat huikeat, ja Vanhasen hallituksen jäljiltä ne uh-

kaavat jäädä todella vakaviksi pysyviksi ongelmiksi.

Arvoisa puhemies! Totean, että kristillisdemokraateilla on vain kolme muutosehdotusta pitkälle momentille, lisäyksiä yhteensä 22 miljoonaa euroa, jotka kohdistuvat puhtaasti yritystoiminnan edistämiseen ja työttömyyden torjumiseen.

²¹ **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvioesityksessä on todettu, että Senaatti-kiinteistöjen investointivaltuutta lisätään 40 miljoonalla eurolla. Summasta osoitetaan 2,5 miljoonaa euroa avovankiloiden perusparannuksiin. Mietinnössä todetaan, että tulisi huolehtia siitä, että kunnostettavien avovankiloiden vuokriin varataan tulevissa talousarvioesityksissä riittävästi määrärahoja. Nythän nämä Senaatti-kiinteistöjen usein kohtuuttomat vuokramenot ovat todellinen ongelma ja huolenaihe valtion virastoille, sillä nämä kiinteistöt syövät liian paljon palkkamäärärahoja, mikä vaikeuttaa ja rajoittaa monin tavoin itse toimintaa ja työtä virastossa.

Arvoisa rouva puhemies! On positiivista, että nyt käsittelyssä olevassa lisätalousarviossa kuvataan niitä ongelmia, joita nuorisotyöttömyys aiheuttaa. Nuorten työttömyys on merkittävä syrjäytymisriski. Sen vuoksi siihen onkin haettava aktiivisia ja tehokkaita ratkaisuja. Keskeinen yhteiskunnallinen tavoite on se, että kaikilla nuorilla on joko opiskelu- tai työpaikka. Näin todetaan valiokunnan mietinnössä. Valitettavasti rahaa ei ole riittävästi varattu tämän ongelman ratkaisuun. Mietinnössä myönnetään, että hallituksen esittämät lisämäärärahat eivät nopealla aikataululla mahdollista uusia toimia, mutta tärkeää on, että jo käynnissä olevia toimenpiteitä voidaan laajentaa.

On aivan totta, että viime laman aikana kehitetty työpajatoiminta on osoittautunut tuloksetta ja myös kustannustehokkaaksi. Vuonna 2009 työpajoilla oli valmennuksessa yli 18 000 henkilöä, joista yli 11 000 oli alle 29-vuotiaita. Positiivista on, että tässä lisätalousarviossa esitetään määrärahoja tähän nuorten työpajatoimintaan ja etsivän nuorisotyön vahvistamiseen.

Viime aikoina on keskusteltu paljon syrjäytävistä lapsista, nuorista ja nuorista aikuisista. Yhteiskunnan tukiverkostoja heikennettiin 1990-luvun lamavuosina eikä tarvittavia parannuksia lapsiperheiden tukitoimiin ole saatu luotua uu-

destaan, vaikka on ollut lihavia vuosia sen jälkeä runsaasti, eli rahaa ja henkilöresursseja ei ole ohjattu riittävästi syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Nyt monet kunnat ovat suurissa ongelmissa, kun verotulot ovat romahtaneet, velkamäärät kasvaneet ja samanaikaisesti työttömyys kasvanut tuoden mukanaan paljon uusia asiakkaita sosiaali- ja terveystoimen palvelujen piiriin. Valtionosuuksia tulisikin riittävästi lisätä ja ohjata niitä kunnille, jotta kunnat selviytyisivät näistä keskeisimmistä peruspalveluistaan kunnialla.

Nuorten aikuisten työkyvyttömyyseläkeläisten määrä on lisääntynyt viime vuosina. Jos yksi 30-vuotias jää työkyvyttömyyseläkkeelle, on laskettu, että hänen menetetty työpanoksensa on noin 1,5 miljoonaa euroa, inhimilliset menetykset ovat vielä suuremmat. Tällä hetkellä näitä tapauksia on useita tuhansia vuodessa, joten menetykset ovat suuria. Näin ei saisi olla. Olen muutama viikko sitten päässyt tutustumaan nuorten työpajatoimintaan kentällä. On hienoa havaita, kuinka nuorille järjestetään kiinnostavaa teemistä siinä vaiheessa, kun he itse etsivät sopivaa opiskelu- tai työpaikkaa. On tärkeää pitää kaikki nuoret mukana, ketään ei saa jättää yksin ja syrjäytymiskierteeseen. Valitettavasti kaikille hakukaille nuorille ei ole ollut tarjolla näitä työpajapaikkoja vaan osa on jäänyt ulkopuolelle jonotamaan ja odottamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Erityisesti maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten ongelmat ovat suuria. Heidän opetukseensa ja erityisopetukseensa tulee saada riittävästi ammatillisesti osaavaa väkeä. Kielen opetus tälle ryhmälle on tärkeintä kotouttamista, ja olisin itse valmis harjoittamaan esimerkiksi suomenkielisten kielikylpyopetuksen lopettamista kokonaan ja näiden säästyvien resurssien ohjaamista maahanmuuttajanuorten suomen kielen opiskeluun. Erityisesti lama-aikana on osattava tehdä rohkeita priorisointipäätöksiä.

²² **Hannu Hoskonen /kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainvaliokunta toteaa mietinnössään kokonaistuotannon laskun päättyneen ja ennusteen mukaan tuotannon lähtevän maltilliseen kasvuun. Kasvun käynnistyminen on kuitenkin hyvin epävarmalla pohjalla ja riippuvainen erityisesti siitä, kuinka hyvin vienti piristyy. Rohkaisevaa on, että työ- ja elinkeinoministeriö ilmoitti viime viikolla, että työttömyyden kasvu

on hidastunut selvästi kaikilla talouden päätoimialoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että työttömyys nousi tänä vuonna 9,5 prosenttiin, kun aikaisemmat arviot olivat yli 10 prosentissa. Arvion mukaan työttömyys laskee kuitenkin hitaasti. Selkein merkki suhdanteiden muuttumisesta on lomautettujen määrän laskeminen.

Mietinnössä todetaan myös aivan oikein, että esityksen painopiste on nuorisotyöttömyyttä vähentävissä toimenpiteissä. Juuri nuorisotyöttömyys on lisääntynyt huolestuttavasti, ja sen odotetaan nousevan jopa 24 prosenttiin. Hallitus esittää nuorisotyöttömyyden torjumiseen 77 miljoonan euron lisäystä. Kyseessä on hyvin vahva panostus työllisyyden edistämiseen, jolla nuorisotyöttömyyden kasvu saadaan pysäytettyä ja yhä useampi nuori työllistetyksi.

Nuorisotyöttömyys on myös vahvasti tulevaisuus kysymys: työllistyvätkö nuoret valmistumisensa jälkeen vai onko edessä yhteiskunnasta syrjäytyminen. Sosialidemokraattien vastalause työllisyyden tukemisen vähäisyydestä on mielestäni ihmeellinen. Lähes 80 miljoonaa euroa nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi on melkoinen rahamäärä. Valiokunta muistuttaa mietinnössään, että työttömyyden hillitseminen edellyttää jatkossakin määrätietoisia työllisyys- ja koulutuspoliittisia toimenpiteitä. Tämä voi edellyttää hallitukselta hyvin pikaisia lisätoimia työttömyyden nujertamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Mietinnössä nostetaan esille myös hallituksen lisäpanostukset telakkateollisuuden työllisyyden parantamiseen alan selviämiseksi laman yli. Laivanrakennuksen innovaatiotukeen suunnataan 10 miljoonan euron valtuuden lisäys. Telakkateollisuus työllistää Suomessa 21 000 henkilöä. Telakkateollisuuden kaupat ovat hyvin merkittäviä laivanrakennuksen Suomessa säilymisen kannalta. Laivanrakennuksen alihankintaketjuhan ulottuu tässä maassa hyvin laajalle, ja sen vaikutukset eri puolilla Suomea ovat merkittävät.

Rakennusalan korjausavustuksiin varataan 125 miljoonan euron avustusvaltuus aikaisemman 50 miljoonan euron sijaan. Tällä pystytään käynnistämään yli miljardin euron investoinnit tulevana kesäkautena ja siitä eteenpäin, mikä on merkittävää rakennusalan työttömyyden hoidossa. Rakennusala on telakkateollisuuden tapaan ala, jolla lama on näkynyt voimakkaana kysynnän vähentymisenä ja sitä kautta työttömyyden kasvuna. Sosialidemokraateilta puuttuvat tässä-

kin asiassa konkreettiset esitykset. Rahaa on toki helppo jakaa, mutta vaikeampi on kertoa, mistä se kerättäisiin. Lokakuussa 2008 alkanut lama on Suomen itsenäisyyden ajan vakavin lama, jonka vahinkojen korjaamisessa soisi oppositiollakin olevan hieman rakentavampi ote.

Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvioesitys lisää tuloja lähes 900 miljoonalla eurolla ja menoja 79 miljoonalla. Nettolainanottoa voidaan tämän seurauksena vähentää reilulla 800 miljoonalla. Taloustilanteen pienestä liikkumavarasta johtuen hallituksen lisätalousarvioesityksen painotukset ovat oikein kohdennettuja. Viikon aikana pääsemme käsittelemään myös toista lisätalousarviota. Lainanotto on karannut käsistä monissa maissa ja erityisesti pankkisektorilla, mikä on erittäin huolestuttavaa. Ylikansalliset pankki-imperiumit ovat ottaneet taloudesta liian vahvan kurkkuotteen. Tässä tilanteessa meidän on muistettava erityisesti tulevat sukupolvet. Onko oikein, että jätämme tuleville sukupolville maksettavaksi valtavan velkataakan, joka on aiheutunut tiettyjen intressitahojen kasinotalouden harjoittamisesta?

²³ **Ilkka Viljanen /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Lukiessa tätä lisätalousarvion peruste-
luosaa se avaa jälleen silmien eteen karun todellisuuden siitä, missä olemme. Kokonaistuotannon lasku on pysähtynyt, mutta kyllä 8 prosentin tiputus oli sitä luokkaa, että se luonnollisesti heijastui yleiseen taloustilanteeseen, työllisyyteen ja myöskin palvelutuotannon rahoituksen järjestämiseen varsinkin peruskunnissa. Voin vain kuvitella, mikä tilanne olisi esimerkiksi työttömyyden kanssa, jos hallitus ja eduskunnan enemmistö ei olisi toteuttanut niin vahvaa ja voimakasta elvytystä, jonka vaikutukset näkyvät yhä ja tulevat vielä tulevinakin kuukausina kumuloitumaan. Meillä on lukuisia esimerkkejä, missä kotimainen täsmäelvytys on tehonnut paremmin kuin ehkä osasimme odottaa.

Ymmärrän täysin huolen velkaantumistasosta, joka on jo lähtenyt käyntiin ja varmasti vielä jatkuu. Kansainvälisesti olemme kuitenkin tilanteessa, että käyrä on kääntymässä jos ei loivaan nousuun, niin ainakin jyrkkä lasku on päättymässä. Kreikan tilanteesta huolimatta antaa se ehkä pientä toivoa myöskin suomalaiselle vientiteollisuudelle. Nyt olisi tärkeää, että kaikki ratkaisumallit edelleen kotimaisen kulutuksen ja elvytyk-

sen ylläpitämiseksi käännetään yhä ympäri tärkeän ylimenokauden ajan.

Arvoisa puhemies! Yksi alue, johon täällä on jo lähes jokaisessa puheenvuorossa puututtu, on nuorisotyöttömyys. Voidaan sanoa, että tämä ratkaisu on myöhässä — voidaan käyttää konditionaalimuotoa — mutta siitä huolimatta parempi, että se on nyt saatu tähän lisätalousarvioon. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimien rahoitukseen ehdotetaan merkittävää summaa rahaa. Tämän lisäksi vastavalmistuneiden nuorten työllistämiseksi ehdotetaan otettavaksi käyttöön kuluvan vuoden loppuun saakka yrityksille kohdistettu rekrytointiseteli.

Nuorten yrittäjyyden lisäämiseksi starttirahaan ehdotetaan lisäämistä. Tämä on hyvä asia. Mutta niin kauan kuin meillä ei oteta selvästi uutta askelta yrittämisen ilmapiirin, yrittäjäkoulutuksen ja yritysmuotoisuuden lisäämiseksi jopa lainsäädännöllisin ja verotuksellisin toimin, saattaa käydä niin, että hyvää tarkoittavat starttirahat toimivat vain työttömyyskorvauksen tilapäisenä vertaistukena, ja silloin se ei ole suinkaan hyvä asia. Nuoria syöllistämällä vaikeassa työllisyystilanteessa emme pääse ptkkääkään eteenpäin, mutta jotain on järjestelmässä silloin vialla, jos 40 prosenttia nuorista ilmoittaa barometrin mukaan elävänsä mieluummin toimeentulotuella ja avustuksilla kuin ottamalla vaikkapa tilapäistä työtä vastaan. Yhtään nuorta ei saisi kasvattaa sellaiseen tilanteeseen, että hän ei ymmärrä, mikä on arjen tarkoitus.

Arvoisa puhemies! Vielä tähän loppuun. Vaikka kuntien asiat tässä lisätalousarviossa ovat pienellä osalla mukana, niin kunnat ja kaupungit ovat kuitenkin olennaisessa osassa silloin, kun tulevaisuuden Suomea ja sen palvelurakennetta viilataan vastaamaan tulevia ikärakenteita. Tästä velvoitteesta eivät kunnat pääse irti eivätkä pakenemaan tulevinakaan vuosina. En usko, että valtio tai maan hallitukset tai niiden tuoma taloudellinen apu valtionosuuksien tai muiden tulonsiirtojen muodossa tulee olemaan kuntien pelastus tai ratkaisu. Ainoa apu, jonka voimme täällä eduskunnassa tarjota tulevana vuosina kunnille, on se, että pidämme näppimme erossa sellaisesta lainsäädännöstä, joka tuo kunnille lisää velvoitteita. Sen sijaan meidän pitäisi vakavasti harkita normisäätelyn purkamista ja tätä kautta kuntien autonomian lisäämistä, autonomiaa päättämään omista ratkaisuista ja palvelutuotannon järjestämisestä. Paras-hankkeessa ja kuntarakenteen uu-

distamisessa tarvitaan nyt entistä enemmän rohkeutta ja avointa mieltä eikä niin, että kaikki uudistukset kokee uhkailuna ja painostuksena sellainen taho, joka tulevaisuutta katsoo enemmänkin identiteetin tai oman kuntatunteensa pohjalta.

²⁴ **Toimi Kankaanniemi /kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä ed. Viljanen puhui starttirahasta, sinänsä pitää paikkansa, ja siinä starttirahan jakamisessa varmasti tulee niin sanottuja luottotappioita. Se on kuitenkin kotimaan sisällä olevaa rahaa eikä lähde mihinkään maailman hullutuksiin, ja on tärkeää, että starttirahaa on riittävästi, jotta uusia yrityksiä saadaan Suomeen. Nythän on ankara yritysten lakkauttamisbuumi ja konkurssiaalto menossa. Se pitää saada käännettyä.

Mitä tulee sitten kuntatalouteen, niin periaatteessa olen samaa mieltä kuin ed. Viljanen, mutta kyllä toivoisin, että ed. Viljanen hieman avaisi sitä, mitkä ovat ne etuudet tai säädökset, jotka kuntien osalta pitäisi purkaa, jotta saataisiin merkittäviä säästöjä. Pitäisikö päivähoito lopettaa, peruskoulu, joka on oppivelvollisuuden kautta oikeus ja sitä kautta kuntien rahoitettava, terveydenhuolto, sosiaalitoimi, jotka ovat nyt valtaosa kuntien menoista? Niihinkö pitäisi puuttua, vai mistä löytyvät muut toimenpiteet?

²⁵ **Matti Kauppila /vas** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minusta ed. Viljanen puhe oli tyypillinen kokoomuslainen puhe, jossa hyvinvoivat kiittelevät hallitusta siitä, että on elvytetty oikein. Veroelvytyshän on enemmänkin verohelpotuksia varakkaille. Se on ollut porvarihallituksen elvytyspaketin niin kuin olennaisin osa. Miten se on voinut lisätä työpaikkoja?

Sitten tämä yrittäjyyskuvio, mistä ed. Viljanen puhui paljon. Mikä on se toimiala, mille nyt kannattaa lähteä yrittäjäksi, kun koko ajan, voi sanoa, kaikki toimialat ovat vaikeuksissa, jolloinka ne eivät pysty tilaamaan alihankintana mitään. Elikkä pitääkö nyt sitten yrittäjyyden kautta lähteä niin kuin 1990-luvulla lamankin aikana niin, että ihminen pakotettiin yrittäjäksi ja sitä kautta pahimmassa tapauksessa hän osti kiinteätä omaisuutta ja pisti omakotitalon pantiksi erilaisille lainoille, ja sitten kun tämä lama (Puhemies: Aika!) loppuu, menee kaikki?

²⁶ **Juha Mieto /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Viljanen, kuuntelin tarkasti hänen puheensa, joka mielestäni oli hyvä kaikesta huolimatta, vaikka oppositio sitä pikkuusen ruotiiki. Mutta puheen yhdessä kohdassa oli tärkeä tiedote, jos tällaista sanontaa käyttää. Eli oon erittäin huolissani tulevaisuudesta siitä kohorasta "nuorisotyöttömyys". Kaikki me tieretähän se, että nuori pitää saara työn pariin oppimaan tekemään töitä. Kaikki me tieretähän se, että ihminen oppii joutilaaksi hyvin herkästi. Tämä ei ole moite siihen, ettei haluta tehrä töitä, mutta nuoret pitää saada työn pariin. Siitä me tulevaisuudesta saarahan kiittää jopa vanhuuspäivillä itseämme, jotta nuoret tekö töitä.

²⁷ **Tuulikki Ukkola /kok** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Me olemme rakentaneet vuosikymmenien saatossa niin valtavan ja niin kattavan palvelu- ja sosiaaliturvaverkoston, että me emme kohta pysty rahoittamaan sitä. Tämä pitäisi tässä talossa kerta kaikkiaan ymmärtää. Tämä talo nimittäin on syyppä siihen, että kuntatalous on ahdingossa. Pari päivää sitten Kauppalehdessä oli laskettu, paljonko kuntasektori maksaa. Tällä hetkellä lähes kaikki valtion saamat välittömät verotulot menevät loppujen lopuksi kuntasektorin ylläpitämiseen, ja jos mitään ei tehdä, kuntien menot tuplaantuvat lähivuosina. Yrittäkää nyt, hyvänen aika, siellä vasemmistossa ja vasemmalla puolellakin ajatella, että rahat eivät riitä. Nyt täytyy alkaa kyllä priorisoida. Se on ihan varma. Muutenhan me olemme kohta Kreikan tasolla, meidän järjestelmämme ja meidän taloutemme.

²⁸ **Harri Jaskari /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En voinut olla kommentoimatta ed. Kauppilan näkökulmia, ja myöskin ed. Kankaanniemi mainitsi tästä verosta ja veron alentamisen huonosta vaikutuksesta työllisyyteen. Se on täysin päinvastoin. Jos te katsotte kansainvälisiä tutkimuksia, niin kun me olemme tehneet rohkeita päätöksiä verotuksessa — jos vaikka Oecd:n tutkimusta katsotaan — niin ne ovat yritysverotus, työn verotus, omistamisen verotus, jotka luovat työpaikkoja tähän Suomeen. Kaikki työpaikat eivät voi olla valtion puolella, vaikka joku sanookin, että valtion määräyksessä pitää olla. Meillä täytyisi olla vahva yksityinen sektori, vahvoja aitoja työpaikkoja. Vain sitä kautta me voimme kehittyä. Ei tällä ta-

valla voida tehdä, että ajatellaan, että joku valtio ja veronmaksajat maksavat työpaikat, vaan ne ovat ne yritykset, jotka kannattavat.

²⁹ **Ilkka Viljanen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, mikä puheeni painopiste oli, niin tässä olen pyrkinyt jotain arvo maailmaa toteuttamaan ja hyvä, jos siitä tunnustetaan se, että olen edelleenkin huolissani siitä, kuka suomalaisessa yhteiskunnassa tulevaisuudessa työtä tarjoaa. En usko siihen, että julkisella sektorilla tai julkisin varoin pystyttäisiin ratkaisemaan tämän maan tulevaisuutta työllisyyden osalta, vaan julkinen sektori ainoastaan tukee sitä, että täällä kannattaa tehdä työtä, yrittää ja kolmanneksi myöskin omistaa.

Sen vuoksi starttirahakäytäntö se on positiivinen. Olen aikamani 13 vuotta ollut yrittäjänä, saanut sitä rahaa ensimmäisen vuoden aikana, mutta siinä tarvitseeikin yhdistää kaikki — kouluviranomaiset, työvoimatoimistot — ja hakea sellaisia malleja, joissa oikeasti on pohjaa kasvattavaa uutta pienyrittäjyyttä Suomeen. Normiohjauksessa ei ole vain on- ja off-asentoa eli että se tarkoittaisi automaattisesti, että lakkautetaan jokin, mihin täällä ed. Kankaanniemi viittasi. Olen aivan varma siitä, (Puhemies: Aika!) että järjestelmässä, johon ed. Ukkola viittasi ja joka on rakennettu, olisi tarkastelun varaa niin, että kaikilla olisi edelleenkin kattava ja hyvä palvelusysteemi saatavilla.

³⁰ **Esko-Juhani Tennilä /vas:** Arvoisa puhemies! Työttömyys liittyy markkinatalouteen. Kun tavaroiden ja palvelujen tarjonta ylittää kysyntänsä, tavaroiden ja palvelujen tarjontaa supistetaan, ja se tarkoittaa hyvin useissa tapauksissa työvoiman vähentämistä. Tämä on se markkinatalouteen liittyvä lainmukaisuus. Tuo vähentäminen tarkoittaa monille lyhyempää tai joillekin hyvinkin pitkää työttömyyttä. Työttömyys sinänsähän on tuhlauksia, mutta se liittyy tähän markkinatalouteen.

Meillä on ollut aikoja tässä maassa, jolloin valtion toimenpiteillä on pyritty määrätietoisesti vähentämään työttömyyttä ja estämään sen syntymistä. Tämä pyrkimys on selvästi kuitenkin heikentynyt, kun tämä uusliberalistinen kovan markkinatalouden palauttamiseen tähtäävä ideologia Suomessa on voimistunut.

Se näkyy hyvin selvästi myös siitä, minkä veran valtio ja kunnat ovat ottaneet suoraa vastuuta

työttömien työllistämisestä. Korkeimmillaan valtion ja kuntien toimin tukityöllistettiin tai laitetiin työttömiä koulutukseen vuonna 1997, jolloin näiden toimien piirissä oli yhteensä 123 386 työtöntä. Pitkästi yli 100 000 oli joko tukityöllistettynä tai työvoimakoulutuksen piirissä parempaa ammattitaitoa saamassa. Tällä hetkellä meillä on suurtyöttömyys, lähes 300 000, mutta näissä valtion ja kuntien tukitoimissa tai työvoimakoulutuksessa on vain 89 000 työtöntä, siis 30 000:lla on määrä pudonnut reilussa kymmenessä vuodessa. Tämä on se uusliberalistinen vaikutus, joka täällä näkyy ja jota varsinkin salin oikea laita hyvin vahvasti edelleen näyttää edustavan.

Oli sellainen vaihe, jolloin kokoomus oppositiossa suoraan hyökkäsi valtion ja kuntien työllistämistoimia vastaan, puhui tempputyöllistämisestä, hyvin rumasti leimasi nämä valtion ja kuntien toimet, jotka kuitenkin tähtäsivät työttömyyden suoraan vähentämiseen ja parempien valmiuksien antamiseen työttömille. Sellaista erittäin raakaa kielenkäyttöä tuli oikealta silloin tempputyöllistämisestä, halveksivaa puhetta siitä, kun valtio ja kunnat ottivat vastuuta siitä, ettei työttömyys pääse pitkittymään.

Tämä sama kehitys näkyy meillä Lapissa hyvin selvänä. Meilläkin on tukityöllistäminen ja myös kokonaisuus valtion ja kuntien vastuussa selvästi vähentynyt. Se on pudonnut muuten edelleen, ja se tässä eniten tietenkin nyt huolestaa. Meillä oli nyt maaliskuussa työttömiä lähes 12 000, edelleen oli työttömyys lievässä kasvussa. Siellä on kaksi pahaa lukua tämän ison työttömyyden sisällä. Nuorisotyöttömyys kasvaa meilläkin edelleen, 1 581 nuorta oli työttömänä alle 25-vuotiaista maaliskuussa. Toinen kasvava osoittava luku tulee pitkäaikaistyöttömille, heidänkin määränsä meilläkin kasvaa.

Samalla tukityöllistettyjen ja koulutuksessa olevien määrää supistetaan ja varsin rajusti Lapissa: suoran työllistämisen osalta vähennys on aivan hurja vuoden takaisesta, jopa noin 50 prosenttia on pudonnut tukityöllistettyjen määrä. Koulutuksessa olevien määrä myös supistuu. Eihän tässä ole mitään järkeä, että näitä valtion ja kuntien toimia supistetaan rahapulan vuoksi, niin kuin sanotaan.

Elvytystoimet miljardeissa ovat olleet viimeksi koetun ja edelleen tietyllä tavalla jatkuvan laman aikana ihan toista luokkaa kuin ne olivat 1990-luvulla, jolloin ei tehty oikeastaan mitään

silloin ensivaiheessa, vaan annettiin työttömyyden vaan kasvaa. Nyt on ollut otetta paremmin. On ollut elvytystoimintaa, mutta ihan liian suuri osa tästä niin sanotusta elvytyksestä on mennyt verohelpotuksiin. Suora vastuu puuttuu, ja sen myötä puuttuu kyllä hyvin paljon. Siihen pitää satsata enemmän. Pitää ottaa myös suoraa vastuuta, sillä kaikki työ on parempaa kuin joutilaisuus, joka yleensä ajan myötä syrjäyttää lopullisesti.

Toinen asia, joka pitää ehdottomasti myös hoitaa, on se, että työmarkkinatukea korotetaan. Kyllä se on aivan liian pieni, 16 euroa päivälle, kun otetaan pois verot ja jaetaan se työmarkkinatuki joka päivälle. Ed. Kuoppa täällä jo toi esille sen, että me esitämme siihen tuntuvaa korotusta. Onhan sitten sekin työttömyyden torjuntaa, kun ostovoimaa näille pienituloisimmille lisätään. Sillä lailla ne markkinat sitten vahvistuvat, kun köyhien (Puhemies: Aika!) ihmistenkin ostovoima nostetaan edes säädylliselle tasolla.

³¹ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Samoista asioista tässä puhellaan, olipa tässä kuka tahansa, ja se kuvaa sitä, mistä kenkä Suomessa tällä hetkellä puristaa.

Varsin kuvaavan tilanteen nyky-Suomesta antaa valiokunnan mietinnön kannanotto-osan yleisperustelujen alkuosa, jossa yritetään ensin nostattaa mielialaa, että kyllä tämä tästä vielä lähtee monttujen jälkeen nousuun, ja sitten sen jälkeen kerrotaan, missä tuolla valtion tilinpäätöspuolella ollaan menossa ja että tuloja tulee kyllä nyt lisää ja sitten taas menojakin näyttää nyt olevan tuossa ja sitten velkamäärä nyt asettuu sille ja sille tasolle, ja mitenkä on käynyt-kään, että vuorokausi on kulunut ja kaikki ovat toisin. Eliikkä siis toisin sanoen tämä on äärimmäisen kiusallinen asia ja, arvoisa puhemies, notaari voisi välittää viestin sinne valiokuntaneuvokselle, että voisi terminologia ja tilannekuvaus olla vähän varovaisempaa, niin sillä olisi uskottavuutta enemmän.

Eilispäivänä keskusteltiin siitä myöskin, mistä saataisiin tuloja, ja niistä tuloista nyt on kysymys myöskin. Olen edelleen samaa mieltä kuin eilen, että harmaa ja musta talous on saatava kuriin. Valitettavasti ministerimme eivät näytä olevan kiinnostuneita pätkänkään vertaa tästä puolesta. Ajatella, että meillä nyt tänä vuonna jää ilmiselvästi 5 miljardia euroa verotuloja saamatta, siis me olemme hyvin päin päättäneet tehdä ve-

rolainsäädäntöä ja olemme päättäneet kantaa veroja, mutta käytännössä näin ei kuitenkaan tapahdu. Tässä toivoisin, että rintamaan tulisi mahdollisimman laajat joukot sekä hallituspuolelta että oppositiopuolelta, koska yhteisessä veneessä tässä olemme. Tätä kehitystä ei oikein siedä millään.

Sitten substantiaalisesti tämän lisäbudjetin tärkein asia on nuorisotyöttömyysasia. Olen siinä suhteessa samaa mieltä monen täällä jo puhuneen ja lähetekeskustelussa puhuneen kanssa. Hyvin havainnollinen tälle nykytilanteelle on kertomus sivulla 4, jossa ensiksi puhutaan siitä, mitenkä on tämä työpajatoiminta vallan hyvä juttu, ja sitten heti perään kerrotaan, että on sitten vielä tämä etsivä toiminta, sepä vasta hyvä on, ja täällä on kerrottu jo sen etsivän toiminnan tuloksellisuudesta. Mutta eihän tilannetta pidä päästää niin pitkälle, että tarvitaan etsivää toimintaa, vaan pitää lähteä siitä, että kun koulu päätetään, niin yhteiskunta, kunnat, valtio, yhdessä pitävät huolen siitä, että on jatkokoulutuspaikka tai on työpajatoiminta, jos yksityinen lohko ei tarjoa työpaikkaa. Eliikkä siis nyt tarvitaan etsivää toimintaa, se on ok, mutta ei sitä pidä niin pitkälle laskea. Tämän erittely tässä jollakin tavalla jää vähän puutteelliseksi.

Arvoisa puhemies! Sitten luimme Helsingin Sanomista siitä, kuinka Vantaalla on työpajatoiminnassa saatu sellainen tila, että kaikki tarpeessa olevat nuoret saavat työpajapaikan. Innostuin Oulun kaupungin työllisyystoimikunnan puheenjohtajana tästä asiasta, lähetin lähetystön Vantaalle, ja sitten kun he tulivat takaisin, niin paljastui, että puhumme kahta eri kieltä. Tämä tarkoittaa, arvoisa puhemies, joka olette myöskin ollut työministerinä, sitä, että nyt äkkiä pitää saada myöskin asiat sille mallille, että me puhumme samaa kieltä, niin että pystymme kommunikoimaan näissä asioissa. Tässä on valtava työrupeama edessä.

³² **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaiselle on todettava, että valiokuntasiihteerit ja valiokuntaneuvokset tekevät työtä käskettyä Hannes Mannisen ja Kimmo Sasin ohjeiden mukaan ja viitoittamalla tiellä. Vastalauseesta ilmenee kyllä kritiikki tätä sinisilmäistä uskottelua kohtaan, jota koko ajan hallituspuolueiden taholta tässä vakavassa talous- ja työttömyystilanteessa ollaan tekevinään.

Ed. Pulliainen oli harvinaisen oikeassa, ja kiitos hänen Oulu-esimerkkiensä ja arvoisan puhemies, entisen työministerin palautteesta. Muun muassa Varkauden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jätti viime maanantaina nimenomaan pitkäaikaistyöttömyyden katkaisua koskevia konkreettisia esityksiä koskevan aloitteen, tällaisen työllisyystoimikunnan muodossa. Nyt joka kunnassa pitää todella lähteä inhimillisellä tasolla tekemään tätä työtä, ja samoin sitten koko kansallisella tasolla tämän harmaan talouden ja talousrikollisuuden vastainen työ pitää ottaa nyt ihan eri asemaan ja ehkä avata kyllä myöskin se, minkälaisia ilmeisesti tarkoituksenhakuisia esteitä muun muassa verottajan ynnä muiden viranomaisten osalta meillä todella on.

³³ **Pentti Tiusanen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hyvässä puheenvuorossaan ed. Pulliainen viittasi niihin valiokunnan kannanoton positiivisiin odotuksiin, että taloustilanne olisi nyt ikään kuin helpottumassa. Kysyisin ed. Pulliaiselta, mikä on käsityksenne kokeneena parlamentaarikkona siitä, jos tämä valiokunnan kannanotto olisi kirjoitettu tämän päivän tietojen pohjalta: Kreikan taloudellinen tilanne ja tämän päivän uutiset Ateenasta, jotka kertovat useamman ihmisen kuolemasta siellä tapahtuneissa mellakoissa ja väkivaltaisuuksissa, tulipaloissa. Olisiko tässä valtiovarainvaliokunta hiukan toisella tavalla sitten allekirjoittanut tämän paperin?

³⁴ **Merja Kyllönen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajakollega Pulliainen nosti jälleen kerran erittäin tärkeän asian esille eli tämän harmaan talouden torjunnan, ja kuten edustajakollega mainitsi, meillä nimenomaan on tässä yhteinen vene, joka vuotaa peräpäästänsä veroeuroja rötösherrojen taskuun, ja valitettavasti ainakin henkilökohtaisesti on semmoinen tuntuma, että tästä salista ei ole löytynyt ainakaan tähän päivään mennessä yhteistä tahtoa torjua harmaata taloutta, vaikka siihen keinot meidän kaikkien tiedossa on. Ja sen vuoksi, huomioiden tämänhetkisen tilanteen Euroopassa, olisi vihdoin ja viimein herättävä siihen, että me todellakin olemme samassa veneessä, ettemme ole pian siinä rötösherrojen ja korruption veneessä, missä Kreikka tällä hetkellä painii.

Sen lisäksi kiinnittäisin huomiota tähän mainittuun etsivään nuorisotyöhön. On erittäin huo-

lestuttavaa, että meidän järjestelmämme on sellainen, että meidän täytyy etsiä nuoria, kun niitä ei ole osattu kopilla ottaa kiinni, ei ole ollut sellaista konetta, joka olisi toiminut ajallaan. Tällä hetkellä meillä panostetaan etsivään nuorisotyöhön, joka etsii nuoria, mutta meillä ei kuitenkaan ole paikkaa niille nuorille, jotka on löydetty.

³⁵ **Tuula Väättäinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitän huomiota samaan asiaan kuin ed. Rajamäki. Ed. Pulliainen totesi, että pitäisi valiokuntaneuvoksille laittaa terveisiä tästä kirjoittamisesta. Se meni nyt varmasti ihan vikaosoitteeseen. Kyllähän valiokuntaneuvokset tekevät sitä työtä, mitä poliitikot haluavat, ja hallituspuolueet ovat halunneet tuon tekstin sellaisena kuin se nyt täällä salissa on.

Tästä lisäbudjetista puuttuu kokonaan sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala. Ei ole haluttu avata sitä kenttää, missä kaikkein kipeimmän rahaa tarvittaisiin: sosiaali- ja terveyspalveluihin, koulutuspalveluihin jne. Eli tämä on varsin edesvastuutonta hallituksen toimintaa, kun jo tiedetään, mikä on kuntien tilanne. Hallitus tällä tavalla tämän rahankäytön kautta ikään kuin antaa kunnille siunauksen siihen, että kunnat eivät järjestä niitä palveluja, mitä tarvittaisiin. Etsivään nuorisotyöhön sanoisin sen, että se on välttämätöntä tällä hetkellä, mutta, niin kuin ed. Kyllönen sanoi, sitten niitä jatkopaikkoja, minnekä nuoret tämän etsimisen jälkeen voisivat mennä, tässä yhteiskunnassa ei ole ja niitä kipeästi tarvitaan. Siihen nyt sitten seuraavissa lisäbudjeteissa ilman muuta odotamme lisärahoitusta.

³⁶ **Leena Rauhala /kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pulliainen otti kyllä aivan oikein esiin, että jotain täytyy tehdä, ennen kuin tarvitaan etsivää työtekijää ja sitä työtä. Mutta se on tarpeellinen tässä järjestelmässä, mikä meillä on, että oppivelvollisuuden jälkeen, peruskoulun jälkeen, toiselle asteelle joko ammatilliseen koulutukseen tai lukiokoulutukseen kaikille ei sitä paikkaa löydy. Ja myös, vaikka sitten se paikka löytyy, sen jälkeen sitä työpaikkaa ei löydy. Tämä ketju on kuitenkin sellainen, että siinä on aukkoja. Meidän nuoremme eivät välttämättä ole sillä lailla kaikki ohjautuvia ilman ulkopuolista tai toisen tukea, että he löytäisivät sitten ne palvelumuodot, mistä he saisivat tukea silloin, kun he ovat putoamassa. Sen vuok-

si esimerkiksi sivistysvaliokuntahan on tähän kiinnittänyt monta, monta kertaa huomiota ja todennut esimerkiksi semmoisen lausuman, että järjestelmää tai lainsäädäntöä on muutettava niin, että nimetään vastuullinen taho, joka seuraa oppivelvollisuuden jälkeen esimerkiksi 25-vuotiaaksi asti nuoren edistymistä ja selviytymistä esimerkiksi vuoden, ja sen jälkeen vastuu siirtyy seuraavaksi vuodeksi seuraavalle nimetylle taholle, (Puhemies: Aika!) vastuutaholle. Eli tämä, että ei kukaan putoa.

³⁷ **Eero Reijonen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on aivan tarpeetonta käydä eipäs—juupas-keskustelua siitä, kuka näitä mietintöjä kirjoittaa. Kaikki me tiedämme sen, että pohjat tekee tietty henkilö ja yhdessä käymme niitä läpi ja oppositio tekee vastalauseita, jos katsoo tarpeelliseksi. Se on aivan lapsellista minusta tässä vaiheessa.

Mutta sitten tähän harmaa talous -kysymyksen. Sitähän on täällä nostettu vahvasti esille ja aivan oikeinkin, mutta minä kyllä rohkenen väittää, että meillä ei nyt taida olla oikeastaan semmoisia konkreettisia esityksiä siihen, mitä tulisi tehdä. Tässä on ollut myöskin ed. Rajamäki ministerinä, ja asiahan olisi ollut mahdollista hoitaa kuntoon aikaisemminkin.

Tämä ei taida olla pelkästään Suomen rajojen sisällä. Minä luulen, että tässä pitäisi vähän laajemmin saada tämä asia hallintaan myöskin naapurimaassa, Baltian maissa ja muuallakin Euroopassa. Tämä on iso ongelma, johon yksittäiset Suomen voimavarat eivät välttämättä riitä, vaan me tarvitsemme ihan oikeasti tähän laajempaa eurooppalaista yhteistyötä. Asia on niin vakava, että minä uskon, että kun tässä ed. Kyllönen nosti esiin, että yhteinen tahtotila puuttuu: Tahtotila varmasti täällä on. Me tarvitsemme vaan konkretiaa, miten se pystytään hoitamaan. Se ei ole ihan (Puhemies: Aika!) yhden päivän juttu.

³⁸ **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Reijoselle vaan, että eräiden mielestä puutuinkin vähän liikaakin rakennusalaan, poliisitaloon ynnä moneen muuhun asiaan. Itse asiassa vuoden 2003 tupon perusteella perustettiin krp:hen vuoden 2004 alusta ulkomaisen laittoman työvoiman valvontayksikkö sekä myöskin tehtiin talousrikistorjuntaohjelmaan liittyvä käännetyn arvonlisäveron ja muun muassa verottajan tietojen käyttöön saantia, valtion tu-

kia saaneiden yritysten verotustietojen käyttöön saantia, koskevat selkeät päätökset, jotka nyt tämä porvarihallitus on pysäyttänyt. Käännetyn arvonlisäveron, jota te Rakennusteollisuuden kanssa ilmeisesti nyt kuitenkin vastustatte, on hallitus paineen jälkeen kuitenkin tänne antanut.

Eli tältä osin voin todeta, että ministeri Itälän jälkeen oli varsin heikossa kunnossa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta ja edellinen hallitus — olisitte nyt vähän ylpeä — sen jälkeen, kun pääministerin Kesärannan työmaalta ja Kallion virastotalon työmaalta löytyi pimeätä työvoimaa ja harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimijoita, jostain syystä antoi tukensa sisäministerilleen näissä asioissa.

³⁹ **Tuulikki Ukkola /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Kun te kuuntelette omaa keskusteluanne, huomaatteko te mitään erikoista? 25-vuotiaasta täytyy jonkun olla pitämässä kädessä ja etsimässä hänelle töitä. Ei voi olla totta! Tämähän on aivan järjetön järjestelmä, mikä on rakennettu tai mitä halutaan rakentaa. Jos nuorella ei aikuisena ihmisenä, kun pääsee toisesta asteesta elämään, ole koulutusta, niin kyllähän hän nyt töitä löytää, jos vain viitsii tehdä töitä.

Nuorisobarometri osoitti, että nuorten työhäluukkuus on laskenut räjähdysmäisesti, radikaalisti, koska meillä on niin hyvä järjestelmä, että nuori tulee mitään tekemättä toimeen. 1950-luvulla ei tullut, piti tehdä töitä.

⁴⁰ **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, arvoisa ed. Ukkola, sitten se on 1 miljoona euroa Vtv:n mukaan yhteiskunnalle piikkiin, jos ei asioihin puututa. Ja mieluummin puututaan varhaisesti kuin myöhäisesti. Näin se vaan on.

Ed. Reijoselle sanon, että se villakoiran ydin on nimenomaan siinä, minkä te sanoitte, elikkä siinä, että nythän on kansainvälisesti se momentum, käyttääkseni pääministerin ilmaisua, puutua kansainvälisesti harmaaseen ja mustaan talouteen, kun me olemme viemässä niille markkinoille 1,6 miljardia ilmaista rahaa.

⁴¹ **Leena Rauhala /kd**: Arvoisa rouva puhemies! Mieluusti olisin debattia jatkanut, mutta nyt menen varsinaiseen puheenvuoroon.

Todella meillä talouskriisin myötä on työttömyys kasvamassa koko ajan ja ennusteiden mu-

kaan vielä nousemassa yli 10 prosentin. Etlä ennustaa, että työttömyys kasvaa yli 50 000 henkilöllä, ja tiedämme, että pitkäaikaistyöttömiä meillä on vajaat 60 000. Kaikki nämä luvut ovat liian suuria, ja yksikin työtön on liikaa, kun inhimillisestä näkökulmasta sitä tarkastellaan.

Hallituksen esityksen mukaan määrärahoihin ollaan nyt ehdottamassa vajaan 80 miljoonan euron lisäystä. Esityksen painopiste on nuorisotyöttömyyttä vähentävissä toimenpiteissä. Tämä kohdennus on hyvä. Kuitenkaan rahoitus ei ole riittävä. Tämä mahdollistaa nyt, että noin 15 000 nuorta voidaan joko työllistää tai he voivat päästä koulutukseen tai työllistämistoimenpiteiden piiriin. Kuitenkin, niin kuin valiokuntakin toteaa, työttömyyden hoitoon nyt esitetyt lisäpanostukset tuovat helpotusta vain pahimpiin ongelmakohtiin. Työttömyyden hillitsemiseen tarvitaan vahvempia toimenpiteitä, koska nyt vielä hallituksen toimenpiteistä huolimatta työttömiksi jää nuoria noin 20 000.

Nuorten kohdalla työttömyys ja pätkätyöt vaikeuttavat tulevaisuuden suunnittelua ja voivat merkitä syrjäytymistä. Pienikin aika työttömänä oloa nuoren kohdalla merkitsee sitä, että hän voi menettää otteensa yhteiskunnasta, yhteiskunnan palveluista, ja motiivi etsiä työtä tai palveluita katoaa.

Maaliskuussa ilmestyneessä selvityksessä "Nuoret työmarkkinoilla — Miten nuorten työllistymistä tulisi edistää?" todetaan, että taluskriisi on heikentänyt nuorten työmarkkina-asmaa suhteessa muuhun työikäiseen väestöön. Ennuste keväälle on ollut, että 15—24-vuotiaiden työttömyysaste nousee jopa 24 prosenttiin. Nyt lisämäärärahat eivät varsinaisesti tuo uusia toimia, mutta käynnissä olevia toimenpiteitä laajennetaan. Valiokuntakin painottaa mietinnössään, että kun talousarviota ensi vuodelle laaditaan, on vielä jatkettava toimenpiteitä nuorisotyöttömyyden hoitamiseksi ja on nimenomaan löydettävä pitkäkestoisia toimia.

Lisämääräraha työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vahvistamiseen tarvetta vastaavaksi on tärkeä. Nyt hallituksen esityksessä siinä ei ole riittävästi rahoitusta, ajatus tämän toiminnan vahvistamisesta on. Jotta toiminta on tuloksekasta, tarvitaan siis enemmän. Ennen kaikkea tavoitteena tulee olla, että estetään nuorten syrjäytyminen, että jokaisella olisi elämänsä eri vaiheissa mahdollisuus saada tukea ja ohjausta työuralle ja koulutukseen pääsemisessä. Syrjäytymiskehi-

tykseen on pureuduttava heti, ja erityisesti yli sukupolvien ulottuvia syrjäytymiskierteitä on katkaistava.

Starttirahan käytöstä on saatu erittäin myönteisiä kokemuksia, mutta sen riittävydessä on erityisesti alueellisia eroja. On varmistettava, että starttirahaa varten varataan siis riittävästi rahaa, ettei sen loppuminen olisi esteenä alkaneiden, nimenomaan uusien ja terveiden ja luovien, yritysten toteutumiselle. Starttiraha madaltaa yrittäjäksi lähtemistä ja motivoi ja turvaa yrittäjän elannon yrityksen alkuvaiheessa.

Nuorten lisäksi työttömyydestä aiheutuvat ongelmat kohdistuvat erityisen raskaasti lapsiperheisiin. Lapsiperheiden köyhyys on todella vakava. Erityisen vaikeassa asemassa ovat ne lapsiperheet, joissa kummallakaan huoltajalla ei ole työtä. Rahan puute ja sen aiheuttamat paineet vanhemmille vaikeuttavat koko perheen hyvinvointia. Näissä perheissä myös lapset kärsivät.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi. Hallituksen linjauksen mukaan työllistämismääräraha kohdennetaan yrityksissä toteutettavaan työvoimakoulutukseen, yrityksissä tapahtuvaan tukityöllistämiseen. Nyt ongelmana on, että vaikeasti työllistettävien työllistämistoiminta on vaikea nimenomaan kolmannelle sektorille. Toivoisin, että jatkossa tämä erityisesti arvioidaan uudelleen, miten työttömiä (Puhemies: Aika!) voi koulutautua ja olla mukana kolmannen sektorin työllistämistoiminnassa.

⁴² **Petteri Orpo /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä lisäbudjetissa on kaksi keskeistä teemaa. Ne ovat nuorisotyöttömyys ja merkittävä telakkatukipaketti. Nuorisotyöttömyyttä on täällä hyvissä puheenvuoroissa käsitelty, ja on helppo yhtyä moniin aikaisemmin esitettyihin mielenpiteisiin. Sen näkökulman haluaisin tuoda ajoituksen suhteen esille, että nuorisotyöttömyys, tai sen huono kehitys, näyttää juuri tällä hetkellä pysähtyneen. Edessä on kuitenkin kesä, koulut päättyvät, tuhannet nuoret valmistuvat, ja sen tähden näitä tukitoimia, joita nyt lisäbudjetissa esitetään, todella tarvitaan, jotta nuorisotyöttömyys ei pääse entisestään pahenemaan.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvion telakkatukipaketti on erittäin merkittävä ja Suomen mitakaavassa hyvinkin suuri. Tämä telakoiden tukeminen Euroopassa, Euroopan eri EU-maissa, on itse asiassa aika hullua hommaa, mutta tässä on vähän sama tilanne kuin tuon Kreikan lainan-

kin suhteen, että pakko olla mukana, jos me haluamme säilyttää ne 21 000 suomalaista työpaikkaa, jotka meriteollisuuden klusterissa ovat kiinni, tai ne 14 000 työpaikkaa, jotka ovat suoraan tai välillisesti riippuvaisia STX:n Turun telakan toiminnan jatkosta. Telakan tilanne on edelleen se, että mikäli uusia, merkittäviä laivatilauksia ei telakalle saada syksyllä, portit sulkeutuvat ja nämä pahimmatkin työttömyysskenaariot toteutuvat. Tämä nyt päätettävänä oleva lisätalousarvio antaa kuitenkin merkittävän hyvät eväät tämän vaikean kriisin välttämiseen, ja uskon, että tällä hetkellä kuumeisesti haetaan ratkaisua, jolla telakalle uusia laivatilauksia saataisiin.

Hommahan toimii nyt niin, että kun tuki koostuu ympäristötuesta, innovaatiotuesta sekä muun muassa erilaisista rahoituselementeistä, niin käydään varmasti keskusteluja hallituksen ja ministeriön, STX:n telakan ja mahdollisten tilaajien välillä. Kun tarjoukset on jätetty, niin silloin katsotaan, löytyykö tukitaso, johon hallitus voi lähteä mukaan, ja syntyykö sillä laivatilaus. Onko se kilpailukykyinen esimerkiksi muiden Euroopan maiden telakoiden kanssa. Meidän täytyy toivoa ja uskoa, että näissä neuvotteluissa löytyy ratkaisu, jonka Euroopan unioni hyväksyy, ja että me saisimme lähiviikkoina — toivottavasti lähiviikkoina, ettei tämä ratkaisu venyisi enää kovin pitkälle — lukea lehdistä positiivisen uutisen, joka kertoo uuden suuren laivatilauksen saamisesta Turun telakalle. Tämä olisi äärettömän tärkeää, koska kuten todettua, syksyllä telakan portit sulkeutuvat ja työttömyystilanne räjähtää Turun seudulla käsiin.

Esityksessä lisätalousarvioksi on myöskin monia tukitoimenpiteitä yritysten toiminnan tukemiseen. Tämäkin liittyy telakkateollisuuden sillä tavalla, että kun telakan alihankkijaverkostossa on yli tuhatkin pk-yritystä, niin heidän toimintaansa pitää pystyä viranomaistoimin ja tukitoimin suuntaamaan kohti uusia tuotteita, uusia markkinoita ja uusia innovaatioita, jotta heidän toimintakykynsä säilyy ja he pystyvät löytämään uusia asiakkaita, mikäli telakalle ei tilauksia tule. Sitä kautta he pystyvät pitämään työntekijät töissä ja ennen kaikkea pysymään pystyssä ja kasvamaan kohti tulevaisuutta. Tätä toimintaa Varsinais-Suomen seudulla koordinoidaan elykeskuksessa, joka parhaillaan on palkkaamassa telakkateollisuuden muutosjohtajaa. Hakemukset ovat osittain sisällä, ja toivon, että löytyy erinomainen henkilö tätä tärkeää työtä teke-

mään. Kysymys on siis noin tuhannesta pk-yrityksestä, jotka tässä verkostossa ovat mukana.

Arvoisa rouva puhemies! Olen erittäin tyytyväinen hallituksen esitykseen telakkatukipaketista, ja toivon todella, että ratkaisu löytyy lähiviikkoina telakan vaikean työtilanteen ratkaisemiseksi.

⁴³ **Tuula Peltonen /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvion ansioksi voidaan lukea se, että vihdoinkin hallitus on puuttunut edes jollain tavalla nuorten huolestuttavaan työllisyystilanteeseen. Ansiot melkein siihen jäävätkin, sillä hitaus toiminnassa on saanut jo paljon pahaa aikaan. Nyt tehdään lähinnä korjaavia toimenpiteitä. Viitataan tässä SDP:n jo parin vuoden takaiseen välikysymykseen nuorisotyöttömyydestä. Jo silloin olisi pitänyt tehdä toimenpiteitä.

Hallitus ei myöskään ole riittävästi kunnostautunut koulutuksen saralla. Yliopistolain uudistuksen yhteydessä SDP halusi olla turvaamassa kaikkien yliopistojen perusrahoitusta. Tätä luvattiin opetusministerin ja muiden hallituksen ministereiden suulla: Mikään ei vaarannu, itsenäisyys vaan lisääntyy ja rahaa tulee. Kuinka kävi? Yliopistomme ovat pian täysin kahtia jakautuneet: on niitä, jotka saavat varoja sekä valtiolta että elinkeinoelämltä, ja on niitä, joille ei varoja tipu oikein kummastakaan suunnasta. Eriarvoisuuden kuja on valmis. Yliopistoja ovat kurittaneet myös tuntuvat lisämenot vakuutus-, työnantaja-, pankkimaksuissa, samoin poikkeuslailla paikatavaksi tuotiin työttömyysvakuutusmaksu, joka olisi pitänyt hoitaa yliopistolain käsittelyn yhteydessä. Myös palkka- ja tilakustannukset ovat nousseet. Nyt näitä ylimääräisiä maksuja paikataan tilapäisellä poikkeuslailla vähän kerrallaan, mutta rahoitusvaje on ja pysyy. SDP on vaatinut perusrahoituksen kuntoon saattamista välittömästi.

Hallitus on myös kääntänyt selkänsä muun muassa Oulun yliopistolle, joka painiskelee suurien talousongelmien kanssa, irtisanoo työntekijöitä ja lakkauttaa koulutuslinjoja. Opetusministerin mielestä yliopistot hoitavat nyt itse asiansa, valtion ei tarvitse puuttua. Samalla hän kuitenkin antaa tuottavuusohjelman nakertaa, ja kunnolla. Opettajankoulutuksesta ollaan valmiita luopumaan nyt Kajaanissa ja pian Hämeenlinnassa. Ministerillä ei varmaan tähänkään ole mitään puuttumisen tarvetta. Sen sijaan SDP tulee esittämään vastalauseessaan vaatimuksen siitä,

että hallitus ryhtyisi välittömästi toimiin, että opettajankoulutuksen lakkautuminen voitaisiin estää. On turha väittää täällä, että nyt yliopistot ovat syyllisiä itse tilanteeseensa ja voivat selviytyä aivan itsekseen. Tämä on aivan turha väite. Yliopistolain uudistuksen käsittelyn yhteydessä todettiin moneen kertaan, että meidän tulee turvata yliopistojen rahoitus tulevaisuudessa, ja tätä luvattiin myös hallituksen taholta.

Kun tähän yhtälöön vielä liittyy uhan koulutuksen muuttumisesta maksulliseksi lukukausi-maksujen kautta, voidaan puhua todellakin porvarillisesta, kylmästä puhurista, joka saa hyvin-kin vilunväreet sivistysyliopistojemme puolesta, maksuttoman tasa-arvoisen suomalaisen koulutuksen puolesta.

Arvoisa puhemies! Olemme myös syvästi huolissamme perusopetuksen laadun säilymisestä, nyt kun ollaan viemässä läpi perusopetuslain muutosta, jossa erityistä tukea tarvitsevat oppilaat tuodaan yleisopetuksen ryhmiin. Hallitus ei lupaa tähän rahaa, voidaan kuulemma toteuttaa ihan entisillä. Kuitenkin tiedämme, että opettajankoulutus, tuntikehyksen lisäys tukiopetukseen, oppilashuolto ja opetusryhmien pienentäminen vaativat resursseja. Näitä ei toteuteta entisillä, se kannattaisi ministerinkin jo uskoa.

Myös ammatillisen koulutuksen paikkojen lisäys on välttämätöntä. Tähän olisi pitänyt herätä kunnolla jo aikaisemmin. Tarvitsemme lisäpaikkoja aikuiskoulutukseen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen. Tällä estetään se, että aikuiset veisivät nuorille tarkoitettuja aloituspaikkoja. Meillä edelleenkin liian moni nuori jää ilman toisen asteen koulutuspaikkaa.

Arvoisa puhemies! SDP on esittänyt vaihtoehtobudjetissaan jo monta näistä asioista. Lisätaloustarvio olisi ollut eräs keino korjata hallituksen aikaisemmat virhearviot esimerkiksi koulutuksen kentällä. Tähän perustuu vastalauseemme.

⁴⁴ **Merja Kyllönen /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Toisin kuin suomalaisille yliopistoille luvattiin, yliopistouudistus johti siihen, että Aaltoyliopistoa lukuun ottamatta muut yliopistot painivat budjettivajeongelman kanssa. Yliopistomme laitettiin siis keskitetysti kerjuulle.

Rahoitusvajeen syitä ovat olleet perusrahoituksen vähentyminen, arvonlisäveron kompensoinnin riittämättömyys ja se, ettei työnantajan työttömyysvakuutusmaksua kompensoitu, ainoastaan väliaikaisesti alennettiin. Tämän seurauk-

sena muun muassa Tampereen yliopisto joutuu supistamaan perusopetustaan, Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikköä ollaan lakkauttamassa ja muissakin yliopistoissa harkitaan merkittäviä henkilöstövähennyksiä.

Myös yliopistokysymyksessä rahoituksen osalta on kyse mitä suurimmassa määrin työllisyydestä. Siksi vasemmistoliiton eduskuntaryhmä vaatii, että hallitus pikaisesti turvaa yliopistojen ja yliopistokeskusten toiminnan ja perusrahoituksen.

Meidän maassamme on harjoitettu politiikkaa, jossa mielestäni aluepolitiikalla ei ole minäkäänlaista sijaa. Esimerkiksi Kajaanin yliopistokeskuksen opettajankoulutuksen lakkauttaminen tuntuu varsin järjettömältä maakunnassa, jossa taloudellinen asema on todella haasteellinen.

UPM ilmoitti 2008 aikeensa sulkea Kajaanin paperitehdas, ja näin tapahtui. Tehtaan sulkemisen johdosta Kainuu menetti kahden vuoden aikana taloudellisesta kasvustaan noin 8,4 prosenttia ja menettää koko ajan eli yhteensä 168,8 miljoonaa. Tehtaan sulkeminen laskee Kainuun elintasoja yhteensä 10,6 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Samaan aikaan maailmanlaajuinen talouslama on vaan pahentanut tilannetta.

Kaiken hyvän lisäksi Kajaanin yliopistokeskus oli mukana rakentamassa Kainuuseen elvytyspakettia, jolla autettaisiin alueelle synnyttämään uusia välittömiä työpaikkoja 380 kappaletta ja välillisiä työpaikkoja 500 kappaletta vuoden 2010 mennessä.

Valtioneuvostolle mennyt esitys koostui koulutustoimenpiteistä, yritysinvestoinneista, toimintaympäristöhankkeista, teknologiaohjelmista ja työllisyysperusteisista investointituista.

Onko järkeä, että tällaiselta alueelta toinen käsi hallituksessa on antavana ja toinen ottavana? Aivan järjetöntä. Samaan aikaan meidän hallitusohjelmaamme, tai hallituksen hallitusohjelmaan, oli kirjattu, että yliopistokeskuksia kehitetään. Mielestäni Kajaanin yliopistokeskuksen opettajankoulutuksen alasajossa eivät toteudu koulutuslinjaukset eikä hallitusohjelma, koska yliopistokeskuksen merkittävin toimija lakkautetaan.

Suomen keskusta on ilmaissut huolensa Kainuun puolesta ja vaatinut asian palauttamista, uutta käsittelyä, kertonut, että on Kainuun puolella. (Ed. Rajamäki: Juhlapuheita on riittänyt!) — Kyllä, juhlapuheissa meitä on muistettu. —

Mutta milloin keskusta vastaa siihen yhteiseen huutoon, jota vasemmisto yhtenä rintamana on tässä salissa ja maakunnissa nostattanut? (Ed. Rajamäki: Sosialidemokraatit ja vasemmisto!) — Kyllä, vasemmisto-oppositio. — Ongelma tällä hetkellä on, että tämän asian korjaamiseksi eivät riitä pyhät puheet. Siihen tarvitaan yhteisiä päätöksiä, radikaaleja ratkaisuja. Nyt on vastuunkannon aika, ja minä odotan sitä hallituspuolue keskustalta.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Seppo Kääriäinen.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan, kunnes päiväjärjestyksen 4) asian yleiskeskustelu on päättynyt.

4) Hallituksen esitys Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 195/2009 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/2010 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Susanna Huovinen /sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnalla on kuluneen vuoden aikana ollut monia haasteellisia lakiesityksiä käsiteltävänä. Tänä päivänä käsittelyn pohjana oleva ympäristövaliokunnan mietintö Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa koskevan lain muuttamisesta on ehkä haasteellisin.

Kansallispuistossa sijaitsevan hotellin laajentamishanke on herättänyt alusta lähtien runsaasti keskustelua puolesta ja vastaan niin mediassa kuin kansalaistenkin keskuudessa. Niinpä myös valiokuntakäsittelystä muodostui mielenkiintoinen, ja valiokunnan jäsenten mielipiteet hajosivat poikkeuksellisen laajasti emmekä päässeet yksimieliseen lopputulokseen. Äänin 9—7 ym-

päristövaliokunta kuitenkin päätti puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä kolmella pienellä täsmennyksellä sekä ponsiesityksellä. Valiokunnan puheenjohtajana olen itsekin nyt haasteellisessa tehtävässä esitellessäni mietintöä, johon en voinut itse yhtyä.

Ympäristövaliokunta teki asiaa käsitellessään perusteellista työtä. Kuulimme laajasti asiantuntijoita, joiden käsitykset asiasta olivat osin ristiriitaisia. Valiokunta on halunnut mietinnössään korostaa Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa sijaitsevan Pallaksen matkailukeskuksen olevan luonteeltaan erilainen kuin Lapin muut matkailukeskukset. Kohteella on pitkä hiihto-, laskettelu- ja retkeilymatkailun historia ja se tunnetaan erityisesti aktiivisen luontoretkeilytyyppisen matkailun kohteena.

Pallakseen liittyy myös kulttuurihistoriallisia arvoja Lapin vanhimpana matkailukohteena. Hotellirakennuksen vanhin osa on merkitty suojelukohteeksi ja se sisältyy myös ehdotukseen valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista ympäristöistä. Pallastunturit on myös määritelty yhdeksi Suomen kansallismaisemista. Valiokunta pitää tärkeänä, että kaikessa alueen kehittämistoiminnassa varmistetaan paikan erityisyyden, Pallaksen hengen, säilyminen.

Arvoisa puhemies! Pallas-Ounastunturin kansallispuisto perustettiin vuonna 1938. Vuonna 2005 syntyi nykyinen puisto, kun kaksi kansallispuistoa yhdistettiin ja alueeseen lisättiin vanhojen metsien suojelualue. Kansallispuiston tarkoituksena on suojella Tunturi-Lapin eteläreunalla esiintyvää luonnonmetsää, soita ja tunturiluontoa. Tämä kansallispuisto on kävijämäärältään Suomen suosituin. Vuonna 2009 käyntejä kirjattiin 419 000. Alueella retkeilevien määrä on kasvanut jatkuvasti, ja varsinkin päiväretkeilypaineen arvioidaan edelleen kasvavan.

Nykyinen matkailukeskus on pieni. Kun esimerkiksi Ylläksen alueella on arviolta 20 000 vuodepaikkaa, Pallas-hotellissa on nyt 130 vuodepaikkaa ja alueella on 94-paikkainen asuntovaunualue. Pallastunturin matkailukeskuksen alueen kuluneisuus, puutteellinen huoltotoiminta ja rakennelmien heikko kunto ovat heikentäneet myös alueen maisemallisia arvoja. Tämä nykytila on hallituksen esityksen pohjana.

Hallitus siis esitti, että lakia muutetaan niin, että matkailukeskuksen alueella sijaitsevan hotellirakennuksen ja siihen liittyvien muiden tilojen sekä laskettelurakennelmien kunnostaminen

ja laajentaminen on tietyin edellytyksin mahdollista. Määrällisesti rakentaminen rajoitetaan 320 vuodepaikkaan ja rakentamisen enimmäismäärä 10 500 kerrosneliömetriin. Laadullisesti rakentamiselle asetetaan myös tiukat rajoitukset koskien rakennuskorkeutta ja kellaritilojen rakentamista, minkä lisäksi asetetaan erityisehtoja kuten asuntovaunualueen poistaminen puiston alueelta.

Valiokunta korostaa, että nämä tiukat erityisehdot ovat välttämättömiä, jotta kunnostus- ja laajennustyöt kansallispuiston alueella voidaan hyväksyä. Kansallispuistothan ovat yleisiksi nähtävyyksiksi tarkoitettuja luonnonsuojelualueita, jotka kaikki perustetaan omalla lainsäädännöllään. Lähtökohta on, että kansallispuistossa luontoa muuttava toiminta on kielletty, eikä alueella saa esimerkiksi rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä. Näin ollen Pallaksen hotellihanke poikkeaa tästä lainsäädännöstä.

Siksi valiokunta linjaa perusteluissaan selkeästi, että nyt käsittelyssä oleva hotellin kunnostaminen ja laajentaminen ei avaa rakentamismahdollisuuksia muissa kansallispuistoissa tai alueilla, joilla on muu suojelustatus. Suomen 35 kansallispuistosta kahdessa on majoitustoimintaa, koska sitä on ollut jo ennen puiston perustamista.

Arvoisa puhemies! Pallaksen matkailukeskuksen kehittäminen ja luontokeskuksen laajentaminen lisäävät osaltaan sekä hotellissa majoituvien että luontokeskuksessa kävijöiden määrää. Tehtyjen selvitysten mukaan Pallaksen alueen nykyinen virkistyskäyttö on jo vaikuttanut näkyvästi alueen luontoon. Erityisesti Paljakan herkän tunturikankaan reitit ovat huomattavan kuluneita. Metsähallitus onkin jo laatinut hanke-suunnitelman alueen reitistön kehittämiseksi.

Ympäristövaliokunta korostaa, että matkailupalvelutoiminnan laajentaminen tulee toteuttaa niin, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän maisemallisia muutoksia ja haitallisia vaikutuksia alueen herkälle luonnolle. Rakentamisen reunaehdoista säädetään varsin tarkasti. Tämä on tärkeää ja välttämätöntä, koska alue on erityinen ja ainutlaatuinen. Lopullisesti mitoituksesta ja myös ympäristövaikutuksista päätetään kuitenkin vasta asemakaavassa ja rakennusluvassa. Valiokunta korostaa siksi tarvetta arvioida asemakaavoitusvaiheessa erityisen huolellisesti maisema-, luonto-, ympäristö- ja Natura-vaikutukset.

Yksi keskeinen ympäristövaikutus liittyy matkailukeskuksen jäteveden puhdistamon kapasiteettiin ja puhdistustehoon. Nykyisen puhdistamon

toimivuus on ollut hyvä, mutta haasteena on kuormituksen voimakas vaihtelu. Jätevesikuormitus kuitenkin kasvaa hotellin laajennuksen toteuttamisen vuoksi. Tämä edellyttää puhdistamon kapasiteetin nostoa, alueen johto- ja viemäriverkon saneeraamista, uuden tasausaltaan ja uuden suodatuskentän rakentamista sekä puhdistamon ohjaus- ja automaatiojärjestelmän uusimista.

Valiokunta korostaa, että kuormituksen kasvaessa jäteveden puhdistamon toiminnan tehostaminen on välttämätöntä vesistöjen rehevöitymisen ehkäisemiseksi. Kapasiteetin osalta tulee varautua myös kiristyviin ympäristövaatimuksiin. Sallittaessa alueen matkailurakentamisen osittainen laajentaminen tulee siis ottaa myös huomioon mahdollinen jätevedenpuhdistamokapasiteetin rakentamisen lisätarve niin, että nykyistä puhdistamo voidaan tarvittaessa laajentaa tai rakentaa alueelle uusi puhdistamo suodatuskenttineen.

Koska jätevedenpuhdistamo sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella, valiokunta pitää tarpeellisena lisätä lakiehdotuksen 4 a §:ään uuden momentin, jonka mukaan Pallastunturin matkailukeskuksen jätevedenpuhdistamon kunnostaminen, laajentaminen, uusiminen on sallittua myös 5 momentissa rakentamiseen rajatun alueen ulkopuolella.

Valiokunta korostaa, että kun taataan matkailukeskuksen alueella tapahtuva riittävä jäteveden puhdistaminen, voidaan samalla varmistua siitä, että matkailukeskuksen jätevesien käsittelemiseksi ei missään tilanteessa tarvitse ryhtyä ympäristövaikutusten kannalta aivan toisen mitaluokan ja erittäin ongelmallisen siirtoviemärin rakentamiseen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä toteutetussa ympäristöarvioinnissa yhtenä keskeisenä uhkatekijänä on pidetty sitä, että majoituskapasiteetin kasvattaminen lisää painetta erilaisten ohjelmajärjestämisen, varsinkin motorisoitujen palvelujen järjestämiselle. Puistojen hoidon ja käytön suunnittelu on vaativa tehtävä.

Valiokunta katsookin, että kansallispuiston järjestyssäännöllä pitää tehostaa alueella kävijöiden ohjausta tarvittavin liikkumisrajoituksin ja kiinnittämällä huomiota taukopaikkojen sijoitteluun ja niiden käytön opastukseen. Valiokunta pitää kuitenkin tarpeellisena varmistaa, että mahdollinen käyttöpaineen kasvu ei jatkossa johda

siihen, että puiston hoito- ja käyttösuunnitelmaa tai järjestyssääntöä muutettaisiin niin, että motorisoitujen oheispalvelujen laajamittainen toteuttaminen tulisi mahdolliseksi.

Siksi valiokunta pitää välttämättömänä muuttaa lakiehdotusta niin, että lailla estetään sellaiset rakentamiseen tai matkailupalveluiden harjoittamiseen liittyvät toimet, jotka merkittävästi muuttaisivat alueen kansallispuiston olosuhteita tai luonnetta. Lain tasoisena velvoitteena tämä koskee paitsi rakentamista myös järjestyssäännöllä ja hoito- ja käyttösuunnitelmalla tehtävää liikkumisen ohjeistusta.

Arvoisa puhemies! Myönteisenä maisemavaiikutusten kannalta voidaan pitää sitä, että asuntovaunualue veloitetaan poistettavaksi. Tähän liittyy valiokunnan viimeinen täsmennysesitys. Hallituksen esityksen mukaan asuntovaunualue on poistettava käytöstä vuoden kuluessa asema-kaavan tultua lainvoimaiseksi. Valiokunta ehdottaa määräajan muuttamista vuodeksi rakennusluvan lainvoimaisuudesta, sillä tämä vastaa valiokunnan näkemyksen mukaan paremmin ajankoh-
taa, jolloin itse rakennushanke on toteutettu.

Lopuksi, puhemies, valiokunta halusi painottaa suojeluarvojen toteuttamisessa resurssien merkitystä. Kunnossapitorahoituksen tarve on yleisesti ottaen kaikkienkin puistojen osalta jatkuvasti kasvanut, kun kävijämäärät ovat nousseet. Valiokunta on huolissaan tämän rahoituksen riittävydestä, ja tähän liittyy valiokunnan lausumaehdotus. Siinä valiokunta korostaa, että valtion talousarviossa tulee osoittaa riittävä määräraha Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueen reitistöjen kunnostamiseen ja kehittämiseen puiston kävijämäärän kasvusta aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että hotellilaajenus ja luontokeskuksen laajentaminen tulisi rakentamisen aikaisten haittojen vähentämiseksi ajoittaa samanaikaisesti tapahtuviksi.

Puhemies! Valiokunnan mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita.

² **Ulla Karvo /kok:** Arvoisa puhemies! Kansallispuistot ovat ihmisiä varten. Ne on tarkoitettu ihmisten virkistäytymistä varten. On muistettava erottaa kansallispuistot luonnonpuistoista. (Ed. Pulliainen: Ihanko totta?) — Kyllä. Jälkimmäiset on tarkoitettu vahvemmin luontoarvojen säilyttämiseen huomattavasti tiukemmin määräyksin. Molemmilla on siis omat tehtävänsä.

Kansallispuistot ovat yleisiksi nähtävyyksiksi tarkoitettuja luonnonsuojelualueita, joihin on tarkoitettu ohjata yleisöä ja myös rakentaa tätä varten asianmukainen palveluvarustus. Kansallispuistoalueella on oltava merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä tai muutoin luonnontuntemuksen lisäämisen tai yleisen luonnonharrastuksen kannalta. Siis alueella on oltava merkitystä ihmisen luontovirkistäytymisen kannalta.

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on merkittävä ihmisen virkistäytymisen ja luontokokemusten kannalta. Kävijämäärät kertovat alueen suosiosta. Vuonna 2009 alueella kirjattiin 419 000 käyntiä. Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen tarkoitus on saattaa Pallaksen matkailukeskus vastaamaan nykyajan vaatimuksia. Hallituksen esityksen perusteena on Pallastunturin matkailukeskuksen epätyytyttävä nykytila.

Matkailukeskus on ollut alueella jo ennen kuin kansallispuisto perustettiin vuonna 1938. Juuri tästä syystä Pallas on Kolin ohella ainoa kansallispuisto, jossa majoituspalvelujen ylläpitäminen on ollut sallittua. Tämä oikeus on säilytettävä ja oikeus on voitava toteuttaa nykyajan standardeilla. Ei voida jäädä nostalgisen illuusion varaan ja vaatia pysyttämistä vanhassa ja elinkelvottomassa mallissa.

Monilla olisi syytä perehtyä kansallispuistojen ideologiaan. Kansallispuistoaate on syntynyt USA:ssa jo 1870-luvulla. Aatteen syntyessa on useissa kansallispuistoissa hotelleja puistojen sisällä ja niissä voi olla myös teitä, joilla ajoneuvoilla liikkuminen on sallittua. Perusajatuksena on taata ihmisten mahdollisuus kokea luontoelämyksiä. (Ed. Pulliainen: Mönkijän selässä!)

Pallaksen matkailukeskuksen kehittäminen on ajankohtaista ja perusteltua lisääntyvistä matkailijämääristä johtuen, ja nykyaikaisella suunnittelulla voidaan edesauttaa kansallispuiston perustehtävän, ihmisen virkistäytymisen, helpottamisessa. Hyvällä suunnittelulla edesautetaan myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Hallituksen esitys mahdollistaa Pallaksen matkailukeskuksen nykyaikaistamisen tiukkojen ehtojen puitteissa. Määrällisesti rakentaminen rajoitetaan 320 vuodepaikkaan ja rakentamisen enimmäismäärä on 10 500 kerrosneliometriä. Tämä kokonaisuus sisältää myös alueella olevan luontokeskuksen laajentamisen ja henkilöstön asuintilat. Rakentamiselle on asetettu myös tiukat laadulliset rajat. Siis majoituskapasiteetti ei juurikaan kasva nykyisestä.

Hallituksen esitys on tarpeellinen, ja sillä on hyvä lähtökohta, mutta vain aika näyttää, onko esityksen tiukkojen rajoitusten määrittelemä suunnitelma toteuttamiskelpoinen nykyisen tai kenenkään muunkaan yrittäjän toimesta.

Harmillista käsittelyn kuluessa on ollut todeta, että kaikella kehityksellä on aina vastustajansa. Monet yhtiösuojelijat eivät pysty näkemään, että kehityksellä voidaan saada nykytilaa parempi lopputulos kaikkien kannalta. Lisäksi esimerkiksi nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen vastustajat eivät ota huomioon, että maan pohjoisimmassa maakunnassakin elinolosuhteet tulisi taata. Matkailuelinkeino on noussut Lapin omista vahvuuksista, ja siihen on panostettu runsaasti omin voimin. Harhainen mielikuva, että vain yhteiskunnan tuki olisi mahdollistanut matkailuelinkeinon kehittymisen, tulisi heittää romukoppaan. Muistutuksena voi todeta, että esimerkiksi Levin matkailukeskukseen on viimeisen kymmenen vuoden aikana investoitu noin 600 miljoonaa euroa ja tästä summasta noin 96 prosenttia on yksityistä rahaa.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita, joiden voi vain todeta perustuvan tunteeseen eikä järkeen. Ne osoittavat konkreettisesti sen, että on paljon helpompi toteuttaa suojelutoimenpiteitä kaukana omista toimintaympäristöistään. Valiokunnan mietintö on hyväksytty äänestyksen jälkeen. Valiokunnan mietinnössä on tehty pari konkreettista korjausta hallituksen esitykseen. (Ed. Mustajärvi: Kyllä tulee Salolaiselle moitteita!)

Yksi koskee asuntovaunualueen käytöstäpoistamisajankohtaa ja on varsin perusteltu. Hallituksen esitys edellytti alueen poistamista vuoden kuluessa asemakaavan lainvoimaiseksi tulemisesta lukien. Valiokunta ehdottaa, että asuntovaunualue on poistettava vuoden kuluttua rakennusluvan lainvoimaiseksi tulemisesta. Tämä muutos vastaa paremmin todellista hankkeen etenemistä, koska asemakaava ei sinänsä ole vielä yhteydessä rakennushankkeen konkreettiseen toteutumiseen, ja siksi se on hyvä muutos.

Myös lausumaehdotus riittävästä määrärahasista alueen reitistöjen kunnostamiseksi on paikallaan. (Ed. Mustajärvi: Siitä äänestettiin viime syksynä, äänestettiin muuten vastaan!)

Ensimmäinen varapuhemies: Tässä todetaan se vielä ennen ed. Tiisanen puheenvuoroa, että

ministeri käyttää puheenvuoron ed. Kauniston puheenvuoron jälkeen ja siinä on varmaan myös sopiva momentti sen jälkeen käydä vähän debattia.

3 Pentti Tiisanen /vas: Arvoisa puhemies! Edelliselle puheenvuoron käyttäjälle nyt sitten perusteluja vastalauseelle sen järkevyydestä.

Arvoisa puhemies! Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on osa kansallismaisemaamme. Se on kävijämäärältään maamme suosituin kansallispuisto, jossa on noin 300 000 kävijää vuodessa. Pallastunturin matkailukeskuksen ja hotellin lähialueen tunturien rinteillä on todettu kulumisvaurioiden lisääntyneen, ja alueen, erityisesti matkailukeskuksen hotellin, kunnossapito on heikentynyt. Kittilän ja Muonion kuntarajaa siirrettiin kuntaministerin päätöksellä vuonna 2003 tavoitteena siirtää Pallastunturin hotelli Kittilästä Muonioon. Tämä tapahtui yksityisen toiminnanharjoittajan aktiivisuudesta.

Sittemmin hallitus on antanut esityksen eduskunnalle Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta. Tarkoituksena on luonnonsuojelulain ja rauhoituspäätöksien estämättä rakentaa 320 vuodepaikan ja 10 200 kerrosneliömetrin hotelli luontokeskuksineen nykyisen 130 vuodepaikan ja 2 400 kerrosneliömetrin hotellin sijaan. Perusteluna on esitetty hotellin sekä sen ympäristön huono kunto ja siivottomuus sekä yrittäjän taloudellinen menestys.

Hallituksen esitystä voidaan pitää monin osin puutteellisena. Valiokunnan enemmistön kannasta poiketen nykyisen hotellin perusparannus, lisämajoituskapasiteetin rakentaminen kansallispuiston ulkopuolelle, luontokeskuksen palvelujen vahvistaminen sekä kansallispuiston infrastruktuurin ja kunnossapidon parantaminen olisivat olleet parempi vaihtoehto Pallaksen suojelemiseksi kuin nykyisen hotellin merkittävä laajentaminen.

Hanke on luonnonsuojelulain 13 §:n vastainen. Kansallispuistoissa on rakentaminen kielletty. Poikkeuksena ovat alueen hoitoa ja tutustumista varten tarpeelliset rakennukset ja rakennelmat. Esitetty hotellihanke ei ole tällainen. Hallituksen esitys tuokin luonnonsuojelulainsäädäntöön periaatetason muutoksen. Luonnonsuojelualueella ei ole tähän mennessä sallittu hotellirakentamista eikä muuta luontoa vahingoittavaa toimintaa.

Puhemies! Kysymys on ennakkotapauksesta. Valiokunnan kuulemisen yhteydessä on hallituksen esityksen ennakkopäätöksen luonne tullut toistuvasti esiin. Kuulemisen yhteydessä muun muassa Enontekiön kunta ilmoitti vaatimuksenaan rakentaa matkailuun liittyviä rakennelmia Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosaan. Myös alemmpitasoisen suojelun alueille on esitetty rakentamista ja perusteluna on käytetty käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä. Kansallispuistoon ei tule vastoin luonnonsuojelulakia rakentaa uutta, nykyistä hotellia kolme kertaa suurempaa hotellia, jonka ympäristövaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty.

Valiokuntakuuleminen toi esille hankkeen ongelmat. Näitä ovat maisemaekologiset muutokset, mitkä hotellirakentaminen ja kaavailtu hiihtohissien muuttaminen tuolihisseiksi aiheuttavat. Rakentamisen pohjaveteen kohdistuvat muutokset ovat selvittämättä. Jätevesien puhdistaminen osoittautuu ongelmaksi, mikäli hotellivuodepaikkojen määrä nostetaan yli 200:n, vaikka jätevesipuhdistamo uusittaisiinkin. Valiokunnalla oli käytettävissään Metsähallituksen lausunto 4.4.2008: "Jos majoituskapasiteettia nostetaan yli 200 vuodepaikan, jätevedet tulisi johtaa kansallispuiston alueelta, koska karu luonnonympäristö ei kestä lisääntyvää päästökuormitusta ja vaikutukset ulottuisivat laajasti maaperään, pohjavesiin ja Pallasjärven vesistöön." Valiokunnalle ei ole osoitettu selvitystä, voidaanko jätevesikuormituksen kasvu hoitaa teknisellä ratkaisulla ilman siirtoviemäriä, jolla olisi erityisen haitalliset vaikutukset ympäristöön.

Valiokunnalle on esitetty vaihtoehtona hallituksen esitykselle rakennusten kunnostamista nykyisessä koossaan, mihin ei tarvita lain muutosta. Samoin on esitetty, että maankäyttö- ja rakennuslain 167 § edellyttää: "Rakennettu ympäristö on pidettävä rakennusluvan mukaisessa käytössä ja siistissä kunnossa." Näin laista johdetaan suoraan velvoite ympäristöstä huolehtimiseen. Tämä ei vaadi uuden hotellin rakentamista. Vuodepaikkakapasiteetin lisääminen kansallispuiston rajan ulkopuolella ei myöskään vaadi luonnonsuojelulakia kiertävää kansallispuistolain muutosta.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annettua lainmuutosta on kritisoitu myös sen *lex in casu* -tyyppisestä säätelystä. Muun muassa oikeusministeriön lausunnossa hallituksen esitys todetaan kasuistiseksi säädökseksi, joka saattaa

tosiasiassa sisältää konkreettista tapausta koskevan hallintotoimen tai lainkäyttöratkaisun. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan yksittäisiä hankkeita koskevien asioiden ratkaisemista eduskunnassa ei sen vuoksi voida pitää toivottavana. Samalla on kiinnitetty huomiota siihen, että lainsäädännöllä tapahtuva yhden yrittäjän toiminnan edistäminen saattaa joukon muita yrittäjiä epäedulliseen asemaan.

Asiantuntijakuulemisessa tuli vahvasti esille huoli kansallispuiston kulumisesta. Huomattava osa uhanalaisista lajeista, joiden suojelu on yksi kansallispuiston päätehtävistä, esiintyy juuri Pallasen alueella eli alle 10 kilometrin säteellä nykyisestä hotellista. Rakentamisen välittömiä ja välillisiä luontovaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty.

Arvoisa puhemies! Perusteet hotellitoiminnalle kansallispuistossa eivät ole riittäviä. Lain perusteluissa todetaan majoitustoimintaa harjoitetun puistossa jo ennen sen perustamista. Toiminnan harjoittajana ei kuitenkaan ole nykyisin sama yritys kuin puiston perustamisaikana, eikä toiminnan rajoitus siten loukkaa alkuperäisen hotelliyrittäjän oikeuksia. Edellä mainittua perustetta ei siten voi pitää riittävänä hotellitoiminnan laajentamiselle. Nykyinen yrittäjä on ollut tietoinen kansallispuiston aiheuttamista rajoituksista rakentamiselle ostaessaan hotellin.

Pallastunturin matkailuhotelli on rakennettu aikanaan ekologisesti väärään paikkaan, eikä tämän virheen aiheuttamia ongelmia tulisi kasvat-
taa hotellin lisäkapasiteetilla. Sekä alkuperäinen hotelli että sodan jälkeen rakennettu uusi hotelli on rakennettu avotunturin reuna-alueelle, joka on sekä maisemallisesti että luonnon kantokyvyn kannalta erittäin herkkää aluetta. Nykyisen ekologisen tietämyksen valossa matkailurakentamista ei tulisi sijoittaa kulutuskestävyydeltään näin aralle alueelle. Hotellin ympäristön tunturi-alue on jo pahoin kulunut. Kävijäpainetta tulisi kohdistaa laajemmalle ja myös kulutusta paremmin kestäville alueille. Tähän asiantuntijakäsityksen mukaan päästäisiin sijoittamalla majoituspalvelut kokonaan kansallispuiston ulkopuolelle.

Alueen työllisyyttä voidaan edistää monin verroin tehokkaammin sijoittamalla lisämajoituskapasiteetti kansallispuistorajan ulkopuolelle, mikä tukee tehokkaammin alueella toimivia lukuisia pienyrittäjiä.

Pallas-Ounastunturi kuuluu Natura-alueeseen, jolla on voimassa Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäädökset. Luonnonsuojelulain 65 § edellyttää esitetyn hankkeen Natura-vaikutusten selvittämistä. Tätä ei kuitenkaan ole tehty. Tästä arviointinäkökulmasta koko hanketta ei olisi pitänyt tuoda eduskuntaan ennen Natura-vaikutusten selvittämistä.

Pallaksen ympäristössä on 90 eläin- ja kasvilajia, jotka joko ovat uhanalaisia tai kuuluvat niin sanottuihin direktiivilajeihin. Hallituksen esityksessä ei ole riittävästi arvioitu ja selvitetty, miten hotellin laajennus, paikoitusalueet ja mahdolliset jätevedenpuhdistuksen uudelleenjärjestelyt tulevat vaikuttamaan näihin lajeihin.

Arvoisa puhemies! Pallaksen hengestä on useiden asiantuntijoiden lausunnoissa puhuttu. Pallaksen henki on määritelmä, joka pitää sisällään kevyemmän, vähemmän intensiivisen luontomatkailun, joka arvostaa hiljaisuutta ja rauhaa. Hallituksen esityksen kaltainen rakentaminen muuttaa asiakaskuntaa, lisää voimakkaasti oheispalvelujen kysyntää ja lopettaa Pallaksen hengen vastoin ympäristövaliokunnan enemmistönkin tahtoa, joka pitää tärkeänä, että kaikessa alueen kehittämistoiminnassa varmistetaan paikan erityisyyden, Pallaksen hengen, säilyminen. Toive on hallituksen esityksen hyväksymisen kanssa ristiriidassa. Pallas on kansallismaisemamme. Sitä tulee ensisijaisesti suojella, ei rakentaa.

Arvoisa puhemies! Luin vastalauseen 1, jonka ovat allekirjoittaneet Susanna Huovinen, Rakel Hiltunen, Merja Kuusisto, Satu Taiveaho, Tarja Tallqvist ja allekirjoittanut.

Arvoisa puhemies! Totean myös sen, että ensimmäisessä käsittelyssä, mitä paraikaa toteutamme, teen esityksen koskien sitä, että valiokunnan mietinnön 4 a §:ssä todetaan seuraavaa, mikä on valiokunnan lisäys: "Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita." Esitykseni on, että tästä poistetaan tuo sana "merkittävästi".

Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä keskustelu, erittäin tärkeä asia, että eduskunnan enemmistö todella paneutuisi tähän kysymyseen ja katsoisi, millä tavalla nyt luonnonsuojelulain yli todellakin kävellään ja sitä käytännössä

aliarvioidaan eikä sitä noudateta tämän lainsäädännön yhteydessä.

4 Merja Kuusisto /sd: Arvoisa puhemies! Vietämme luonnon monimuotoisuuden vuotta. Sen kunniaksi hallitus tuo eduskunnalle esityksen Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta. Hallituksen esityksen tarkoituksena on sallia kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muiden palvelutilojen kunnostaminen ja voimakas lisärakentaminen. Uusi pykälä mahdollistaisi matkailukeskuksen alueella sijaitsevan hotellin ja palvelutilojen laajentamisen. Vuodepaikkoja lisättäisiin nykyisistä 130:stä 320:een ja rakennusoi-keutta lisättäisiin huomattavasti. Kaavaan osoitetaan varaus myös luontokeskukselle ja muille tarvittaville kansallispuiston huolto- ja palvelutiloille.

Hanke on luonnonsuojelulain vastainen: Kansallispuistoissa rakentaminen on kielletty. Poikkeuksena ovat vain alueen hoitoa ja tutustumista varten tarpeelliset rakennukset ja rakennelmat. Esitetty hotellihanke ei ole tällainen. Hallituksen esitys tuo luonnonsuojelulainsäädäntöön periaatteellisen muutoksen. Luonnonsuojelualueilla ei ole tähän mennessä sallittu luontoa vahingoittavaa toimintaa. Valiokunnan kuulemisen yhteydessä on tämän ennakkopäätöksen luonne tullut toistuvasti esiin.

Muutkin tahot ovat ilmoittaneet halustaan rakentaa matkailuun liittyviä rakennelmia Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueelle. Vastavia haluja on muillakin suojelualueilla. Saamelaiskäräjien lausunnossa nousi esille sama huoli: Jos eduskunta hyväksyy matkailurakentamisen Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon ja luonnonsuojelulain heikentämisen, se antaa vahvan viestin, joka toimii ennakkotapauksena tuleville eduskunnille, ennakkotapauksena siitä, että luonnonsuojeluarvoja voidaan heikentää matkailullisen ja muun taloudellisen hyödyn tavoitteita varten.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisessa tuli vahvasti esille huoli kansallispuiston kulumisesta. Huomattava osa uhanalaisista lajeista, joiden suojelu on yksi kansallispuistojen päätehtävistä, esiintyy juuri Pallaksen alueella eli alle kymmenen kilometrin säteellä nykyisestä hotellista. Rakentamisen välittömiä ja välillisiä luontovaikutuksia ei ole selvitetty. Pallas—Ounastunturi kuuluu Natura-alueeseen, jolla on voi-

massa Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäädökset. Luonnonsuojelulain 65 § edellyttää esitetyn hankkeen Natura-vaikutusten selvittämistä. Tätä ei kuitenkaan ole tehty. Hanketta ei olisi pitänyt tuoda eduskuntaan ennen Natura-vaikutusten selvittämistä. Pallaksen ympäristössä on 90 eläin- ja kasvilajia, jotka ovat joko uhanalaisia tai kuuluvat niin sanotusti direktiivilajeihin. Hallituksen esityksessä ei ole riittävästi arvioitu ja selvitetty, miten hotellin laajennus, paikoitusalueet ja mahdolliset jäteveden puhdistuksen uudelleenjärjestelyt tulevat vaikuttamaan näihin uhanalaisiin lajeihin.

Arvoisa puhemies! "Pallaksen henki" on useiden asiantuntijoiden käyttämä määritelmä, joka pitää sisällään tämänhetkisen, hiljaisuutta ja rauhaa arvostavan luontomatkailun. Hallituksen esitys muuttaa asiakaskuntaa, lisää voimakkaasti oheispalvelujen kysyntää ja Pallaksen henki haihtuu tunturin tuuliin. Vietämme luonnon monimuotoisuuden vuotta. Sen kunniaksi kansallismaisemme tulee säilyttää tuleville sukupolville. Aluetta ei tule rakentaa, vaan suojella.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Tiuasanen tekemää vastalauseetta 1.

⁵ **Timo Juurikkala /vihr:** Arvoisa puhemies! Suomen kansallispuistot ovat luonnonsuojelumme kruununjalokiviä, ja ne muodostavat suojelualueverkostomme rungon. Puistot on perustettu ennen muuta alkuperäisen luonnon suojelemiseksi, mutta toisaalta ne on tarkoitettu myös kansalaisten virkistytymiseen ja luontoharrastuksen tukemiseen. Kansallispuistojen alueella nimenomaan luonnon ja luontoarvojen pitää kuitenkin olla valtiovallan erityisessä suojeluksessa. Rakentaminen ja elinkeinotoiminta ovatkin pääsääntöisesti kiellettyjä kansallispuistojen sisällä. Ainoastaan retkeilyä ja liikkumista tukevat ja ohjaavat vähäiset rakennelmat sallitaan. Ainoat poikkeukset tähän sääntöön ovat Pallas-Yllästunturin ja Kolin kansallispuistot, joissa on ollut hotellitoimintaa jo ennen kyseisten kansallispuistojen perustamista. Kumpikin näistä on myös tunnettuja kansallismaisemia.

Lakiehdotuksen mukainen ylisuuri 320-paikkainen uusi hotelli lisää käyttöpainetta ja herkän luonnon kulumista Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ydinalueella. Myös jätevesikuormituksen määrä kasvaa, mikä todennäköisesti tulee lisäämään rehevöitymistä alapuolisessa vesistössä, vaikka alueen puhdistamoja paranneltaisiin.

kin. Pallas-lakiesityksen ainoa selkeä hyvä puoli on se, että alueella oleva lähes 100-paikkainen matkailuvaunualue poistuu. Asuntovaunukenttä sopiikin harvinaisen huonosti kansallismaisemaan. Olisi ollut hyvä, jos myös maisemaan voimakkaasti vaikuttavat lasketteluhissit olisi samassa yhteydessä määrätty poistettavaksi. Laskettelu edistäminen ei kuulu vähäisimmässäkään määrin kansallispuistojen perustehtävään.

Pallas-hotellin vanhin osa on rakennettu 1940-luvulla ja sittemmin hotellia on laajennettu. Viimeisten vuosien aikana hotellirakennus on päätetty rapistumaan ja tätä on käytetty perusteena käsittelyssä olevalle lakiesitykselle. Maankäyttö- ja rakennuslain velvoitteiden mukaiseen rakennuksen kunnostamiseen ei tätä lakimuutosta kuitenkaan tarvittaisi, kuten muun muassa ed. Tiuasanen täällä totesi.

Arvoisa puhemies! Monien vihreiden mielestä Pallaksen hotellin ehdoton maksimikoko on 250 vuodepaikkaa, ja tällaiseen kompromissiin olisimme valmiit. Arvioimme, että tässä mitassa ympäristön kuormittuminen ei lisääntyisi ratkaisuvalla tavalla nykytilanteeseen nähden. Esitätkin, että lakiehdotuksen 4 a §:n 2 momentti muutetaan sillä tavoin, että majoitustilojen vuodepaikkamäärä rajataan 250:een ja rakennusoikeutta supistetaan vastaavasti siten kuin vastalauseesta 2 ilmenee.

Arvoisa puhemies! Kaikkein olennaisin periaatteellinen kysymys tässä Pallas-laissa on kuitenkin se, että kansallispuisto avataan rakentamiselle ja että tästä voi muodostua ennakkotapaus. Tämän takia tulen itse äänestämään lain hylkäämisen puolesta, mikäli vihreä kompromissi ei tule hyväksytyksi. Jos kerran Pallaksella saa rakentaa, niin miksi ei muissakin kansallispuistoissa ja muilla luonnonsuojelualueilla? Jos yksittäisen yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten turvaaminen mahdollistaa Pallaksella luonnonsuojelulain vastaisen rakentamisen, niin miksei vastaava tilanne voisi syntyä muuallakin? Ympäristövaliokunnan mietinnössä Pallas-hotellin ennakkotapausluonne pyritään selväsanaisesti kieltämään. Tästä huolimatta on kovin todennäköistä, että rajoja tullaan koettelemaan jatkossa monasti vedoten nimenomaan tähän lakimuutokseen.

Pallaksen hotelli on monelle retkeilijäsukupolvelle läheinen ja tärkeä paikka, ja keskeinen osa sen arvoa on ollut hotellitoiminnan pienimuotoisuus erotuksena Lapin suurten matkailu-

keskusten meiningistä. Laaja rakentaminen ja laajentaminen muuttaa väistämättä Pallaksen luonnetta. Paljon puhuttu Pallaksen henki on tuskin entisellään laajennuksen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä toteaisin ed. Karvolle, kun puhuitte nykyajan vaatimusten mukaisesta majoitustoiminnasta, että se on tietysti ihan asiallista puhetta sinänsä, mutta nykyajan vaatimusten mukainen hotellirakentaminen ei kuulu kansallispuiston rajojen sisäpuolelle. Tällaista rakentamista voidaan toteuttaa kansallispuiston rajojen ulkopuolella oikein hyvin.

6 Pia Viitanen /sd: Arvoisa herra puhemies! Minusta on äärimmäisen surullista se, että valtiokunnan enemmistö on nyt sitten päätenyt tähän, että Pallas-hotellihanke tulee menemään eteenpäin. Se on äärimmäisen surullinen asia. Olisin toivonut, että täältä eduskunnasta olisi löytynyt sellaista henkeä, että oltaisiin ... (Ed. Ahde: Kyllä löytyy vielä!) — Hyvä, ed. Matti Ahde sanoo, että sitä löytyy. Suomen ensimmäinen ympäristöministeri Matti Ahde sanoo, että sitä henkeä löytyy. — Siis heitetään saman tien pallo ja haaste myös sinne hallituspuolueiden edustajille, että ei nyt päästetä tällaista ympäristöpoliittista katastrofia eteenpäin. Tässä raikataan luontoarvoja, ja ihan aidosti tämä on aika vakava periaatteellinen kysymys.

Me kävimme täällä eduskunnassa aika pitkän lähetekeskustelun, ja täällä tuli hyvin paljon kritiikkiä ja pulmia esiin, ja todellakaan niihin ei ole saatu vastausta vielä. En mitenkään näe, että tässä olisi edellytyksiä viedä eteenpäin tätä lakiesitystä, mutta näin siinä näköjään todennäköisesti on käymässä, ellei nyt sitten tähän palloomme tartuta ja vielä äänestysvaiheessa korjata tämä.

Täällä käytiin läpi aika tarkkaan tätä meidän vastalauseitamme, minkä oppositio on allekirjoittanut. Sitä en lähde kertaamaan. Mutta mielestäni tässä asiakirjassa on hyvin tärkeät faktat.

Täällä ed. Karvo muun muassa sanoi, että tässä olisi tunne vastaan järki -tyyppisestä asiasta kysymys. Kyllä tässä ihan puhutaan, ed. Karvo, lainsäädännöstä. Eli tässä vastalauseessa todellakin aika hyvin kuvataan sitä, että tämä hanke on luonnonsuojelulain 13 §:n vastainen, jossa sanotaan, että kansallispuistoissa on rakentaminen kielletty, poikkeuksena ovat alueen hoitoa ja tutustumista varten tarpeelliset rakennukset, ja rakennelmat, ja hotellihanke ei ole todellakaan tällainen.

Tässä puhutaan myös tästä ennakkotapausluonteesta. Sitä ei pysty kukaan tässä sanomaan, että ei tämä ole mikään ennakkotapaus. Totta kai se on ennakkotapaus, se on aivan selvä asia. Tässä myös puututaan muun muassa näihin pohjaviesiongelmiin ja moneen muuhun ongelmaan, mikä tässä hankkeessa ovat, puhumattakaan siitä yleisperiaatteesta, joka ei ole oikea. Eli tässä selkeästi kaupalliset edut asetetaan luontoarvojen edelle ja tammoinen yksittäinen etu menee yhteisen hyvän edelle. Tämä on mielestäni tärkeä periaatteellinen asia kaikinensa. Ei ole ihme, arvoisa puhemies, että ympäristöjärjestöt ovat nimenneet tämän hallituksen historian ympäristökielteisimmäksi hallitukseksi. Siinä luetellaan monia tekoja, tämä on niistä yksi, ja se on aivan totta, näin on.

Minä nyt ihmettelen — en minä halua osoittaa ed. Juurikkalaa tai ed. Pulliaista, jotka ovat salissa — että noin yleisesti vihreät loistavat nyt poissoolollaan tästä salista. Salissa ei olla, mutta hallituksessa ollaan. Hallituksessa pysytään ja istutaan loppuun asti, tapahtui mitä hyvänsä. Ilmeisesti tänne saliin ei haluta ja kehdata tulla näistä asioista esimerkiksi vihreiden ministerien toimesta keskustelemaan. Me olemme nyt tilanteessa, että tämä hallitus on viemässä eteenpäin eduskunnan enemmistön tuella tätä Pallas-hanketta. Vihreät muuten voisivat äänestää tässä vastaan. Teidän vastalauseessanne ei hylkyä esitetä, mutta tietenkin vastaanikin saisi äänestää tuossa äänestyksessä. Samaan aikaan hallitus paitsi rakentaa pari ydinvoimalaa vielä tuo tämän Pallas-hankkeen. Kyllä siinä luulisi jo, että aika paljon olisi kestämistä, näin sanotusti.

Minä luin erään pääkirjoitustoimittajan lausunnon, jossa hän kertoi, että näin siinä pääsi käymään: Edellisellä kerralla, kun vihreät olivat hallituksessa ja vihreillä oli yksi ministeri, oli tuloksena yksi ydinvoimala, ja nyt kun vihreät ovat hallituksessa ja vihreillä on kaksi ministeriä, tuloksena on kaksi ydinvoimalaa. Mitä sitten tapahtuisikaan, jos olisi kolme ministeriä? Tämä Pallas nyt sitten on melkein yhden ministerin verran tässä pisteenä iin päälle, niin että ei tämä, puhemies, ollenkaan nyt hyvältä näytä. (Ed. Pulliainen: Ei todellakaan näytä!)

Mutta tämän pitemmittä puheita haluan lausua osaltani, että minusta on harmi, että ympäristövaliokunnan enemmistö nyt lähti sitten mukaan tähän. Silloin lähetekeskustelun aikana vie-

lä toivoimme, että tähän muutoksia tulisi ja tämä hanke ei etenisi.

⁷ **Timo Kaunisto /kesk:** Arvoisa puhemies! Tässähän sitä käydään parlamentaarista debattia parhaimmillaan. Kukin omista lähtökohdistaan katsoo tätä ja puolustaa omilla argumenteillaan. Dialogista tässä ei kyllä ole puhettakaan, mutta ei se varmaan ole tämän salin perustarkoitukseen ainakaan tässä vaiheessa.

Mutta ehkä tässä tämä asetelma kiteytyy siihen, voidaanko ylipäänsä ajatella niin, että paikallisten elinkeinojen ja luonnonsuojelun etuja voitaisiin jotenkin yhteensovittaa myöskään tämmöisissä perinteisissä hankkeissa tai perinteisessä kansallispuistossa kuin Pallas-Yllästunturi on, ja voidaanko ylipäänsä ajatella, kun on ennen kansallispuiston syntymää ollut olemassa olevaa toimintaa, olemassa olevaa majoitustoimintaa, että se vielä voisi siellä säilyä ja kehittyä.

Vielä voi tässä sanoa, että valiokunnan enemmistö omassa mietinnössään on kuitenkin päätenyt sille kannalle, että kyllä voidaan nämä yhteensovittaa ja myöskin tätä toimintaa kehittää. Itse asiassa ikävin tilanne, mitä tässä voisi ajatella syntyväksi, on se, että ei tehtäisi mitään, että jätettäisiin tämä kokonaan ennalleen ja annettaisiin niiden alueen rakennusten, rakennelmien ja luontoreittien rapistua ja katsottaisiin, miten se biodiversiteetti sitten ilmastonmuutoksen ja muun edetessä kehittyy ja millä tavalla Pallas raunioituu. Eli itse asiassa tämänkin esityksen taustalla on alueen epätydyttävä tila ja sen kehittäminen sellaisessa muodossa, että edelleenkin tuo Pallaksen henki, jota täällä on niin paljon korostettu ja aivan oikein on korostettu, tulisi säilymään ja kehittymään siinä muodossa kuin se on opittu tuntemaan.

Sen takia tässä lakiesityksessä on niin poikkeuksellisella tavalla tehty rakentamisrajoitteita, sekä määrällisiä että laadullisia rajoitteita, joissa on varsin perusteellisesti otettu huomioon alueen luonnon käyttöpaine, sen herkkyys, nämä museoarvot, jotka liittyvät näihin rakennuksiin, hotellirakennukseen ja itse asiassa myöskin noihin laskettelukeskuksen rakennuksiin ja rakennelmiin, hisseihin. Itse asiassa siellä on minun tietojeni mukaan Suomen ensimmäinen hiihtohissi, jolla on myöskin suojeluarvoa. Eli tässä mielessä kritiikki tätä laskettelutoimintaa kohtaan on jonkun verran huonoa argumentointia.

Tämä ei myöskään muodosta mitään ennakkotapausta. Tämä on lainsäädäntö, jossa tämä rakentaminen rajataan juuri ja vain tänne Pallas—Ylläs-alueelle. Ei tällä avata mitään porttia eikä Pandoran lipasta muuhun kansallispuistorakentamiseen. (Ed. Pulliainen: Ihanko totta?) — Ihan totta, ed. Pulliainen. — (Ed. Pulliainen: Mitä se Hannes höpisi?) — Itse asiassa, ed. Pulliainen, voimme varmaan käydä tämän keskustelun sitten myöhemmin, kun käymme keskustelua esimerkiksi Selkämeren kansallispuiston saavutettavuudesta, millä tavalla tuolla avomerellä olevat matalikot saavutetaan siinä virkistystarkoituksessa, kun niitä nyt ollaan perustamassa. Sehän on myöskin kansallispuistojen toinen tehtävä, paitsi olla tämmöinen suojeluinstrumentti, niin myöskin toimia välineenä virkistystä ja alueen hyötykäyttöä varten. Usein ne tarvitsevat myöskin rakennuksia ja erilaisia toimintoja sen saavutettavuuden edistämiseksi. Tästä on myöskin Pallaksen lainsäädännössä kysymys.

Valiokunta lisäsi tähän, aivan niin kuin täällä on jo tuotu hyvin esille, selkeitä tiukennuksia tämän käyttöpaineen ohjaukseen. Tänne on lisätty 4 a §, jossa erityisesti huomioidaan toimintojen rakentamisen ja matkailupalvelutoimintojen välittömät ja välilliset vaikutukset. Tällä lainsäädännön kirjauksella estetään juuri se kuvitteellinenkin uhka, että tämä ohjeistus- ja järjestysääntö muodostuisi sen kaltaiseksi, että tätä voitaisiin jossain vaiheessa muuttaa niin, että esimerkiksi kelkkailu- tai mönkijäsafarien järjestäminen siellä lisääntyisi tai tulisi ylipäänsä mahdolliseksi. Se on lainsäädäntöön nyt kirjattu niin, että se ei siellä ole mahdollista.

Lisäksi on erityisen paljon kiinnitetty huomiota tähän resursointiin, millä tavalla nämä reitistöt saadaan kunnolla sellaiselle tasolle, että se käyttö ohjautuu oikeille reiteille ja siellä toiminnot sujuvat hyvin ja asiallisesti.

Lopuksi voi todeta, että kyllä tämän esityksen ansiosta varmasti tämä Pallaksen henki ja puitteet säilyvät, mutta kyllä epäselvää on se, kuka sitten todella tämän hankkeen toteuttaa, koska myöskin liiketaloudelliset periaatteet sanelevat sen, kuka tähän toimintaan lähtee jatkossa.

⁸ **Ympäristöministeri Paula Lehtomäki:** Arvoisa puhemies! Valiokunta on tehnyt hyvää ja perusteellista työtä tämän lakiesityksen käsittelyssä, ja minun on helppo uskoa puheenjohtaja Huovisen kuvaukseen siitä, että mielipiteet poik-

kesivat toisistaan poikkeuksellisen paljon ja että lopputulemana yhteistä säveltä ei löydetty. Tämä on myös oma kokemukseni tämän lainsäädännön valmistelun ja sen käsittelyn osalta. Kysymys on viime kädessä aika pitkälti periaatteellinen, tai hyvin monessa kohdassa siltä tuntuu. Vaikka mitä sisällöllistä muutosta tai kehittämistä tehdään, niin ne, jotka vastustavat alkutilanteesta, vastustavat sitten viime kädessäkin, ja sama pitkälti pätee myöskin kannattajien osalta. Se on tietysti siltä osin harmillista, että kyllä ympäristöministeriössä on lain valmistelun yhteydessä tehty hirmuisesti töitä, jotta me löytäisimme tälle lainsäädännölle sellaisen sisällöllisen ratkaisun, että se luontoarvoja kunnioittavalla tavalla mahdollistaisi myös matkailupalveluiden jatkuvuuden Pallaksella.

Valiokunta yhtyy esityksen näkemykseen siitä, että tämän ehdotuksen lähtökohta on huono nykytila, ja sitä nykytilaa olen kovin harvojen kuullut tässä esityksen käsittelynkään yhteydessä puolustavan. Sille pitää pystyä jotakin tekemään, ja joku teistä, nyt en pannut ylös kuka, erittäin hyvin sanoi, että asuntovaunukenttä sopii poikkeuksellisen huonosti kansallismaisemaan ja kansallispuistoon.

Valiokunta on kuitenkin käsittelyn aikana siinäkin huolimatta, että mielipiteet eivät ehkä ole muuttuneet, tehnyt hyviä tarkennuksia tähän ehdotukseen. Vaikka tosiaan valmistelukin oli huolellista, niin valiokunta on hoksannut muutamia tärkeitä asioita esimerkiksi sen osalta, milloin tuo asuntovaunukenttä pitää poistaa, että se linkitetään siihen rakennusluvan lainvoimaisuuteen, ja myös tämän jätevesien käsittelyn parantamis-työn osalta.

Minusta on erityisen arvokasta, että myös valiokunta ja ne, jotka vastustavat tätä esitystä, painottavat niin voimakkaasti nimenomaan Pallaksen henkeä. Ei tätä pidä edes leikillään verrata Leviin, jossa on 20 000 vuodepaikkaa, kun tässä suunnitellaan 320:n rakentamista, vaan pyrki-myshän meillä kaikilla yhteisesti se, että pystytään Pallaksen henkeä kunnioittamaan ja säilyttämään, kuitenkin niin, että siellä pystyy tulevina-kin vuosikymmenenä joku vierailemaan.

Toinen erittäin tärkeä ja valiokunnankin selkeästi linjaama ja ulossanoma asia on se, että tämä lainsäädäntö on hyvin poikkeuksellinen ja tällä lainsäädännöllä on aivan puhtaasti poikkeusluonne. Koli ja Pallas—Ylläs ovat kansallispuistoissa poikkeuksia, eikä tämä lainsäädäntö,

tämä yksittäislaki, tätä poikkeusluonnetta miksi-kään muuta.

Minusta oli hyvä asia, että valiokunta tukee myös sitä, että näin yksityiskohtainen sääntely esimerkiksi siitä, montako metriä merenpinnan yläpuolella voi harjakorkeus olla, on paitsi tarpeen myös välttämätön, jotta voimme turvata asemakaava- ja rakentamisvaiheessa sen, että myös maisemallisia ja muita arvoja kunnioitetaan. Ja on erittäin tärkeää huomata myös tässä keskustelussa, että kävijämäärän kasvu tuolla suosituimmalla kansallispuistoalueellamme ei ole suoraan riippuvainen tämän majoituskapasiteetin rakentamisratkaisusta, vaan se on kasvanut ja sen ennakoidaan kasvavan pitkälti riippumatta siitä, millaisia ratkaisuja tämän hotellin kanssa tehdään.

Resurssikysymyksen kanssa me tulemme varmasti painiskelemaan paitsi Pallas—Yllästunturin osalta, muutoinkin luonnonsuojelun alueiden hoito- ja kunnostustoimenpiteiden osalta. Metsähallituksella on siinä hyvin keskeinen rooli, niin kuin valiokuntakin toteaa, ja Metsähallituksen tähän tarkoitukseen osoitetulla momentilla ollaan aika tiukoilla sen kanssa, mitä toimenpiteitä eri kohteissa voidaan tehdä. Onkin varmasti tulevaisuuden kysymys, pitääkö tulo-rahaita avata tavalla tai toisella myöskin kävijöiden suunnasta perittäväksi.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että me olemme tämän lakiesityksen kanssa tässä vaiheessa, että eduskunnalta tulee ratkaisu suuntaan tai toiseen tähän asiaan. Kuten valiokunnan mietinnössä todetaan, perustettaessa Kolin kansallispuistoa eduskunta erityisesti painotti, että matkailupalveluiden jatkuvuus tulee turvata tuossa kansallispuistossa. No, nyt eduskunnan on aika linjata, onko se tästä periaatteesta edelleen samaa mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies: Käymme nyt äsken luvattuun debattiin. V-painikkeella voi pyytää vastauspuheenvuoroa.

⁹ **Susanna Huovinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta se, mitä ministeri totesi, että nykytila tuolla Pallaksella ei ole tyydyttävä. Mutta olisin kyllä itse toivonut, että hallitus olisi hieman enemmän kuin tuon yhdeksän sivun verran, joka tuo hallituksen esityksen sisältö kaikkienensa on, arvioinut sitä, mitkä ovat muut vaihtoehdot majoituskapasiteetin kas-

vattamiselle puiston ulkopuolella. Tähän kysymykseen ei ole vielä oikeastaan saatu vastauksia.

Täällä on esitetty, miksi ei haluta olla kehittämässä tuota tärkeää aluetta ja matkailua Lapissa. Totta kai halutaan olla kehittämässä, mutta väitän kyllä, että Keski-Suomesta ei lähdetä Pallakselle päiväreissulle, vaan sinne kun lähdetään, siellä ollaan ja viivytään, nautitaan siitä maise- masta ja käytetään tuon alueen matkailu- ja muita palveluja. Harva siellä teltassa talvella yöpyy. Sen vuoksi olisin toivonut, että tämä vaihtoehtoinen malli olisi myös rohkeasti tuotu arvioitavaksi tuohon hallituksen esitykseen.

Pyydän, että ministeri käy läpi tätä vaihtoehtoisuutta.

¹⁰ **Markku Laukkanen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri tästä on kyse. Kun puhutaan Pallaksen hengestä, itse olen tutustunut siihen ensimmäisen kerran vuonna 1968, ja muutos tähän päivään nähden on valtaisa, ikävä kyllä vaan huonoon suuntaan. Siksi kyse on juuri siitä, että jos ei tehdä mitään, se on kaikkein huonoin ratkaisu.

Toinen vaihtoehto on tuhota se rakennuskanta — niin kuin todellakin sosialidemokraattien johdolla Tampereen äärimmäisen suuri, merkittävä vanha rakennuskanta ja teollisuusrakenteet on 1960—1970-luvulla, ed. Pia Viitanen, tuhottu. (Ed. Ahde: Se on kaksi eri asiaa nyt!) Siksi tarvitaan uudisrakentamista ja tarvitaan hyvää rakentamista, tarvitaan hyvät, merkityt reitit, kunnollinen infrastruktuuri, ja tämä on se tapa, mikä on toteutettu myöskin kansainvälisesti monien maiden eri kansallispuistoissa. Silloin me pystymme sillä hyvällä infrastruktuurilla, rakennuskannalla, palvelujen keskittämällä, reitistöllä rajamaan sen mahdollisesti kasvavan matkailijamäärän sellaisille alueille, jotta se vähiten tuhoaa luontoarvoja, ja pystymme korostamaan myöskin Pallaksen luonnetta luontomatkaileukohteena.

¹¹ **Pertti Salolainen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on puheenvuoro varattuna täällä myöhemmin, joten en mene kaikkiiin tämän kysymyksen yksityiskohtiin tässä tietenkään.

Mutta kun ministeri on paikalla, niin kysyn häneltä: Haluatteko te nyt todella julkisesti täällä vakuuttaa, että tämä ei ole ennakkotapaus? Täällä puhutaan tekstissä näistä asioista, ja en ole juristi, mutta minä en oikein ymmärrä sitä, miten

on mahdollista, että yhdelle yrittäjälle annetaan ilman kilpailutusta mahdollisuus rakentaa hotelli kansallispuistoon. Millä juridisella perusteella estetään jatkossa nämä muut hankkeet? Tämä on minulle erittäin vaikea asia ymmärtää. Ehkä juristit osaavat tähän antaa vastauksen, vaikka pelkään, että vastaus on vaikea antaa. Tässähan tavallaan viitataan siihen, että Koli on eräs mahdollisuus, johon myöskin aletaan rakentaa. Se on otettu tässä case-tapauksena, (Ed. Tennilä: On tehty jo!) ja siellähän on tietysti jo rakennuskantaa, mutta viittaako tämä siihen, että sinne annetaan lisäoikeuksia?

¹² **Matti Ahde /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansallispuiston perustaminen on aina periaatekysymys. Se on iso ratkaisu, ja nimenomaan kun kansallispuistoon päädytään suojelutarkoituksessa, se on suuri periaatteellinen linjaus, ja silloin tämän periaatteen kanssa joudutaan keskustelemaan ja ottamaan kantaa. Jos ajatellaan nyt tätä käsiteltävänä olevaa ehdotusta, niin tähän periaatteeseen ollaan tuomassa sellaisia lisärakentamisen elementtejä, jotka muodostavat jonkinlaisen prejudikaatin kuitenkin Suomessa myös muille mahdollisille tuleville toiveille, hankkeille, joita kansallispuistoon rakentamisen näkökulmasta tulee. Ei kukaan pysty sen jälkeen, kun eduskunta säätää lain, että voidaan rakentaa, laajentaa hotellirakennusta kansallispuistoon, vakuuttamaan, että tämä ei ole esimerkki — vaan tämä on esimerkki, ja siihen tullaan viittaamaan, jos tällaisia tarpeita, hankkeita on.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoalueen kehittäminen on tärkeä asia, mutta on kuitenkin muistettava, että tuo alue on kehittynyt (Puhemies: Minuutti on mennyt!) ehkä kaikkein suosituimminkin kaikista kansallispuistoista näillä nykyisilläkin olosuhteilla.

¹³ **Markus Mustajärvi /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisuudessa on liikkunut paljon tietoa siitä, että kaikki Lapin kansanedustajat ovat tämän hallituksen esityksen kannalla. Sanottakoon se nyt ihan selvästi, että ei pidä paikkaansa. Taustaksi sanottakoon, että Kittilän kuntarajan muutoshan tehtiin oikein rytkäisemällä ministeri Mannisen aikana. Siinä ei kittiläläisten mielipidettä pahemmin kyselty, ja heti perään tuli tämä puistolain muutos.

Ydinongelmahan tässä on reitti- ja palveluvarustus. Se ei ole kunnossa, ja siihen ongelmaan, sen ratkaisemiseen, ei tässäkään hallituksen esityksessä ole eväitä, niin kuin ei ole budjettikehyksissäkään.

Kolmanneksi, tämä karavaanarialue lähtee sieltä pois. Onko se ympäristöministeriön, -ministerin tai yrittäjän tahto, mutta joka tapauksessa ihan kategorinen ratkaisu. Kyllä minulla ainakin hälytyskellot soivat, jos liikemiesten, tai liikemiehen, vaikutusvalta näkyy näin selvästi kuntatasolla, maakuntatasolla, valtakunnassa. Tänä päivänä, jos milloin, keskustellaan hyvin paljon siitä, onko peli rehellistä poliitikkojen ja yrittäjien välillä.

¹⁴ **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän pysyä hengissä nyt tällä kertaa. Viimeksi meinasin kuolla tämän keskustelun aikana.

Ed. Karvolle huomautan: minä olen ollut 36 vuotta siellä Lapin kansallis- ja luonnonpuistoissa johtajana, minä tiedän, mitä nämä asiat ovat. Tässä erityisessä tapauksessa minä kiinnitän vain nyt tässä puheenvuorossani huomiota yhteen yksityiskohtaan. Sen vanhan hotellirakennuksen, mikä siellä on, johdosta Metsähallitus on tehnyt omistajalle lukuisia huomautuksia korjaamisesta, parantamisesta, vaalimisesta. Kaikki on "yliniemisesti" jätetty tekemättä, jotta olisi saatu aikaan tämä tilanne, mikä nyt on.

¹⁵ **Leena Rauhala /kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä viitataan myös ed. Karvon puheenvuoroon, kun hän puhui "tunteisiin perustumisesta" ja tarkoitti nimenomaan niitä, jotka vastustavat tätä. Nyt tässä kuulolla kun olen ollut, olen todennut, että erityisesti ne, jotka hyvin tämän alueen tuntevat, perustelevat sitä hyvin asia- ja tietopohjaisesti, ja myös kun kritiikkiä ovat esittäneet myös asiantuntijat, jotka valiokunnassa ovat olleet, niin en minä usko, että ne ovat tunteisiin perustuneet, vaan ihan siihen asia-, tutkimus- ja selvityspenusteisiin, mitä ovat tuoneet sitten valiokunnalle. Ja jo 9—7 äänestys osoittaa sen, että tässä on hyvin vakavasta asiasta kysymys, ja se nyt sitten heilui näin päin, että sitä ollaan viemässä eteenpäin. Erityisen vaikeana näen sen — koska tämä on kyllä todella periaatteellinen kysymys — että tehdään hanke, joka on luonnonsuojelulain 13 §:n vastainen. Vaikka

kuinka sitä yritetään perustella jotenkin (Puhemies: Minuutti!) muuten, niin näen, että näin on.

¹⁶ **Pentti Oinonen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen jossain määrin näitä Pallas-hankkeen vastustajien perusteluja, koska lapsuuskotini sekä nykyinen kesäasuntoni on Kolin kansallispuiston välittömässä läheisyydessä. Kolilla on nykyaikainen, hyvätasoinen hotelli, jossa on huomattava määrä majoituskapasiteettia. Kuitenkaan kansallispuiston luonto ei ole kärsinyt luontomatkaileijoiden ja -retkeilijöiden suuresta lukumäärästä huolimatta. Kysyisin ministeriltä: Jos kansallispuisto on hyvin valvottua, niin kuin Kolilla, ja siellä sääntöjä noudatetaan, miksi lisärakentamista pitäisi teidän mielestänne rajoittaa? Tuohan se työtä ja toimeentuloa paikallisille asukkaille, niin kuin minun kotipuolesani on käynyt.

¹⁷ **Mirja Vehkaperä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lappia ei ole tarkoitus museoida, niin kuin tästä keskustelusta jotenkin hohkaa ilmi. Tätä kansallispuiston matkailualueutta voidaan kehittää kestäväällä tavalla, tätä hanketta viedä eteenpäin. Olen erittäin tyytyväinen, että valiokunta on kiinnittänyt huomiota tähän ympäristönäkökulmaan ja parantanut tätä hallituksen esitystä nykyisestään. Tämä laki ei ole missään nimessä mikään ennakkotapaus. Tuolla alueellahan on ensimmäinen hotellirakennus ollut ennen tätä kansallispuistotatuksen antamista. Tiukat rajoitukset rakentamiselle ja aseutuksille on erinomainen asia. En usko siihen — kun täällä on puhuttu tästä Pallaksen hengestä — että vaikka poliitikoilla on monenlaisiin asioihin valtaa ja ulottuvuutta, niin en usko, että millään henkäyksellä sitä Pallaksen henkeä sieltä poistetaan ja tätä kehittämistä evätään.

¹⁸ **Sanna Perkiö /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme ympäristövaliokunnassa saaneet päätökseen Pallas-Ylläksen kansallispuistosta annetun lain muuttamista koskevan kuulemisen. Kokoomuksen valiokuntaryhmän mielestä kuulemisessa ei tullut esiin mitään sellaista, jonka perusteella esitystä ei olisi voinut tukea. Hallituksen esitys on huolellisesti valmisteltu, ja se on kehittynyt valmistelun aikana. Esitys ei heikennä luontoarvoja Pallas-Ylläksen kansallispuistossa.

Esitys ei kuitenkaan turvaa riittävästi yrittäjyyden edellytyksiä tässä kokoluokassa, ja jääkin nyt sitten nähtäväksi, riittääkö yrittäjillä uskallusta uusia tämä rakennuskanta siellä. Alue on tällä hetkellä hyvin epäsiisti, rakennukset ovat epäsiistejä, ja on pelkästään hyvä, että nyt luodaan lähtökohdat tämän rakennuskannan uudistamiselle siellä.

Mitä tähän ennakkotapausluonteeseen tulee, tulevaisuudessa myös Etelä-Suomessa tulee olemaan lisää kansallispuistoja, joissa tulee olemaan rakennuksia, joita (Puhemies: Minuutti!) varmaan niitäkin pitää kunnostaa. Se on aivan relevantti asia.

¹⁹ **Pauliina Viitamies /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on kovasti moitittu, ja olemme ainakin valiokunnan jäsenet saaneet siitä paljon kansalaispalautetta jo toisen vuoden ajan. Kuitenkin siitä huolimatta, että tätä palautetta on tullut ja osa siitä on ollut aivan relevanttia ja huomioon otettavaa, asiantuntijat valiokunnassa ovat olleet sitä mieltä, että pahinta, mitä tälle Pallaksen puistolle voisi nyt tapahtua, olisi se, että siellä ei tehtäisi mitään. Olen samaa mieltä siitä asiasta. Saadessani vieraila siellä paikan päällä totesin, että tämän hetkinen tilanne ei voi tyydyttää kyllä ketään, ei myöskään täältä Etelä-Suomesta katsottuna. Ymmärrän hallituksen esityksen sen lähtökohdan, että on hyvä, että tätä kansallispuistoa kehittämällä ja parantamalla tarjotaan useammalle suomalaisellekin mahdollisuus siellä vieraila ja viedä kenties perheensä sinne olemaan. Näissä majoitustiloissa se ei tällä hetkellä kyllä vaan ole kovinkaan mahdollista.

²⁰ **Pentti Tiusanen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Perkiö, haluaisin kysyä, missä teidän kuuluisat kokoomuslaiset korvanne ovat olleet ympäristövaliokunnassa. Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Pertti Salolainen Wwf:n edustajana kävi hyvin perusteellisesti kertomassa, miksi ei pidä tätä hallituksen esitystä hyväksyä, lisätä siihen volyymitaan moninkertainen uusi hotelli. Ei se ole mitään ympäristötöytä ja siivoamista, että rakennetaan viisinkertaisesti suurempi hotellirakennus. Aivan niin kuin täällä kävi ilmi, niin ensinnäkin hotellin omistajan pitäisi maankäyttö- ja rakennuslain 167 §:n mukaisesti pitää huolta siitä hotellin kunnosta. Se on hänen velvollisuutensa. Ja mitä tu-

lee taas näiden luontoreittien kuntoon, mihinkä ministeri viittasi, niin metsähallitukselle ne kuuluvat. Lopuksi, on hienoa, että ministeri on paikalla puolustamassa huonoa esitystä.

²¹ **Johanna Karimäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mietinnössä puhutaan kauniisti Pallaksen hengestä, mutta kyllä tässä hotellin laajennuksessa herkäät luontoarvot jäävät bisneksen jalkoihin. Mietinnössä myös perustellaan erittäin laveasti sitä, ettei tämä esitys olisi ennakkotapaus, mutta minua ne perustelut eivät vakuuta. Esimerkiksi ed. Salolainen esitti erittäin hyviä kysymyksiä ja näkökantoja siihen liittyen.

²² **Juha Mieto /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oon käynyt siellä satoja kertoja vuosien saatossa, ensimmäisen kerran vuonna 1967. Ja tämä Pallas-hotelli, sehän on rakennettu ennen kansallispuistoa, ja sehän on ihan selvä, että Kolille ja Pallakselle rakennetahan. Pallas on ainut paikka, jossa on vain yksi hotelli ollen ennen, eikä sinne rakenneta yhtään enempää. On turha peljätä sitä, että siellä sotketahan, liikutahan muualla. Siellä on tietyt reitit, siellä pysytähän reitiillä.

Samoin, kun puhutahan siitä niin sanotusta Pallaksen hengestä, niin Jerismaja on 12 kilometrin 800 metrin päässä. Oli ennen niin sanottu Jerismäen henki, joka aikaa jo meni. Aika on muuttunut, ei sellaisia Pallaksen henkiä sellaa senansa oo, ku ne alun perin on ollu.

Ja jos puhutahan siitä, että sinne se jätevesipuhdistamo tulee, niin tänä päivänä pystytähän puhdistamaan vielä paremmaksi, kuin jos siellä ei olisi hotelleja, jos siel muuten käytäs.

²³ **Ulla Karvo /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on jatkuvasti ollut tätä juupas—eipäs-keskustelua tästä ennakkotapausstatuksesta. Täytyy sanoa, että ministerillä oli siihen jo vastaus. Että siinä on melkein turha käydä enää keskustelua koko aiheesta.

Toinen mielenkiintoinen seikka on, että tämä esitys henkilöityy täysin yhteen yrittäjään, vaikka kysymys ei todellakaan ole näin. Elikkä tämän hankkeen voi toteuttaa kuka tahansa yrittäjä. Jos nykyinen yrittäjä katsoo, että se ei ole toteuttamiskelpoinen, joku muu voi tulla tilalle silloin. Ei tässä ole yhdestä yrittäjästä ja hänen edustaan kysymys.

Paljon täällä on puhuttu myöskin Pallaksen hengestä. Se onkin mielenkiintoinen asia. Joku totesi, että on se surullista, jos asiakaskunta muuttuu. Mutta jos tänä päivänä siellä käynte, niin siellä on asiakaskunta 60 vuoden ja haudan välillä. Kyllä sinne toivoisi, että se asiakaskunta hieman muuttuisi nuorempaan päin, ja se edellyttää näitä nykyaikaisia palveluja.

²⁴ **Johanna Ojala-Niemelä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulimme täällä, että ed. Pentti Oinonen oli tuolta Kolin juurelta, ja itse olen Pallaksen juurelta, Muoniosta syntyisin.

Monesti tässä keskustelussa kuulee puhuttavan, että asiassa on hypätty yhden yrittäjän kelkkaan. Minä en henkilökohtaisesti pidä tästä ajatuksesta, että yksittäinen yrittäjä on nostettu tässä asiassa tikun nokkaan. Pallaksen hotellin tuotto on 2 prosenttia tämän kyseisen yrittäjän koko konsernin liikevaihdosta, joten epäilenpä, että hänen henkilökohtaisilla pyrkimyksillään laajentaa hotelleja ei ole ainakaan liikevaihdolla mitatuna suurtakaan merkitystä.

Ed. Mustajärvi otti esille Pallaksen liittämisen Kittilän kunnasta Muonioon. Miksi näin tehtiin? Siksi, että Kittilän kunta syyti kaikki rahansa Levin kehittämiseen eikä Muonioon ja Pallas jäi aivan lapsipuolen asemaan tässä asiassa. Sen takia oli tärkeää, että tämä siirto tehtiin.

Myös ed. Pulliaiselle sanoisin kyllä sen veran, että tämä oli aikoinaan Suomen Matkailuliiton eli valtion omistama laitos ja hotelli (Puhemies: Minuutti on mennyt!) eikä silloinkaan tätä korjattu ja laitettu kuntoon, että ei tässä nyt voi aivan yrittäjän kengille vain hypätä.

²⁵ **Esko-Juhani Tennilä /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme Lappiin saaneet tosi hienosti ja laajasti sekä luonnonpuistoja että kansallispuistoja, jotka ovat eri asioita, ja olemme ylpeitä siitä. Aluksi Lapsissakin kyllä oli monenlaista mielipidettä, että onko se oikea suuntaus, mutta nyt meillä näiden arvo ymmärretään hyvin. Ymmärretään myös se, että nämä hienot maisemamme ja hienot suojellut alueetkin, kuten Pallas—Ylläs, jossa 400 000 ihmistä vuosittain käy, ovat meidän kasvavan matkailumme perusta.

Pallaksen hotelli nykyisellään ei valitettavasti vastaa nykyaikaa eikä ajan vaatimuksia, se on valitettavaa. Se on ränstymässä paikalleen, lahoamassakin varmaan ajan myötä.

Näistä vastalauseista totean, että ed. Juurikkalan esitys 250 paikasta käy minulle, mutta ed. Huovisen vastalauseessa on se ongelma, että se jättää nykyhotellin semmoiseksi eli ränstymään, lahoamaan paikalleen. Siinä on minusta Pallakselle kyllä karmea tulevaisuuden näköala. Sinne täytyy (Puhemies: Minuutti!) jotakin ruveta tekemään ja tehdä maltilla, tarkoin ohjein ja ehdottoman kovassa kontrollissa.

Ensimmäinen varapuhemies: Olen merkinnyt vastauspuheenvuorot edustajille Juurikkala, Alatalo, Viitanen, Arhinmäki, Kuusisto, Kyllönen ja Huovinen, sitten ministeri.

²⁶ **Timo Juurikkala /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin vielä halunnut vähän pureutua tähän problematiikkaan, joka täällä ministerin suulla ja monen edustajan suulla on tuotu esiin, että tämä Pallaksen nykytilanne on niin epätydyttävä, että välttämättä tarvitsee joutain tehdä.

Tässä on kyllä käynyt jo ilmi se, että pääosa tästä epätydyttävyydestä kiteytyy siihen, että kyseinen yrittäjä siellä on maankäyttö- ja rakennuslain vastaisesti päästänyt hotellirakennuksen ja siihen liittyvät rakennelmat ränsistymään. Haluaisin tähän ministerin kannanoton, miksi tähän ei ole puututtu, kun tähän on se keskeinen ongelma siellä ollut.

Sitten toinen asia, mitä haluan tässä vielä korostaa, on se, että kun Lapin matkailua ajatellaan, se on maakunnalle tärkeitä, mutta on myös tärkeitä, että kun siinä vähän niin kuin luonnon puolella säilyy biodiversiteetti, niin matkailun puolella säilyy turismin diversiteetti, etteivät ne kaikki kohteet ajaudu saman muotin mukaisiksi. Pallaksen hengen säilyttäminen nykyisen kaltaisena on yksi ulottuvuus siinä, (Puhemies: Minuutti!) että tämä diversiteetti säilyy.

²⁷ **Mikko Alatalo /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on kaksi kansallispuistoa, joissa on jo ollut hotelli koko ajan. Ne ovat Koli ja Pallas. Koliin kunnostettiin ja laajennettiin se hotelli. Olen siellä käynyt joka vuosi, ja ei se kansallispuisto siellä pilalle ole mennyt.

Pallaksellahan oli tosiaan ennen sotia funkkistyyppinen, valtion omistama hotelli, ja saksalaiset sen räjäyttivät. Sitten rakennettiin sen maailmanajan tyyliin hotelli, joka nykyään on niin

huonossa kunnossa, että rakennusmiehet sanovat, että sitä ei pysty enää korjaamaan. Siellä saattaa olla jopa hometta. (Ed. Pentti Oinosen välihuuto) — Kyllä, ja se on siivoton. — Mielestäni uusi maisemaan sopiva, kompakti hotelli on ihan ok. 320 paikkaa on tietysti aika paljon, mutta tietysti täytyy ymmärtää, että sitä hotelleja täytyy myös pyörittää: se on kohtuullinen kompromissi. Tuon luontokeskuksen mukaan saaminen siihen on hyvä asia minun mielestäni.

Mitä tulee kävijämääriin — kun olen melkein joka talvi käynyt siellä — ne ovat aivan huimasti kasvaneet 1970-luvun alusta, ja me emme voi sille mitään. Ihmiset haluavat tulla sinne pohjoiseen, ja minusta on parempi, että hallitusti sotketaan siellä hotellissa kuin että siellä roskataan pitkin tuntureita. Toinen vaihtoehto on sitten se, että pannaan Pallas kiinni. (Puhemies: Minuutti on nyt mennyt!) Laitetaan aidat siihen ympärille eikä päästetä ihmisiä sinne.

28 Pia Viitanen /sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta on kummallista se, että uskotaan, että tässä ei olisi mitään ennakkotapauksen luonnetta, ja perustellaan, että ministeri jo kertoi, että ei tämä ole ennakkotapaus. Kyllä se vaan niin on varmasti jatkossakin, että se juridisesti määrätään, mikä on ennakkotapaus, mikä ei, eikä niin, että kulloinkin jonkin väriinen ministeri määrittelee näitä ennakkotapauksia.

Olenainen kysymys on juuri tämä täällä mainittu: miksi on päästetty rapistumaan nämä? Siihen varmasti vastauksia ministeriltä odotamme.

Sitten myös tämä äärimmäisen tärkeä meidän vastalauseeseemme liittyvä näkökulma: miksei niitä vaihtoehtoja ole käyty läpi? Kyllähän se olisi ihan mahdollista, että tätä majoituskapasiteettia lisättäisiin kansallispuiston ulkopuolelle, ei näin kuin tässä nyt esitetään.

Lopuksi, arvoisa puhemies, ed. Laukkaselle. Minä olen kyllä äärimmäisen huolestunut ollut siitä, että tuolla Valkealassa joskus meinattiin ihan keskustan voimin tuhota äärimmäisen arvokas nuorisotalo, mutta onneksi, onneksi se pelastettiin ettekä pystyneet sitä sentään siellä Valkealassa tuhoamaan.

29 Paavo Arhinmäki /vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansallispuistot ovat kaikkien suomalaisten yhteistä omaisuutta, ja siksi kansallispuistoihin rakentaminen on erit-

täin iso periaatteellinen kysymys. Nyt tässä on kysymys siitä vastakkainasettelusta, että kummalle annamme enemmän painoarvoa: rahalle vai luonnolle. Minä olen sellaisissa valinnoissa luonnon puolella.

Vaihtoehtottomuuden politiikka paistaa tästäkin esityksestä läpi. Ei ole mietitty, mikä se toinen vaihtoehto olisi. On huolestuttavaa, jos lähdemme siitä, että annetaan rakennusten rapistua. Kun on tarpeeksi huonossa kunnossa, niin sanotaan, että pakko purkaa, ja rakennetaan uutta tilalle. Ei tämä ole vain Pallaksen kysymys. Esimerkiksi Helsingissä käydään näitä keskusteluja, joissa suojeltu talo päätetään niin huonoon kuntoon, että lopulta sanotaan, että se on pakko purkaa, ja näin päästään suojelumääräyksistä eroon.

Sen vuoksi toivon, että tämä ei ole ennakkotapaus. Mutta pahoin pelkään, että nämä täällä annetut kauniit sanat eivät sitten paina, kun jatkossa seuraava (Puhemies: Minuutti!) kansallispuisto ja seuraava rapistunut rakennus on edessä.

30 Merja Kuusisto /sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me vastustamme hotellirakentamista kansallispuistoon, ja täytyy ihmetellä, minkä takia mitään muuta vaihtoehtoa ei ole löydetty kuin kansallispuistoon rakentaminen. Varmasti siinä lähialueella löytyy vapaata tilaa, minne saadaan hotelli rakennettua.

Olen samaa mieltä siitä, että nykyinen hotelli on huonossa kunnossa ja sen kunnostamistoimet on laiminlyöty.

Mitä tulee sitten siihen, kun täällä kovasti puhutaan, että onko tämä nyt sitten ennakkotapausluonteinen päätös vai ei, niin valiokunnassa puhuttiin paljon siitä, että tämä ei olisi ennakkopäätös eikä mahdollistaisi sitten mihinkään muualle kansallispuistoon tai muuhun vastaavaan paikkaan hotellin rakentamista. Mutta valiokunnan kuulemisessa useimmat tahot, saamelaiskäräjät ja Enontekiön kunta, (Puhemies: Minuutti on nyt täysi!) ilmoittivat kyllä halukkuutensa myös uusien hotellihankkeitten toteuttamiseen ja rakentamiseen.

31 Merja Kyllönen /vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olipa kerran Metsähallituksen talousmetsän keskellä Suomussalmen Vuokin kylässä muinaismuistolain mukaan suojeltu ikaikainen Vienan reitti. Nyt on pääreitti hakattu paljaaksi, suojellun myllyn ympäristö hakattu

paljaaksi, vain merkki puut jätetty reitistä pysyy.

Arvoisa ministeri! Pitääkö Metsähallituksen kerätä rahoituksensa esimerkiksi Pallas-Ylläs-kansallispuiston retkeilyreitistöjen uusimiseen mahdollisesti Kainuusta tekemällä se niin, että hakataan sukeaksi muinaismuistolain turvaamat alueet jättämättä minkäänlaisia suojavyöhykkeitä — huom. oltiin vailla kahtakymmentä metriä — ja onko tämä se hallituksen ympäristöllinen linja, millä Metsähallitus näitä asioita hoitaa niin Kainuussa kuin Lapissa?

³² **Susanna Huovinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan vielä puuttua siihen käsitykseen, joka täällä esitettiin, että tässä asiassa ei olisi mitään ympäristöongelmia esitetty ympäristövaliokunnan kuulemisessa. Sanon nyt valiokunnan puheenjohtajana, että näin asian laita ei muuten ole.

Meillä on jätevesikysymys, joka on iso asia tuon alueen järvien rehevöitymisen kannalta. Se on keskeneräinen. Meillä on Paliskuntain yhdistyksen, saamelaiskäräjien lausuntoja, joissa on esitetty epäilyjä, miten tämä tulee vaikuttamaan alueen luontoon. Sen lisäksi Metla kertoo, että lainmuutos olisi toteutuessaan vakava ennakkotapaus. Ja mitä sanoo Oulun vesi- ja ympäristötekniikan laboratorio, jota on pyydetty arvioimaan tämän hankkeen vaikutuksia pohjavesiin? He sanovat, että vaikutusten arviointi on hyvin epävarmaa, hyvin epävarmaa pohjavesien osalta.

Kyllä minun täytyy, arvoisa puhemies, valiokunnan puheenjohtajana todeta, kuten esittelypuheenvuorossani sanoin, että tästä asiasta on kyllä esitetty hyvin ristiriitaisia kannanottoja valiokunnassa. Se, joka muuta väittää, ei ole ollut paikalla tai ei ole ollut kuulolla.

Ensimmäinen varapuhemies: Nyt ministeri Lehtomäki, puhujakorokkeelta 3 minuuttia.

³³ **Ympäristöministeri Paula Lehtomäki:** Arvoisa puhemies! Ei se nyt aivan niin ole, ettemme mitään muita vaihtoehtoja miettineet silloin, kun tämä asia esille tuli. Ehkä se peruskysymys kiteytyy siihen, katsommeko me, kun Pallaksen kansallispuistoa perustettaessa siellä on ollut hotelli, että siellä kuuluu olla hotelli 2010-luvulla ja sen jälkeen, vai katsommeko me, että pitää lopettaa tämä homma.

Me emme ympäristöministeriössä lähteneet siitä liikkeelle, että me lunastaisimme vuokraisuuden pois, lunastaisimme sen hotellin pois ja ottaisimme sen hotellin pois, koska minusta tietyllä tavalla voidaan pitää perusteltuna, että kun kansallispuistot ovat erilaisia, niin meillä on kaksi puistoa, jotka on perustettu hotelli sisässään, ja se hotelli siellä sisässä olkoon osa sitä puistoa.

No, sitten, jos tämä periaate hyväksytään, täytyy katsoa niin kuin reaali maailmassa, mitä sille kiinteistölle siellä pystyy tekemään. Valiokunnassa me kävimme tästä keskustelua, eikä se ole mikään paha asia sanoa se ääneen, että jotta joku laittaa siihen investointieurot kiinni, sillä pitää olla myös taloudellisen järkevän toiminnan mahdollisuudet. Se edellyttää tiettyä kapasiteettimäärää.

Tämä lakiesityshän ei millään tavalla rajoita, estä, kiellä, torju, vaan päinvastoin kannustaa siihen, että jos jollakulla on kiinnostusta, niin puiston ulkopuolella, siellä, missä kaavan ja muiden määräysten salliessa se on mahdollista, voi rakentaa lisää matkailukapasiteettia. Tässä katsotaan vaan sitä, mitä puiston sisäpuolella on. Mutta todellakin, Koli ja Pallas on perustettu näiden hotellien kanssa. Silloin voidaan ajatella, että hotellitoiminta kuuluu niihin kansallispuistoihin toisella tavalla kuin 33 muussa kansallispuistossa, joissa ei kuulu.

Tästä ennakkotapauksesta: ensinnäkin ed. Viitosen kanssa minä olen jyrkästi eri mieltä, että se olisi tässä tapauksessa jotenkin juridinen kysymys. Tämähän on poliittinen prosessi, josta poliittiset päätöksentekijät, kansanedustajat, tekevät päätöksen, voiko tässä tapauksessa tällä tavalla menetellä. Hallitus on lakiesityksen perusteluissa ja hyväksyessään esityksen lausumassaan todennut, että tämä ei avaa rakentamista kansallispuiston muissa osissa eikä muissa kansallispuistoissa. Tämän periaatteen valiokunta on mietinnössään vielä vahvemmin kahteen vaiko kolmeen kertaan todennut. En minä tiedä, vaikka minä päälläni seisaisin tässä ja hokisin sen saman, se ei varmaan muuta kenenkään mielipidettä.

On poliittinen vahva sitoumus, että tämä ei ole ennakkotapaus. Kaikenlaisia halukkuuksia on. Kyllä minä olen seurustellut Enontekiön kunnan kanssa, ja tiedän, mitä haluja on. Minä olen ilmoittanut yksikantaan, että ei tule, että tässä kohtaa on poikkeus ja Kolin nyyppylällä on toinen poikkeus ja että mitään muita poikkeuksia ei ole.

Tässä ei yksittäiselle yrittäjälle anneta mitään, vaan tällä lakiesityksellä luodaan rakennusoikeutta kansallispuistoon. Se on sitten auki, jos tämä laki hyväksytään, millä tavalla, kenen kanssa Muonion kunta lähtee asemakaavoitusta tekemään.

Metsähallitus ei rahoita talousmetsien toiminnalla näitä luonnonsuojelualueita — tämä ed. Kyllöselle — vaan luonnonsuojelualueiden hankinta ja hoitoon rahoitetaan suoraan budjettimomenttina. Tämä tapaus, mihin viittasitte, on äärimmäisen huolestuttava sinällään, mutta ei siellä yhtään pöllä ole näiden kansallispuistoinvestointien takia tehty.

Natura-arviointihan tehdään asemakaavoituksen yhteydessä, koska kun sitä mietittiin, sitä arviointia myös tarkennettiin tämän lakiesityksen valmistelun aikana, mutta todettiin, että kun ei tiedetä, millaisena tämä ehkä sitten lähtee toteutumaan — sehän voi olla pienempikin kuin lakiesitys mahdollistaa — niin Natura-arviointi kuuluisi siihen vaiheeseen.

Sitten lopuksi, arvoisa puhemies, monet vastustajat ja tietysti myös kannattajat ovat tässäkin keskustelussa tuoneet esille syvän kiintymyksensä Pallaksen alueeseen. Se on tietysti erinomainen asia, että eduskunnan suuressa salissa on näin syvää suorastaan rakkautta tätä paikkaa kohtaan. Mutta minä toivon, että ette sellaista tunnetta löytäisi itsestänne, että jos minä olen siellä jostakin lähtien käynyt, niin se kuuluu vain minulle. Kansallispuistojen virkistyskäyttötavoite kuuluu kaikille kansalaisille yhtäläisesti, ja yksi asia, mitä tällä lakiesityksellä voidaan parantaa, on muun muassa lapsiperheiden mahdollisuus tutustua tuohon ainutlaatuiseen paikkaan.

Ensimmäinen varapuhemies: Ja nyt mennään uudelleen puhujalistaan.

³⁴ **Erkki Pulliainen /vihr:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näistä poliittisista sitoumuksista ja niiden merkityksestä Suomen Lapissa ja eduskunnassa. Kun Vuotoksen ensimmäisten kahinoiden oli uskottu tulleen päätökseen, niin Paavo Väyrysen aloitteesta — taitaa olla henkilö, jolla on vielä jotakin tekemistä nykyisin politiikassa — vuoden 1984 budjettikirjaan merkittiin, että Vuotoksen tarina, tämä allashanke, on nyt katsottu loppuun käsitellyksi. Sitä varten elvytysrahaa, oliko se peräti 30 miljoonaa markkaa (Ed. Ahde: 30 miljoonaa!) — aivan oikein, kyllä

me muistamme kaiken — 30 miljoonaa markkaa osoitettiin rahaa. Mitäs on tapahtunut sen jälkeen, arvoisa ministeri? Siinä sitä ollaan, hiljaiseksi menitte. Niin piti mennäkin.

Arvoisa puhemies! Osoituksena siitä, mitä muuta tämä koko homma on, minä luen tekstiä valiokunnan tuoreesta mietinnöstä, sivu 6: "- laskettelurinteiden laajentamista ei sallita. Hiihtohissejä on kuitenkin mahdollista kunnostaa ottaen huomioon maisemalliset erityisarvot. Laukukeron vuonna 1969 perustettu hiihtohissi voidaan esityksen mukaan muuttaa tuolihihiseksi ja lasten hissien rakentaminen kaava-alueelle on mahdollista."

Raportti toukokuun 3. päivästä 2010: "Onkos sille hotellille annettu jo etukäteen jotain erikoisoikeuksia sinne kansallispuistoon, kun sinne on, ei ainakaan edellisvuosina ollut sitä rinnettä, yksi uusi rinnepätkä lisätty? Lisäksi oli rinnekoineilla ajettu moottoritien levyinen siirtymäreitti sinne puiston puoleiselle rinteelle. Lisäksi tuntuu olevan turistikuljetusta moottorikelkalla ja rinnekoineella."

Elikkä siis toisin sanoen te olette nopea, arvoisa ministeri. Te olette Speedy Gonzales, joka menee jopa tapahtumien edelle. Elikkä toisin sanoen se järjestelmä, jota johdatte, ei pysy pelissä mukana.

Historiasta totean myöskin sen, että kun edellisen kerran käytiin täällä tämä minulle niin fyysisesti kohtalokas keskustelu lähetekeskustelussa — nyt olen ottanut nitroja niin paljon, että yritän kestää täällä — niin heti, kun se tieto tuli, kaksi arvovaltaista tahoja, Hannes Manninen ja Paavo Väyrynen, tuttuja persoonia, ilmoittivat, että hui hai, tämä on ennakkotapaus. Enontekiön kunnan puoleltakin on otettu jo yhteyttä, Sallasta kunnanjohtaja Väyrynen on käynyt kuamana jo pitkän aikaa, Natura-alueitten rakentaminen haastetaan aloitettavaksi mahdollisimman pian, jne. jne.

Arvoisa puhemies! 419 000 kävijää, onko se hyvä vai huono asia? Se on hyvä asia, koska se osoittaa kiinnostusta tätä aluetta kohtaan, se ei ole turhanpäiten tähän tarkoitukseen, mutta se on äärimmäisen velvoittava luku. Näitten alueitten tutkijana maapallolla olen muun muassa käynyt juuri näissä merkeissä Glacier National Parkissa Yhdysvaltojen ja Kanadan rajalla — siellä on se kuuluisa jäätikkö, kansallispuisto — ja Denalin luonnonpuistossa Alaskassa susia tutkimassa. Ja millä tavalla näissä puistoissa asiat on järjestet-

ty? Sillä tavalla, että se hallintakeskus fasilitteineen on siinä rajalla. On tarkkaan laskettu, kuinka paljon ihmisiä voi kohtuullisesti yhdellä kertaa olla puiston rajojen sisäpuolella. Siinä säännellään sitä, kuinka paljon siellä on sisällä, lasketaan kuinka paljon tulee ulos, ja sen mukaan järjestelmä toimii. Tällä tavalla pidetään huoli, että tämä ikimuistoinen nautintaoikeus tällaisella elämystasolla, luonto säilyttäen, sen biodiversiteettiä hävittämättä, voi toteutua.

Osataanko tällaisia alueita metsänraja-alueella käsitellä? Meillä on hyvä esimerkki Saariselän Kiilopäältä, joka on oikea ennakkotapaus siitä, kuinka kurjaan kuntoon se voi mennä, kun kaikki menee. Siellä on kaikki syöpynt. Se on vaativa tehtävä, kun siitä ruvetaan rakentamaan sellaista ympäristöä, että ihmisen silmä kestää sen, nimittäin elämys häipyä tiettyssä vaiheessa kokonaan pois, elikkä kun näkee, että sadevesi syövyttää koko ajan rinteet ihan kauhean näköisiksi.

Eli siis toisin sanoen nämä ovat äärimmäisen vaativia asioita. Jos sitten tämmöisen fasilitteetin siemen — sen siemenestä tähän tässä on kysymys vain, eikä mistään muusta — rakennetaan tällaisena, niin kuin se nyt ollaan tekemässä, sehän merkitsee sitä, että sitä et säätele millään tavalla. Sen takia ne ovat aina siellä reunalla niin, että ovat säänneltävissä ne kävijämäärät, jotka siellä kulloinkin liikkuu. Elikkä toisin sanoen tämäkin asia on tutkittu moneen, moneen kertaan, ja homma pysyy sillä tavalla hallinnassa.

Minä olen menettänyt luottamukseni näissä asioissa ihan kokonaan, suomalainen yhteiskunta on vaikka mitä.

³⁵ **Johanna Ojala-Niemelä /sd:** Arvoisa herra puhemies! Pallaksen alue muodostui suosituksi matkailukohteeksi jo 1930-luvulla. Vuonna 1938 valmistui alueelle hotelli, ja samana vuonna perustettiin Pallas-Ounastunturin kansallispuisto. Saksalaisten pommitukset tuhosivat hotellin vuonna 1944, ja uusi hotelli nousi tuhasta vuonna 1948.

Koska hotelli sijaitsee kansallispuiston alueella, lupien saaminen peruskorjaamiseen ja laajentamiseen on ollut 1980-luvulta alkaen kovan työn alla ja vaikea saada. Tästä johtuen hotellin yleisilme on vaatimaton, suorastaan ränsistynyt, eikä täytä ajanmukaisia majoittautumisvaatimuksia.

Ennakkotapauksella pelottelu ei Pallaksen hotellin nykyaikaistamisen yhteydessä ole aiheel-

lista. Suomessa on kaksi kansallispuistoa, joissa on hotelli ja joita tämä asia koskee. Ne ovat Pallas ja Koli. Molemmista on ollut hotelli jo puiston perustamisvaiheessa. Muissa Suomen kansallispuistoissa ei hotelleja ole eikä uudistamistarvetta siten ole. Ja jos vielä päätämme joku päivä perustaa uusia kansallispuistoja, niin silloin majoituspalvelut tulevat harkintaan ja pidän todennäköisempänä, että jo perustamisvaiheessa mahdollinen hotellialue rajattaisiin kansallispuiston alueesta pois, jotta tämän päivän kaltaista ongelmaa ei edes pääsisi syntymään.

Täällä on esitetty näitä Enontekiön kunnan vaateita rakennusoikeudesta Pyhäkerolle. Se ei ole mitään uutta. Niin ovat vaatineet jo 40 vuotta ilman tätä Pallas-keskusteluakin.

Hotelli oli ennen Suomen Matkailuliiton omistuksessa, mutta valtiokaan ei ollut tällöin valmis satsaamaan hotellin kunnostamiseen. Esimerkiksi suihkut ja vessat eivät sijaitse osassa huoneita, vaan ovat yhteiskäytössä käytävällä. On selvä, että osa luonnonrauhaa haluavista halua kulkea rinka selässä tunturissa ja yöpyä tellassa, mutta olen vakuuttunut siitä, että osa haluaa kokea luonnonelämyksiä nukkuen lakanoiden välissä. Myöskään muutoin hotelli ei täytä minäkäänlaisia esteettömyysvaatimuksia, ja esimerkiksi yleiset wc-tilat sijaitsevat jyrkkien portaiden päässä, ja niihin invalidien ja muiden liikuntaesteisten on mahdotonta liikkua. Nämä majoitustilat ovat myös hyvin eritasoisia ja parhaimmillaan tarjoavat retron retroa.

Rakentamisalueessa on kysymys 7,5 hehtaarin alueesta 102 000 hehtaarin alueella, eli koko kansallispuiston alue huomioon ottaen noin promillen kokoisesta alueesta. Olisi ollut toivottavaa, että kaikkia rakentamisen reuna-alueita ei olisi säännelty lain tasolla näin yksityiskohtaisesti, vaan nämä kysymykset olisivat ratkenneet kaavallakin. Asemakaavassa olisi tärkeää tutkia todellisia rakentamisen erilaisia vaihtoehtoja suhteessa paikan maisemalliseen ja kulttuurihistorialliseen perinteeseen.

Hotellissa on nykyään 130 vuodepaikkaa, ja lisärakentamisen myötä siihen esitetään 320 vuodepaikkaa. Samalla esityksessä esitetään, että 94 asuntovaunupaikkaa poistetaan pihapiiristä. Jo nykyään alueella on siten voinut yöpyä noin 330 henkilöä, jos asuntovaunussa on yöpynyt keskimäärin kaksi henkilöä. Esityksen sisällössä siis käytännössä jäädään nollaratkaisuun yöpymispaikkojen lisäämisen osalta.

Paikalliset ihmiset ovat vahvasti hotellin kunnostamisen ja laajentamisen kannalla. Mielestämme jo alkuperäinen esitys — joka oli monen asiantuntijaselvityksen ja tutkimuksen tulos — noin 500 majoituspaikan lisäämiseksi oli maltillinen, etenkin kun huomioi puiston lisääntyneen kävijämäärän etenkin päiväreikeilijöiden osalta ja saavutettavuuden parantumisen esimerkiksi Kittilän lentokentän kautta tapahtuvan matkailun osalta. 320 vuodepaikkaa oli asiassa Lehtomäen kompromissi, ja olisin omalta osaltani toivonut ministeriltä rohkeutta esittää alkuperäistä suunnitelmaa.

Valiokuntakuulemisessa oli selkeästi käynyt esille, että huonoin vaihtoehto on se, ettei tehdä yhtään mitään vaan annetaan rakennuksen entisestään rapistua. Mikäli hotelliin toiminnallisia edellytyksiä ei turvata, katoavat myös siihen liittyvät kulttuurihistorialliset arvot Lapin vanhimpänä kohteena.

Tässä keskustelussa on käynyt esille myös, että olisi kyseessä yksittäinen etu yhteisen edun edellä. Pienellä paikkakunnalla kyllä korostuu se, että toisilla on antaa töitä ja toiset tekevät niitä. Näenkin yrittäjyyden edistämisen ja hotellin työllistävän vaikutuksen seudulle merkittävänä. Pallaksesta ei tule Levin ja Ylläksen veroista massakohdetta tai hulinapaikkaa, vaan sillä on oma vakiintunut kävijäkuntansa, ja sen profiili sopii hyvin pienimuotoiseen luontomatkailutoimintaan, jonka tukemisen näen erittäin tärkeänä.

Summa summarum: Kansallispuistot ovat nimenomaan ihmisiä varten, mutta kyllä Pallastakin on kehitettävä niin, että sieltä löytyy myös nykyaikaisia palveluita. Lappilainen ihminen osaa elää sovussa luonnon kanssa eikä edes esittäisi sellaista, mikä pilaisi tämän kansallismaise-

³⁶ **Mirja Vehkaperä /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys ja ympäristövaliokunnan mietintö tämän Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lain muuttamisesta ovat tervetulleita. Valiokunnan käsittelyssä, lausunnossa ja lain edellytyksissä asiaa on vain pystytty parantamaan entisestään. Tästä kiitos valiokunnan aktiiviselle toiminnalle. Kansallispuistoa matkailukeskuksineen voidaan siten kehittää kestävällä tavalla.

Pallas on monella tavalla ainutlaatuinen ympäristö. Olen itse saanut nauttia sen hiihto-, laskettelu- ja retkeilymahdollisuuksista pienestä pi-

täen. Pallaksen kulttuurihistoria ja luontotyypit ovat vertaistiaan vailla. Tämä Lapin lumo, Pallaksen henki, josta on paljon puhuttu, vetää vierailijoita puoleensa. Pallas—Yllästunturi on kävijämääriltään Suomen suosituin kansallispuisto toivottavasti myös tulevaisuudessa. Varsinkin päiväreikeilypaineen arvioidaan kasvavan edelleen voimakkaasti. Siksi on tarpeen korostaa tulevaisuudessa suojelualueiden käytön parempaa suunnittelua ja tehokkaampaa hoitoa kestävän matkailun periaatteiden toteutumiseksi ja alueen luonnonarvojen suojelemiseksi.

Minulla ja varmasti muillakin on huolena Pallaksen ympäristön kestävyys vastaanottaa vierailijoita näinkin paljon vuosi vuoden jälkeen. Nykyinen meininki kuormittaa maastoa erityisesti matkailukeskuksen lähialueella. Nykyinen olemassa olevien rakennusten heikko kunto, puutteellinen huoltotoiminta ja kunnallistekniikka on saatava vastaamaan tämän päivän vaatimuksia.

Tämä laki ei ole ennakkotapaus muiden kansallispuistojen tai suojelustatuksen omaavien alueiden rakentamismahdollisuuksille. Pallaksella on ollut ensimmäinen hotellirakennus jo ennen kansallispuiston perustamista, niin kuin on moneen kertaan todettu. Uudistuksessa annetaan tiukat rajoitukset rakentamiselle ja on asetettu erityisehto tämän asuntovaunualueen poistamiseksi kansallispuiston alueelta. Pidän sitä erityisen tärkeänä. Lisäksi jätevesipuhdistamon toimintaa on tehostettava ja johto- ja viemäriverkostoa saneerattava. Laskettelurinteiden laajentamista ei sallita, mutta hiihtohissejä on mahdollisuus kunnostaa maisemalliset erityisarvot huomioiden. Olen itsekin nähnyt tuolla Pallaksen alueella monenlaisia hissikyhäelmiä, jotka eivät varmaan ole missään nimessä ympäristöystävällisestä päästä.

Metsähallitus on laatinut hankesuunnitelman Pallaksen alueen reitistön kehittämiseen. Suunnitelmien tarkoituksena on kunnostaa alueen kuluneet reittipohjat sekä kehittää jätehuoltoa ja reittien opastusta. Rahoitustarve Pallaksen luontokeskuksen ja alueen reitistöjen kunnostukseen on huomattava. Yksistään nykyistä laajemman luontokeskuksen rakentaminen hotellirakennuksen yhteyteen maksaisi arviolta 2 miljoonaa euroa. Kustannukset on huomioitava valtion talousarviossa luonnonsuojelualueiden hoitoon osoitetuissa määrärahoissa tulevaisuudessa.

³⁷ **Pentti Oinonen /ps:** Arvoisa puhemies! Olen asunut Kolin kansallispuiston kupessa kohta 60 vuotta, ja kokemukseeni nojaten käsittelyssä oleva Pallastunturin matkailukeskuksen laajennukset mahdollistava lakimuutos on mielestäni kannatettava. Lisäkapasiteetin laajennuksen tulee käytännössä tapahtua kuitenkin kohtuudella niin, ettei itse Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa uhrata suureen massaturismiin. Näin on myös lakiehdotuksen mukaan tapahtumassa, sillä siinä on tarkasti määritelty kokonaisuudet uusille vuodepaikoille ja kerrosneliömäärille.

Lakiesitykseen sisällytetyt rajaukset takaavat mielestäni sen, ettei alueesta tule ostoskeskusta kapakoineen ja erikoistavaraliikkeineen sekä valtavine ihmismassoineen. Kun matkailukeskuksen aluetta laajennetaan ehdotetulla tavalla, voidaan alueella keskittyä siihen, mikä siellä parhaiten osataan: luontomatkailuun ja siihen liittyvien palveluiden tarjoamiseen.

Nyt esillä oleva laajennushanke tukeekin alueen työllisyyttä sekä siistii nyt jo varsin vanhan hotellialueen yleisilmettä. Länsi-Lapin työllisyys kaipaa lisäpanostuksia, ja mikä olisikaan parempi keino tähän kuin mahdollistaa entistä useammalle matkailijalle luontomatkailu ja yöpymismahdollisuus. Jos koti- ja ulkomaisille matkailijoille ei anneta mahdollisuutta majoittua hotellitasoiseen paikkaan, miksi he vaivautuisivat matkustamaan satojen, jopa tuhansien kilometrien päästä Pallakselle? Tämän päivän matkailija on tottunut saamaan rahoilleen vastinetta, ja jos Pallaksella on vastassa vain huonokuntoinen hotelli, kansallispuistossa kävijät valitsevat varmasti jonkun muun kohteen. (Ed. Mustajärvi: Eivät ne tule sen hotellin takia vaan sen luonnon takia!) Vihreiden, joilla on työministerin salkku, luulisi erityisen innokkaasti kannattavan tällaista työllisyyttä lisäävää hanketta.

Arvoisa puhemies! Suomen luonto on yksi niistä luonnonvaroista, joita meillä myös riittää. Mielestäni luonnonsuojeluintoilu on mennyt nykypäivinä mahdottomuuksiin: milloin ollaan perustamassa tuhatta uutta luonnonsuojelualuetta, milloin puuhaamassa vesilain muutoksia eli niin sanotun norppalain kaltaisia lakeja. (Ed. Tiusanen: Vastustaako edustaja norpan suojelua?) Jo pelkästään epämääräisen näköinen papana puun juurella tai epäily harvinaisesta sittipörrisontiaisesta antaa aiheen tielinjan muuttamiselle ja valtavalle mediamylläkkälle sekä vuosia jatkuvalla valituskierrokselle. Näistä liiallisuuksiin menevis-

tä "kaiken luonnon pitää olla suojeltua" -tyyppisistä hankkeista seuraa vain ongelmia, ja ne kääntävät ihmiset pikemminkin vastustamaan luonnonsuojelua. (Ed. Huovinen: Varsinkin jos yllytetään!)

Nykypäivän kiireiselle ihmiselle luonto on liikkumista ja ihastelua varten. Suomesta ei saa koskaan tulla mitään jättimäistä vihreiden reservaatia, jossa ihmiset saavat liikkua vain ennalta määrättyjä reittejä pitkin ihastelemassa metsäksi kutsuttua ryteikköä. (Ed. Tiusanen: Ei ole pelkoa tuosta!) Meidän tulee hyödyntää luontomme antamia mahdollisuuksia myös kaupallisesti. Tämä Pallastunturin matkailukeskuksen laajennushanke antaa siihen osaltaan erinomaiset mahdollisuudet, kunhan toimitaan tiukasti annettujen ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti.

³⁸ **Merja Kyllönen /vas:** Arvoisa herra puhemies! Suuri on tässä maailmassa kaunista. Enemmän on ihmisen saatava. Enemmän on ihmisen mieli. Luonto on se, jonka pitää nöyrytyä, olla polvillaan ihmisen ahneuden ja suuruudentavoittelun edessä. Mikään ei riitä. Ja mihinpä se luonto siitä alta karkaa, se vain kärsii meidän allamme meidän valtamme menettelystä. Voi vaan tulla joku päivä aika, jolloin se luonto meille kertoo, että olisikohan vähempikin riittänyt. Ahneudella on jokin raja. (Ed. Laukkanen: Näyttihän tulivuori jo voimansa!) Lisää pitää ihmisen saada, kun se on ihmisen mieli. Vain määrällä ja koolla on tässä yhteiskunnassa tänä päivänä merkitystä. Mitäpä sitä elämän laadullisten arvojen lisäämisestä kannattaisikaan puhua.

Tässä salissa on saanut vahvasti sen käsityksen, että Pallas-Yllästunturin kansallispuistoonkin mennään hotelleja katsomaan. No, siihen kai se on elämä mennyt. Luonnon ymmärtäminen on siinä, että me matkailemme hissein ja suurin hotellein varustetuissa paikoissa. Sillä me varmistamme sen, että esimerkiksi ne mainitsemani muinaismuistolakien mukaan suojellut alueet hakataan sukeaksi, koska ei meillä ole enää sellaista arvomaailmaa, joka turvaisi ne alueet. Kaikki lait on tehty rikottaviksi, ja sitä muutosta ympäristössä, joka on jo tehty, ei pystytä palauttamaan. Niitä puita ei liimata takaisin pystyyn tai sitä ympäristöä ei maalarin pensselillä paikata, mikä on tuhatta. Olen tullut siihen tulokseen, että taidamme tässä yhteiskunnassa viettää luonnon monimuotoisuuden hautajaisia juhluvuoden sijasta. — Täytyy kyllä todeta edustajakollega

Laukkaselle, että jospa se vedenpaisumus sitten hoitaa nämäkin Selkämeren alueet, ettei tarvitse sitäkään hätäillä, että niitä sen kummemmin sieltä kaiveltaisiin esille.

On kummallista, että tässä yhteiskunnassa mikään asia ei ole ennakkotapaus. Sanotaan, että nyt vaan päätetään näin, ja kukaan ei voi koskaan vedota siihen, mitä me olemme päättäneet. Kummallista, että meillä käydään tänäkin päivänä oikeutta monista niistä kysymyksistä, joissa on tehty ensin ennakkopäätös, ennakkoratkaisu, ja niihin sitten toisissa tapauksissa vedotaan.

Tahdon lopettaa puheenvuoroni, kuten eilenkin, pieneen kulttuuripläjyäkseen:

Voi missä sä, maailmani, tarvot,
kun rahalle myyty on maani kaikki arvot?
Kun ihmisen aheus vallan saa,
ei koskaan enää ole samanlainen
ympäristöni ja tämä maa.

³⁹ **Johanna Karimäki /vihr:** Arvoisa puhemies! Suomen kansallispuistot ovat arvokkaita kansallisaarteitamme, ja periaatteellisista syistä niihin ei sallita rakentamista. Vain kahdessa kansallispuistossa, Pallas—Ylläksellä ja Kolutunturilla, oli jo kansallispuistojen perustamisen aikaan pienet majoitustilat, ja ne muodostavat siksi poikkeuksen. Lisärakentaminen ei kuitenkaan saisi tulla kysymykseen. Hallituksen esitys hotellin laajennukseksi on kestävä ja massiivinen.

Ylipäänsä kansallispuistojen koskemattomuus rakentamiselta on pyhä periaate, jota ei pidä mennä sorkkimaan. Luonnonsuojelulain 13 §:n mukaan kansallispuistoissa on luontoa muuttava toiminta kielletty eikä alueella saa rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä. Pelkäänkin, että mikäli tämä lakimuutos hyväksytään, on se ennakkopäätös sille, että jatkossa voi tulla uusia rakentamisesityksiä. Kyse on periaatteesta ja myös siitä, että hotellitoiminnan laajentaminen uhkaa tuoda alueelle sellaisia toimintoja, jotka eivät kuulu kansallispuistoihin, kuten mönkijöitä ja maiseimahissin. Kansallispuistot on perustettu nimenomaan luonnonsuojelu- ja virkistyskäyttöä varten. Tarvitaan sellaisia paikkoja, joissa virkistäytyä luonnon rauhassa. Kansallispuistojen vahvuutena on opastetut reitit, jotka ohjaavat kulkijoita ja estävät siten herkän maiseman kulumisen.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston maisemaan kuuluu tunturit ja niitä ympäröivät luon-

nontilaiset metsät ja suot. Kaunis luonto sekä vaihteleva maasto houkuttelevat retkeilyyn, hiihtoon ja muuhun luonnossa liikkumiseen. Tunturien siluetti on lähes aina läsnä, ja reitit ohjaavat kulkijan puiston kauneimmille näköalapaikoille. Kuvauksellisen kauniit Pallastunturit ovat yksi Suomen kansallismaisemista. Luonnonmaantieteellisesti Pallas-Yllästunturin kansallispuisto sijaitsee Perä-Pohjolan, Metsä-Lapin ja Tunturi-Lapin rajamailla, ja se on elinympäristöltään monimuotoinen ja mielenkiintoinen. Tuntureilla ja metsissä kohtaavat eteläiset ja pohjoiset lajit.

Lakiehdotuksen lähetekeskustelussa esitin, että ympäristövaliokunnassa huomioitaisiin kansallispuiston merkitys ja ne periaatteet, jotka kansallispuistoinstituutiota kannattelevat. Tarvittavia muutoksia ei kuitenkaan tehty. Lausumaehdotuksessaan valiokunta on kiinnittänyt huomiota kävijämäärän lisääntymisestä aiheutuuneeseen reitistön kunnostustarpeeseen. Hotellin laajentaminen ei ainakaan edistä tavoitetta ehkäistä ympäristöhaittoja. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan Pallastunturin maaston jo nyt kärsivän kulumisvaurioista erityisesti matkailukeskuksen lähituntureilla. On aivan selvä, että esityksen massiivinen huonepaikkamäärä ei ole kestävä ratkaisu Pallas—Yllästunturin tunturimaisemaan. Herkkä luonto jää bisneksen jalkoihin.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Juurikkalan esittämää pykälämuutosta, joka on vastalauseen 2 mukainen.

⁴⁰ **Markus Mustajärvi /vas:** Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi tuli mieleen ed. Pentti Oinosen puheesta jonkunlainen ongelma tässä logiikassa. Ainakin minä siitä löysin jonkunlaisen ristiriitaisuuden. Eli jos sanotaan, että uusi hotelli- ja ravintolarakennus tuolle alueelle houkuttelee lisää kävijöitä, ja kuitenkin todetaan, että alueella on jo tätä nykyä kävijöitä 300 000—400 000, niin mikä on sitten se syy, minkä takia ne matkailijat tulevat nykyisellään sille alueelle. Onko se paljon puhuttu hotelli- ja ravintolarakennus jo niin huonossa kunnossa, että se sinällään on matkailunähtävyys ja ihmiset tulevat katsomaan sitä, vai voisiko se syy, minkä takia sinne tuommoinen ihmismäärä tulee, olla siinä, että se alue on niin kertakaikkisen hieno, korvaamattoman hieno? Se on se ykkösasia, mikä pitää kaikessa päätöksenteossa muistaa, ja sen asian yli ja

ohi ei saa mennä mikään. Puisto on perustettu sitä varten, että sen avulla suojellaan semmoista luontoa, mitä ei ole missään muualla, ja se on arvo sinällään.

Minä hyväksyn sen, että yrittäjä ajaa omaa etuaan. Tunnen paljon hyviä ja kovia yrittäjiä, ja heillä on voimakas tahto. Eivät he muuten yrittäjiä olisikaan. Mutta se, että ymmärtää yrittäjän intressit, hänen toimintatapansa, ei suinkaan tarkoita sitä, että poliitikkojen, yhteiskunnallisten päättäjien, pitää alistaa omat intressinsä ja niiden ihmisten intressit, keitä he edustavat, tälle kaupalliselle yrittäjän intressille. Tässä tapauksessa kyllä on nähty, että poliittiset päättäjät ovat olleet aika taipuvaisia niin kunta-, seutukunta-, maakunta- kuin valtakuntatasollakin. Siinä mielessä elinkeinoelämän toimijan toiveita on kyllä aika pitkälti kuunneltu. Voi kysyä, onko kuunneltu jo liiankin pitkälle.

Arvoisa puhemies! Muutama sana Lapin luonnonkäytön historiasta.

Uskon tuntevani aika lailla Lappia eri puolilta ihan oman koulutukseni ja työtaustani vuoksi, ja oikeastaan puhuttelevimmat kokemukset ovat ne, kun olen seisonut jonkun puiston rajalla, missä on viivoittimella vedetty kartalle ensin viiva. Toisella puolella on täysin koskematon tai periaatteessa täysin koskematon alue, toisella puolella avohakattu ja syväaurattu alue. Olisiko pitänyt aikoinaan miettiä niin, että haetaan suojelulle tärkeät ydinalueet, joiden ympärillä olisi vaihtumisvyöhyke, jossa voidaan tehdä jotain nykyistä enemmän, jopa hyödyntää jonkun verran kaupallisessa tarkoituksessa, ja sen jälkeen olisi tämä muu, rajoittamaton alue?

Nyt se näky on aika karmeaa. Se näkyy satelliitituvista, lentokoneista, se näkyy myöskin maastossa, ja se kuvaa sitä, ettei ole ollut kuin kaksi vaihtoehtoa: joko tämmöinen kaikelle taloudelliselle toiminnalle alistettu alue, tehometsätaloudelle, tehohyödyntämiselle alistettu alue, ja sitten viimeisessä hädässä ja kilpajuoksussa tämän ajattelun kanssa saatiin onneksi Lapissa suojeltua tärkeitä alueita kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi ja muiden käyttörajoitusten piiriin.

Kun on itse aloittanut työuransa metsurina ja on tarpeeksi monta kertaa haukuttanut itsensä myöskin luonnonsuojelijana, niin uskon, että tällä taustalla omaankin kokemukseen pohjautuen uskaltaa myöskin vetää omaa linjaa siinä suhteessa, että Lapissa kaikki muut kansanedustajat todennäköisesti hyväksyvät, ennakkotietojen

mukaan hyväksyvät, tämän hallituksen esityksen, mutta minä en hyväksy.

Tässä otetaan yhteen myös siinä, mikä on yksityinen etu ja mikä on yksityinen etu. Kuvasin tuossa, että yrittäjän yksityistä etua on pyritty hyvin pitkälle ymmärtämään. Mutta sitten voidaan nostaa myöskin esille esimerkki, joka on kerrottu ympäristövaliokunnan jäsenille.

Ympäristövaliokunnalle on antanut myöskin lausuntonsa eräs perikunnan jäsen. Hän kertoo, että "olemme menettäneet Suomen Natura-lain mukaisesti pakkolunastuksessa sukutilastamme 280 hehtaaria Natura-verkostoon, tilamme on ollut meidän suvun hallussa vuodesta 1750 lähtien". Edelleen muistutetaan, että "neuvotteluaikana haimme useaan otteeseen muutosta Natura-alueeseen Metsähallitukselta ja ympäristökeskukselta niin, että yksityismaat jäisivät pois ja ne korvattaisiin valtion mailla, tämä esitys hylättiin heti alkuvaiheessaan". Aika mielenkiintoista on ajatella, että jos puhutaan yksityisen edusta ja yksityisen edusta, niin toisessa tapauksessa yksityisen edun yli käveltiin, heidän näkemyksensä ja vaihtoehtoiset ehdotuksensa sivuutettiin ja itse asiassa tätä yksityistä etua valvovaa painostettiin, kun toisessa esimerkissä sitten toisen tyyppisen yksityisen edun varjelijan ja ajajan tahtoon taivutettiin.

Olen aikaisemminkin, arvoisa puhemies, huomauttanut siitä, että en millään lailla voi hyväksyä ensinnäkään sitä tapaa, millä tätä asiaa on viety eteenpäin, niin että Kittilän kunnalta, aluetta menettävältä kunnalta, ei loppupeleissä kysytty yhtään mitään, vaan keskustalainen kuntaministeri Hannes Manninen antoi esimerkin siitä, kuinka tarpeen tullen käytetään raakaa voimaa silloin, kun yksittäisen kunnan ja yksittäisten kuntalaisten näkemysten yli kävellään. Ministeri Manninen antoi siitä kyllä aika puhuttelevan esimerkin, ja heti perään tuli sitten tämä puistolain muutosesitys.

Tämä kaikki, nämä menettelytavat mutta myöskin tämä hallituksen esitys, kaiken kaikkiaan tarkoittaa sitä, että minä en tule hyväksymään tätä hallituksen esitystä.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Tarja Filatov.

⁴¹ **Markku Laukkanen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan kommentoida ed. Mustajärven puheenvuoroa vaan siltä osin, kun hän minusta käsittämättömällä tavalla nyt syylistää Lapin yrittäjiä. Teidän asenteellanne ei teidän kotikaupungissanne olisi Martti Kinnusen kaltaisia yrittäjiä, jotka tekivät Suomen. Siellä ei olisi myöskään Pyhäntururia, joka on tuonut satoja työpaikkoja teidän alueellenne. Ettekö te arvosta todellakaan tätä?

Mitä tulee sitten tämän alueen yrittäjään Pertti Yliniemeen, hän on moneen otteeseen sanonut, että nykyisellään paikka ei ole liiketaloudellisesti kannattava, minkä takia ei ole ollut pelimerkkejä investoida siihen ja se on päässyt rapistumaan, ja hän on sanonut myöskin, ettei ole mitään takeita, että hän kykenee ylipäättään tätä investointia tekemään. Tässä on se dilemma tänä päivänä. Muilta osin arvostan kyllä näkemystänne ja yhdyin siihen, että Lapissa on esimerkiksi metsien käsittelyssä, kuten syväaurauksissa, ja monissa muissa asioissa tehty peruuttamattomia fundamentaalisia ympäristöratkaisuja, mutta ei tässä nyt kyseessä olevassa tapauksessa.

⁴² **Markus Mustajärvi /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä omassa puheenvuorossani sanoin niin, että tunnen paljon yrittäjiä, koviakin yrittäjiä, arvostan heidän työtään ja ymmärrän heidän intressejäänkin. Se ei suinkaan tarkoita sitä, että minä halveksuisin heitä yrittäjinä. Minä vaan sanoin sen, että ymmärrän heidän toimintatapansa, ymmärrän heidän intressinsä, että he ajavat sitä.

Se ei suinkaan tarkoita sitä, että minä poliittisena päätöksentekijänä hyväksyisin ne niin kuin annettuina, vaan kyllä poliittisen päättäjän tehtävä on arvioida näitä asioita hyvin monella tapaa. Tunnen nuo kaikki yrittäjät ja yritykset, jotka mainitsitte, ja monessa hankkeessa olen ollut mukana. Sen, mitä kulloisessakin tehtävässä joko virkatyössän tai paikallisena, maakunnallisena tai valtakunnallisena päättäjänä olen voinut edistää heidän hankkeitaan, sen olen myöskin tehnyt. Tämä tämmöinen turhanaikainen yleistäminen siitä, että minä tai minun poliittinen viiteryhmäni on yrittäjiä vastaan sinällään, ei ole mistään kotoisin.

⁴³ **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vaan. Kun minäkin olen pyörinyt myöskin siellä Pallaksen

ja Harrinivan välissä moneen kertaan ja ollut siellä kesävieraanakin, kunnan kutsumana Lohiviikoilla, niin minun havaintoni eivät tue ed. Laukkasen äsken kertomia havaintoja.

⁴⁴ **Pertti Salolainen /kok**: Arvoisa puhemies! Tämä on 30. vuoteni eduskunnassa. En olisi uskonut, että joudun käsittelemään täällä tällaista lakia, jossa kansallispuisto on tonttimaata. Minulle kansallispuistot eivät ole tonttimaata. Ne ovat sellaisia alueita, jotka on varattu tuleville sukupolville, meidän lapsillemme ja lastenlapsillemme siten, että he näkisivät, minkälaiset ovat Suomen äidinkasvat sellaisina kuin ne ovat alkuperäisinä.

Markkinatalous on tietysti tehokas kone, mutta kaikki ei voi olla markkinatalousjärjestelmäsäkään kaupan, vaan markkinatalous tarvitsee suitsia. Kun täällä on viitattu siihen, että ne, jotka nyt vastustavat tätä lakia, ovat tehneet tämän pelkästään tunteella, minun täytyy sanoa, että kyllä tässä asiassa on tunnetta mukana, koska jos täällä on sellaisia henkilöitä, jotka eivät tunne mitään ollessaan luonnossa, niin minä pelästyn. Henkilöt, joilla ei ole tunneälyä, ovat aika vaarallisia, jotka tekevät vain kylmällä rationaalisuudella ratkaisuja. Tunne on aina mukana. Minulla on ainakin tunne mukana, kun olen metsässä ja luonnossa, ehdottomasti. Mutta jalat täytyy aina tietysti säilyttää maan pinnalla.

Kyllä minä pelkään sitä, että tässä on ennakkotapauksen luonne. Viittasin täällä jo, esitin ministerillekin kysymyksen, mitenkä tätä on arvioitava juridiselta kannalta, siis sillä tavalla, että joku yrittäjä sanoo, että minulla on sama oikeus rakentaa kansallispuistoa kuin tässä tapauksessa. Miten me vastaamme hänelle, etteivät kansalaiset eivätkä yrittäjät olekaan yhdenvertaisia lain edessä? En ole juristi mutta viittaan vain tähän. Siellä on jo Pyhäkerolla hankkeita, Sallan Pyhänturilla on hankkeita Natura-alueelle jne. Kyllä näitä riittää, ja lisää varmasti ennen pitkää tulee, ja sen takia tämä on nyt niin tärkeä ennakkotapaus, jota me olemme käsittelemässä.

Minua harmittaa tässä asiassa yksi seikka, ja se on se, että minä tunnen tämän yrittäjän. Hän on erinomaisen hyvä yrittäjä. Hän on tehnyt sinne valtavasti työpaikkoja ja hienoja matkailupalveluita, Olokselle erinomaisia, jotka ovat aivan lähellä loppujen lopuksi tätä Pallas-Ounastunturin aluetta, sellaisen matkan päässä, että sieltä voi hyvin nauttia näistä tunturialueista. Levi, Ylläs

— eihän täällä ole mitään puutetta matkailutarjonnasta, siellä on vaikka kuinka paljon, kymmeniätuhansia vuodepaikkoja ihan lähituntumassa, eikä olisi mitään estettä sille, että tämän puiston ulkopuolelle olisi rakennettu vaikka kuinkakin hieno ja kuinkakin suuri hotelli.

No, täällä on esitetty kyllä hyviä kysymyksiä sen suhteen, miksi on päästetty rapistumaan nämä retkeilijöiden rakastama ja retkeilijöiden käytössä ollut rakennus siellä. Jos sitä olisi ryhdytty johdonmukaisesti korjailemaan hissun kissun aikojen kuluessa, niin tässä tilanteessa ei nyt oltaisi. Valitettavasti täytyy epäillä, että tässä on annettu vähän asioiden ratkaista tätä kysymystä viivyttelemällä korjauksia.

Tämän alueen luonnehän muuttuu totaalisesti tämän uuden hotellin seurauksena, koska tähän asti siellä on ollut tällaisia reppu-, rinkkamatkailijoita aika paljon, hiihtäjiä jnp., ovat siellä luonnossa kulkeneet ja olleet kohtalaisen vaatimattomia palvelujen suhteen. Nyt tästä tulee tämä luksushotelli. Sinne tulee paineita järjestää erilaisia motorisoituja palveluja ja muita, joihin onneksi nyt valiokunta on kiinnittänyt huomiota.

Mutta pelkään, että jotain sellaista tapahtuu lisää, josta tässä ed. Pulliainen totesi, että nyt on siellä jo ryhdytty hommiin. Vähän järkytti tämä tieto, joka teillä oli, että jo nyt on ennakoidusti ryhdytty siellä toimenpiteisiin. Sitten jos tätä hissistruktuuria siellä vielä kunnostetaan ja tehdään helpommaksi, niin se johtaa siihen, että niiden matkailijoiden tai turistien, jotka sinne tulevat, ei tarvitse enää vaelttaa edes sinne tunturin laelle. Heidät kuljetetaan sinne, ja tulee taas uusi alue kulutuksen piiriin. Siellä on jo luonto kulunut oikein pahasti. Oletteko nähneet kuvia? Siellä on valtavia raiteita, jopa 10 metriä leveitä raiteita, jotka ovat kuluneet siellä luonnossa. Tästä tulee lisärasitusta joka tapauksessa sille alueelle, eli tämän alueen luonne muuttuu.

Tämä ei olisi niin hirveätä, voisi jotenkin kestää tämänkin vastoinkäymisen, mutta minulla on tullut siis mitta täyteen nyt näissä luonnonsuojeluasioissa, alkuperäisluonnonsuojelun asioissa, koska ei voi käsittää sitä, että Etelä- ja Keski-Suomen metsäluonnossa ollaan tekemässä korvaamattomia virheitä. Täällä on vähän yli 1,5 prosenttia suojeltu vanhoja metsiä, ja on vain muutama prosentti sellaista, jota enää kannattaisi suojella vanhana metsänä Etelä- ja Keski-Suomessa. Mutta nämä metsähankkeet ja suojelu-

hankkeet Etelä- ja Keski-Suomessa laahaavat jäljessä.

Miten on mahdollista, että jatkuvasti Kollaja ja Vuotos pyörivät suunnitelmissa, vaikka hallitukset ovat pari kertaa jo päättäneet, että niitä ei rakenneta? Minä kerron teille erään asian, koska olen aika vanha edustaja täällä. Kun aikanaan tehtiin ydinvoimapäätöksiä, niin silloin siinä sovitettiin Imatran Voiman edustajien kanssa, että nämä muutamat viimeiset kosket säästetään ja koskiensuojelulaki tehdään. Se oli tavallaan niin kuin vaihtokauppa siitä, että kun tehdään ydinvoimaa, niin kaikki ei ole kaupan vaan sen vastapainoksi täytyy sitten säästää alkuperäisluontoa.

Eihän täällä kukaan ydinvoimaa rakasta, mutta piti saada jotain aikaiseksi. Saatiin soidensuojelualueita ja muuta ja erityisesti tämä koskiensuojelulaki. Mutta nyt sitäkin ollaan murentamassa ja silti rakennetaan ydinvoimala. Jos tämä peli jatkuu, niin tässä joutuu harkitsemaan oikein vakavasti, miten tähän ydinvoimaan pitää jatkossa suhtautua. Kaikki ei ole kaupan.

Sitten kiinnitän vielä huomiota siihen, että nyt kun lähdetään tähän energiapuuhankkeeseen, niin sehän johtaa siihen, että sieltä ravinteet häviävät metsästä. Sinne joudutaan järjestämään lannoitusta, joka saastuttaa vesistöjä, ja tällä tavalla meillä on erittäin suuria ongelmia ennen pitkää myöskin metsäluonnon piirissä. Oletteko nähneet näitä kannokkoja, joita nykyisin nostetaan? Sehän on hirvittävää jälkeä. Asiantuntijat sanovat, että menee 200—300 vuotta, ennen kuin ne kannokkoalueet ovat jälleen virkistyskäytössä. Kivet nousevat pystyyn jne.

Tällä olisi erittäin suuri symboliarvo, että olisi nyt kaadettu täällä eduskunnassa tämä laki, ja minä tulen äänestämään tämän lain hylkäämisen puolesta. Tällä on erittäin suuri symboliarvo, johonkin se raja täytyy joskus vetää, ja se paikka olisi nyt juuri. Varsinkin kun on biodiversiteetti- vuosi, meidän pitäisi pitää huolta siitä, että Suomen luonnon arvokkaimmat alueet säilyvät alkuperäiskunnossa. Ei tämä luonto tule säilymään kilometrien laajuudella edes nykytilassa sen jälkeen, kun tämä hotelli sinne rakennetaan. Uskoka minua. Mennään katsomaan muutaman vuoden kuluttua, kun se hotelli on valmis. Me näemme, mitä siellä on tapahtunut.

Valiokunta on pikkuisen parantanut tätä huonoa esitystä, ja siellä on todella myönteistäkin tapahtunut. Vielä se seikka, että jos sieltä saataisiin se merkittävä haitta pois ja jäisi vain haitta,

niin silläkin olisi merkitystä. Mutta pelkään, että sekään muutos ei mene läpi täällä.

Kyllä tämä, että siellä äänestettiin 9—7 valio-
kunnassa, on tietynlainen näpätys nyt hallituk-
selle ja ympäristöministerille myöskin, että ei
kannata enää tuoda ihan mitä tahansa tänne edus-
kuntaan, koska nyt alkaa olla mitta täysi sitä ja
nimenomaan sitä, että alkuperäisluontoa tuho-
taan niin paljon, kuin tällä hetkellä tapahtuu, al-
kuperäisluontoa. Pitäisi saada ihan asennemu-
tos aikaan täällä eduskunnassa.

Eräs suuria pettymyksiä on se, että kun pala-
sin tänne kymmenen vuoden jälkeen, niin ei oi-
keastaan ollut tapahtunut paljoakaan muutosta
luonnonsuojeluasenteissa tässä talossa. Valitan
sitä. Mutta tulen äänestämään tätä esitystä vas-
taan.

⁴⁵ **Markku Laukkanen /kesk** (vastauspuheen-
vuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvostan suu-
resti arvostetun kollegan Pertti Salolaisen luon-
nonsuojelunäkemyksiä Brasilian sademetsistä
aina Pallastunturille saakka. Mutta hieman oppo-
noin tätä ed. Salolaisen näkemystä tästä tontti-
maasta. Nyt on kuitenkin hyvä muistaa, että ho-
telli on ollut siellä jo silloin, kun tämä kansallis-
puisto on perustettu. Tämä on se lähtökohta, ja
siksi olisin kyllä kuullut edustajan näkemyksen
siitä, mitä tälle vanhalle rapistuneelle hotellille ja
sille hotellialueelle, joka muistuttaa lähinnä vil-
liä länttä, jolla ei ole mitään tekemistä enää alku-
peräluonnon kanssa, pitäisi sitten tehdä, jättää
sellaiselleen, purkaa kokonaan pois ja palata al-
kuperäluontoasentoon, vai mitä? Tässä pitää sit-
ten olla myöskin näkemys siitä, että jos tämä
malli ei kelpaa, mitä sitten tehdään.

Totean vaan vielä tästä ennakkotapausluon-
teesta, että tämä laki tuettuna valiokunnan erin-
omaisella mietinnöllä varmasti on vastaus sii-
hen, että tästä ei muodostu ennakkotapausta. On
niin monen lukon takana (Puhemies: Aika!) se
rakentaminen kansallispuistoon, ja tällaisia tapa-
uksia meillä kuitenkin tähän rinnastettavissa on
Pallaksen lisäksi vain Koli.

⁴⁶ **Erkki Pulliainen /vihr** (vastauspuheen-
vuoro): Arvoisa puhemies! Sivuvastauksena ed.
Laukkaselle, mitenkä tähän rakennukseen pitää
suhtautua. Aivan sillä tavalla kuin jos kävisi esi-
merkiksi niin, että tulisi valtava lumikuorma ja
pistäisi katon sisään. Silloin sanotaan rakennus-
laissa, että se rakennetaan samanlaisena uudes-

taan, samoilla piirustuksilla samanlaisena sille
paikalle. Silloin kaikki on otettu huomioon siinä.

⁴⁷ **Pertti Salolainen /kok** (vastauspuheen-
vuoro): Arvoisa puhemies! Monissa tällaisissa tapa-
uksissa valitettavasti tällaiset vanhat säilytettä-
vät rakennukset ovat jostain syystä palaneet. On-
neksi tämä ei ole sentään palanut. Mutta hyvä
kollegani, ed. Laukkanen, haluan sanoa teille,
että virhe on tehty jo aikoja sitten, kun on pääs-
tetty tämä rapistumaan. En pitäisi mahdolloma-
na sitä, että tässä olisi valtion varoilla avustettu
tätä peruskorjausta siellä, koska kysymys on kui-
tenkin kansallispuistosta ja sen alkuperäisen ra-
kennuksen säilyttämisestä, jotta kaikki ei olisi
mennyt yrittäjän kontolle, vaan annetaanhan mo-
neen muuhunkin tarkoitukseen valtionapuja.
Tässä on matkailuyrittäjä, olisi voitu sillä tavalla
hoitaa tämä asia. Nyt otettiin toinen vaihtoehto.
On annettu rapistua ja sen jälkeen rakennetaan
luksushotelli, joka ei sovi tähän kuvioon.

⁴⁸ **Juha Mieto /kesk**: Arvoisa rouva puhemies!
Kunnioitettu ed. Salolainen, kuuntelin herkällä
korvalla ja särähti vähä tosiaan, niin ku ed. Lauk-
kanen sanoi, ku tonttimaata sais ostaa tuolta vaik-
itte kukin ja rakentaa. Pitää muistaa, että meillä on
kaks kansallispuistoa, Koli ja Pallas, ja Pallaksel-
la on tuolla alueella ainoastaan yksi. Pitää muis-
taa myös se seikka, että toreännäköösesti tämä ra-
kennus ennen nykyiselle omistajalle menoa oli
jo, jos ei nyt täitä täynnä, niin se oli jo siinä pis-
tees, että ei sitä pystyny enää retusoimahan oi-
kein kunnan kuntohon, ettei kannata tätä nykyis-
tä omistajaa syyttää siitä, että hän on päästäny
sen rappiolle.

Mitä tuloo sitten Pallaksen toiseen päähän,
sinne Enontekiölle on jo yritetty kymmeniä
vuosia kans saara jonkinmoista laskettelurinnet-
tä, mutta se on evätty. Mä luulen, että täs ei oo
kysymys mitenkään siitä, että täm on joku ennak-
kotapaus, päinvastoon. Meillä on kaks kansallis-
puistoa, mihinkä saa ainoastaan rakentaa, ja tän-
ne jos saa rakentaa tuon yhren. Ja ku tämä raken-
nuslupa nyt toreännäköösesti tullahan myöntämä-
hän ja ainoastaan 330 laitetaan siihe, että se
sopii tähän imageen eli luontohon. Ja ennen
kaikkea, jos ajatellahan viel tämän päivän jäteve-
sijärjestelyjä, niin kyllä ne takaa sen, jottei sieltä
saasteita lähe.

Uskoosin myös sen, että siellä, ku taaperretah-
han niillä poluulla, retkeillähän, jok on hieno

asia, niin ne pysyy paremman kunnossa, ne pysyy siistimpänä. Mä luulen, että me ollaan kaikki luonnonsuojelijoota, luontoihmisiä. Ittekin aivan nautin, ku mä pääsen rypemähän tuonne luontoon ja ittekseni puhumahan. Ja, minkä takia tohrin sanoa, että mä oon yks suurimpia luonnonsuojelijoota: meidän markilla on liito-orava, josta mull on tikitaalisena puolen metrin päästä kolmesta eri vaiheesta kuvia. Voin tuora teille ja esittää ja näyttää. Tämä on todistus siitä, että jos J. Mieto liito-oravie kans viihtyy samalla markilla, niin aika lailla luontoihmisiä ollaan.

Täs on tullu paljon puhe siitä — erustaja Mustajärvi kertoi siitä — ku Kittilä joutuu menettämähän Muoniolle sieltä maa-alueita, ja sitten tosiaan tämä Pallaskin kuuluu Kittilälle. Itte ku paljon Jerismajal oon ollu, joka on 510 metrin päästä siitä kansallisuiston rajalta, niin käytiin aina hiihtämäs, mihinä oli Kittilän kyltti. Kyllähän totuus on näin, jotta... mä en halua puuttua mitenkään, olla kummankaan puolella, mutta kylhän tämä maa-alue on kuulkaa melkein niin kuin Muoniota, ja siinä menetti Kittilä yhren ihmisen, joka asui Pallas-hotellil.

Jos mietitähän sitä seikkaa, että täällä luonnossa liikutaan, Pallaksen alueella, ei se oo yksistään siinä hotellin ympärillä. Siin on Jerismaja kupeessa, josta lähtöö Keimiötunturille, ja siel on tämä, johona on tämä ilmatieteellinen tutkimus-asema, Sammaltunturi. Kyllä siellä näköö kuule harvakseltaan ihmisiä, kyllä sinne väkiä mahtuu. Mä luulen, notta ne ihmiset, jotka viettää Pallas-tunturin alueella — se on iso alue, se on Suomen jylhin tunturialue aivan ylivoimaasest, se tuloo pysymähän siistinä, ja ku on paljo puhuttu siitä, että sinne nyt menöö rampppaa sellasiasia ihmisiä, jotka vain siellä rysyää, mä veikkaan, että sinne menöö paljon vanhempia ihmisiä, jotka ei pääse muuta kun autosta sisälle. Komiat näköalat tunturille ikkunasta kattoen, ne nauttii siellä, saa elämyksiä siitä, että saa ikkunasta kattoa komiaa tunturia. Jottei ny kannata kaikkia kauhukuvia asetella tämän rakennuksen suhteen.

Se oli kyllä hyvä asia, jotta se asuntovaunu-alue saatihin sieltä puljattua pois. Kyllä se olis ollu sellaanen, ei se nyt törkimys olis ollu, mutta se alue siistiytyy paljo, ku se on siellä kansallisuiston alueen ulkopuolella, mihinkä se nyt laite-tahanki.

Eli minä kannatan tätä hallituksen tuomaa hyvää esitystä täällä, ku tämä tuloo aikansa esille. Tunnen tämän nykyisen yrittäjän ku pennin

rahan, hänen isänsä Arvon, joka oli niin sanotusti hyvin köyhistä oloosta, joka näki tässä sellaisen vision, joka jää jälkipolville. Mä luulen, jotta poika Pertti pitää hyvän huolen tästä Pallaksen alueesta.

⁴⁹ **Pentti Tiusanen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Juha Mieto perustelee tätä hotellin rakentamista sillä, että saadaan siistittyä ei nyt ihan törkimys mutta kuitenkin hankala ympäristö, niin kuin hän toteaa. Sanon, että tämä 10 000 kerrosneliömetrin uusi hotellirakennus ei ole mikään siivous- ja parantamisinvestointi, vaan se on aivan uudentasoisien suuren hotellin rakentaminen, jonka taso poikkeaa oleellisella tavalla nyt olemassa olevasta hotellista. On aivan selvää, että meillä olis muita ympäristöä paljon kunnioittavampia tapoja hoitaa tuo ympäristön siivous ja sen siistiminen. Siitähän on puhunut niin ministeri Paula Lehtomäki kuin varsin moni kansanedustajakin ja pitänyt juuri tätä tämän hotellirakentamisen indikaationa ja perusteluna.

⁵⁰ **Juha Mieto /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämähän on itsestäänselvyys. Jos ei siellä ole mitään hotellia, sinne mennähän, siellä siisteys vain vähenöö. Eli makaraa paistetahan, siel on sinappipurkit, kaljapurkit ympäri ämpäri. Mä väitän, että tällä konstilla piretähän kova kuri. Me myös vaarimme sen, että kuri piretähän ja ennen kaikkea, että siellä moottorijoneuvool ei pärätä. Totta kai hissirinteit trampatahan.

⁵¹ **Sanna Perkiö /kok:** Arvoisa rouva puhemies! Olemme nyt ympäristövaliokunnassa tosiaan saaneet päätökseen Pallas-Ylläksen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta johtuvan kuulemisen ja kuunnelleet todella laajaa asiantuntijaryhmää. Yllätyksenä itselleni on tullut se, että tässä kuulemisessa ei kylläkään tullut esiin mitään sellaista, miksi tätä hallituksen esitystä ei pitäisi tukea. Kokoomuksen valiokuntaryhmän mielestä tämä pitää hyväksyä näin pienin muutoksin, minkä siellä valiokunnassa toimme esiin ja hyväksyimme siellä, todella tällaisena.

Hallituksen esitys on huolellisesti valmisteltu ja se on kehittynyt valmistelun kuluessa, ja ministeri on ottanut erilaisia näkökohtia jo siinä valmistelun kuluessa huomioon. Se ei heikennä luontoarvoja siellä puistossa, ja on myös huomatt-

tava se, että kansallispuistojen ja luonnonpuistojen tarkoitus on aivan erilainen. Luonnonpuistot ovat vielä enemmän luonnonsuojelua varten ja kansallispuisto on meidän virkistymistämme varten, joten tuleekin hyväksyä jonkinlaista kulkemista siellä kansallispuiston alueella.

Tosiasiaksi myös ilmeni, että esitys ei turvaa riittävästi yrittäjyyden edellytyksiä. Voi olla, että rakentajaa uudelle hotellille ei siellä sitten löydy. Huono nykytilanne on ollut syynä, miksi tämä lakiesitys on laitettu liikkeelle. Rakennukset ovat ränsistyneitä, epäsiistejä; kerta kaikkiaan se pitää saada parempaan kuntoon. Tämä tämänhetkinen tila on sellainen, että hyvin pieni joukko matkailijoita on tyytyväinen siihen ränsistyneeseen palveluun, mitä siellä saa. Kyllä pesutilat voivat aivan hyvin olla hyvässä kunnossa. Hiihtolenkin jälkeen pääsee siistiin saunaan, ehkäpä porealtaaseenkin saattaa päästä, jos näin siellä päätetään, eikä se ole huono vaihtoehto matkailijalle. Silti voi nauttia luonnosta ja hiljaisuudesta siellä alueella.

Mutta eräs asia, joka mielestäni on puutteellisesti ollut esillä, sekä luontojärjestöjen lausunnoissa että ed. Salolaisen näkemyksissä että myös sitten kaikin puolin tässä kuulemisessakin ja esityksessä, on porotalouden merkitys sillä alueella. Jos me vertaamme pohjoisen kansallispuistoja ja sitten toisaalta taas Venäjällä samoja alueita, Venäjän tunturit ovat vaaleina jäkälisiä, mutta niin eivät ole Suomen kansallispuistot. Eli meillä siellä harjoitetaan tätä luonnonvaraista elinkeinoa, jolla on myös ympäristövaikutukset. Siellä on moottoroituja ajoneuvoja, siellä on mönkijöitä, siellä on moottorikelkkoja, ja myös tähän asiaan pitää kiinnittää huomiota. Toivoisinkin, että luontojärjestöt nyt ottaisivat, ihan yhtä hyvin kuin muutkin elinkeinot, myös esille tämän poronhoidon. Eivät ne kansallispuistot saisi olla tällaisia poronhoitoalueita. Kyllä siinäkin täytyy arvioida poronhoidon laajuus ja vaikutukset alueeseen, muuten luontoarvojen säilymiset eivät toteudu näillä alueilla. Eli moottoroituja ajoneuvoja ei saisi kyllä holtittomasti missään kansallispuistoissa käyttää. Toivoisin jatkossa luonnonsuojelujärjestöiltä laajempaa kokonaiskuvaa, kokonaisnäkemystä ja argumentointia siitä, miten luonnonsuojelun alueita ja kansallispuistoja käytetään, miten niitä hoidetaan.

Mitä sitten tulee tähän ennakkotapausluonteeseen, olen useaan otteeseen tuonut esiin sen, että jatkossa myös Etelä-Suomessa tulee olemaan

enemmän sekä luonnonpuistoja että kansallispuistoja. Näissä puistoissa tulee aivan takuuvarmasti olemaan rakennuksia, jotka voivat olla hyvinkin huonokuntoisia. Niille voidaan löytää jotain järkevää käyttöä, joka tukee sitä alueen virkistyskäyttöä, luontomatkailua ja luonnosta nauttimista. Siinä mielessä tällainen ennakkotapaus onkin ihan tarpeellinen. Totta kai näitä rakennuksia tulevaisuudessa täytyy voida kunnostaa ja kehittää niiden käyttötarkoitusta.

52 Susanna Huovinen /sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on lukuisissa puheenvuoroissa ikään kuin annettu ymmärtää, että me, jotka vastustamme tätä hotellin laajennushanketta, emme jollakin tavalla ymmärrä näitä hienoja perusteluja, joita tässä hallituksen esityksessä on tuotu esille. Näinhän tietenkin onkin, emme ymmärrä näitä perusteluja, koska meille on esitetty valiokunnassa muun muassa aivan toisenlaisiakin näkemyksiä tästä asiasta. Kun olen nyt kerännyt joitakin huomioita tämän asian ikään kuin selvittämiseksi, niin käytän vielä puheenvuoron.

Peruskysymys on se, arvoisa puhemies, miksi kansallispuistot ovat olemassa. Ne ovat olemassa paitsi virkistäytymistä varten, myös luontoarvojen suojelua varten. On tarkoitus, että ne säilyvät katsottavina, ihasteltavina myös tuleville sukupolville, aivan niin kuin ed. Salolainen täällä hyvässä puheenvuorossaan totesi. Täällä on paljon käyty keskustelua asian periaatteellisesta luonteesta. Me emme voi, hyvät kollegat, antaa täällä vakuutusta muiden tulevien päättäjien puolesta. Tämä on fakta. Ja vaikka ministeri Lehtomäki kuinka omalta puoleltaan tätä asiaa pyrki täällä vakuuttamaan, sekään ei auta. Valiokunnassa kuulimme aivan selvästi sen, että paineita on jo nyt. Tämä pelkkä lakiesityksen antaminen on luonut paineita muille kansallispuistoille ja niiden rakentamiselle, mutta myös alempitason suojelun paikoille. Tämän muun muassa metsähallituksen edustaja toi kuulemisessa esiin.

Haluan nyt lukea, kun täällä on kysytty tämän perään, miten tämä oikeudellinen asia menee. Meillä on siis oikeusministeriön lausunto, josta luen nyt pienen pätkän: "Yleisenä lainsäädännöllisenä periaatteena on kuitenkin ollut lex in casu -tyyppisen sääntelyn välttäminen. Tämä johtuu mm. siitä, että kasuistinen säädös saattaa tosiasiasisältää konkreettista tapausta koskevan hallintotoimen tai lainkäyttöratkaisun. Yksittäisiä hankkeita koskevien asioiden ratkaisemista

eduskunnassa ei sen vuoksi voida pitää toivottavana. -- Ottaen huomioon luonnonsuojelulain järjestelmän käsillä olevan hankkeen ei voida katsoa kuuluvan luonnonsuojelulain 16 §:n poikkeusmahdollisuuden alaan." Oikeusministeriö, ei mitään tunnehöttöä, vaan oikeusministeriön lausunnosta pätkä.

Arvoisa puhemies! Kuten jo tuossa keskustelun kuluessa totesin, tämän lakiesityksen selkeä heikkous on vaihtoehdottomuus. Ei pohdiskelua siitä, millä tavalla voitaisiin toteuttaa tämä tarpeellinen majoituskapasiteetin kasvu muutoin kuin nyt esitetyllä tavalla. Se on selkä puute. Me tiedämme, että monissa lakiesityksissä, joita meidän edessämme kulkee, on vaihtoehtoisia vertailuja, monissa lakiesityksissä. Tässä niitä ei ole. Taloudellisten toimintaedellytysten parantaminen ei mielestäni kuulu kansallispuiston oleellisimpaan tehtävään, mutta se kyllä on maininnan arvoisesti tuolla esityksessä mukana.

Aluetaloudesta on puhuttu paljon. Työllisyys on tärkeä asia. Se on sitä tänä päivänä joka puolella Suomea, erityisesti tietenkin Lapissa, jossa kaikki työpaikat tulevat tarpeeseen. Mutta on kyllä vaikea nähdä kenenkään tulevan todellakin sinne Pallakselle saakka ilman, että käyttäisi mitään tuon alueen palveluista. Minusta se on kummallinen näkemys. Ja jotta meillä myös tulevina vuosina ja vuosikymmeninä tullaan ihastelemaan Pallasta, juuri sen vuoksi meidän pitäisi nyt, hyvät kollegat, asettaa Pallaksen suojele ensisijaiseksi tavoitteeksi. Eli pitkän tähtäimen aluetaloudellinen näkemys puoltaa siis suojelun merkityksen korostamista.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä korostaa, että jos nyt joku väittää, että tällä esityksellä ei ole kielteisiä ympäristövaikutuksia, niin todellakin joko hän ei ole kuullut tai kuunnellut, mitä valiokunnassa on sanottu. Mietintöteksti sinänsä sisältää jo erittäin kriittisen pohdinnan siitä, mitä on jätevesikysymyksen ratkaisussa tapahtumassa. Erittäin painavasti valiokunta, enemmistökin, tästä asiasta ottaa kantaa. Se ei ole ratkaistu kysymys. Pohjavedestä luin jo äsken keskustelun kuluessa, minkälaisia pohjavesivaikutuksia on. Johtavat laborantit sanovat, että ei voida oikein tietää, kun ei pystytä tutkimaan. Siitä huolimatta viedään kuin käärmettä pyssyyn tätä hommaa eteenpäin.

Useat lausunnonantajat valiokunnassa ovat pohdiskelleet kriittisesti rakennusaikaisen liikenteen ja muun kasvavan liikenteen vaikutuksia

alueen ympäristölle ja luonnolle. On pohdiskeltu pysäköinnin kasvun hallitsemista. Tämäkin on siirretty hallituksen esityksessä siististi sivuun myöhemmin ratkaistavaksi asiaksi, myöhemmin ratkaistavaksi asiaksi, aivan niin kuin jätevesikysymyksiin, johon valiokunta viittaa.

Arvoisa puhemies! On myös esitetty, että alueella vallitsee pyhä yksimielisyys tämän hankkeen puolesta. Näinhän ei ole. Meillä on täällä saamelaiskäräjien lausunto, jossa todetaan muun muassa näin: "Saamelaiskäräjät näkee, että asian valmistelussa ei ole noudatettu saamelaiskäräjälakia ja täten asia pitää palauttaa uudelleen valmisteluun." Meillä on Kyrön paliskunnan lausunto, jossa todetaan: "Paliskunta paheksuu, että ihmiset laitetaan lailla eriarvoiseen asemaan. Ensin pakkolunastetaan toisilta puiston sisällä olevat sukutilat valtiolle ja sitten tehdään lakimuutos, jolla annetaan monikansalliselle yritykselle oikeus laajentaa omaa liiketoimintaansa samoilla alueilla."

Toivoisin kyllä, arvoisa puhemies, että kun tätä keskustelua käydään, niin ei leimattaisi toisen kannan edustajia ikään kuin pintapuolisesti tunteellisen hötön esittäjiksi, kun meillä on valiokunnassa käyty laaja ja perusteellinen kierros. Toivoisin, että sitä eivät tee varsinkaan ne henkilöt, jotka eivät ole ehkä perehtyneet tähän koko materiaaliin.

⁵³ **Sanna Perkiö /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä näiden valiokuntakuulemisten perusteella ja myös taustatiedon perusteella, mitä nyt ympäristövaikutuksista tiedän ja niiden laajuudesta ja vakavuudesta ja siten ympäristöteknologiastakin, on hyvin vaikea ymmärtää sitä, että väitetään, että nämä ympäristövaikutukset ja luontoarvojen heikentymiset olisivat jotenkin vakavia ja suurisuuntaisia ja laajoja tässä näin. Kyllä maailmassa ja Suomessa (Ed. Rajamäki: Kaivinkonehan kuuluu Natura-väkeen!) ympäristövaikutukset ovat ihan muuta kuin yksittäisen hotellin korjausinvestointi. Kyllä nyt opposition ympäristöpolitiikka on todella fokuoitetun aivan minimaalisiin ympäristövaikutuksiin tässä Suomenkin tilanteessa. Kyllä ne aidot ympäristövaikutukset, joita meidän pitäisi rajoittaa, ovat jotain muuta kuin tällaisen asian tikun nokkaan nostaminen. Odotan kyllä, että hieinan laaja-alaisempaa ja näkemyksellisempää ympäristöpolitiikkaa tulette esittämään jatkossa. Tämä on ollut nyt aivan tämmöistä suhteetonta

saivartelua kohta monta kuukautta tämän hankkeen ympärillä.

⁵⁴ **Susanna Huovinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä siitä, että maailmassa on kyllä, ed. Perkiö, isompiakin ympäristö- ja ilmastopoliittisia asioita kuin tämä, mutta selvästikin nuo lukemani perustelut näistä asiakirjoista, joita me olemme saaneet tuolla valiokunnassa — te ja minä — sykkähdyttivät teidät tuohon äskeiseen varsin värikkääseen puheenvuoroon.

Haluan nyt kuitenkin todeta, että tässä asiassa on, ed. Perkiö, kuitenkin ihan asiallisestikin ottamen monenlaisia näkemyksiä. Te tiedätte tämän varsin hyvin, kun te olette kuunnellut nämä näkemykset. Tässä mietinnössämme, jossa teidän nimenne on, on kriittisesti pohdiskeltu tätä jätevesikysymystä, kriittisesti. Se ei ole ratkaistu kanta, ja kun näin on, se on voitava myös tässä salissa, jossa asiasta päätetään, sanoa ääneen.

⁵⁵ **Pentti Tiisanen /vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tietysti on hienoa se, että meitä on näinkin paljon täällä, ja siitä huolimatta, että jaetaan mielipiteitä, kahtia menee hyvin selkeästi, pystymme tästä keskustelemaan. Ministerikin oli kotvan, aika pitkään täällä, nyt ei enää, mutta se ymmärretään, ettei hän nyt koko iltaa ehdi olemaan.

Mutta, puhemies, tässä keskustelussa viimeksi ed. Perkiö sanoi, ettei tämä ole iso asia. Tämä on Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta, sen näkökulmasta, iso asia. Tämä on Suomen kansallispuistojen näkökulmasta iso asia ja luonnon-suojelun alueiden näkökulmasta iso asia, myöskin alempitasoisten suojelukohteiden näkökulmasta, nimenomaan koska kysymyksessä on ennakkopäätös.

Valiokunnan kuulemisen aikana kuulimme: "Kansallispuistolain aikanaan laatineiden kansanedustajien ja ministereiden tahto oli säilyttää lailla rauhoitetut alueet sellaisenaan tuleville sukupolville niiden luonnonoloja mitenkään häiritsemättä." Tämän lainauksen, tämän kannan, antoi valiokunnalle akatemiaprofessori Ilkka Hanski Helsingin yliopistosta. Hän on Suomen eniten lainattu tiedemies kansainvälisesti, häntä on referoitu ja hänet on vastikään valittu Yhdysvaltain tiedeakatemian jäseneksi. Olen erittäin ylpeä siitä, että valiokunta on saanut kuultavakseen tämän taseisia asiantuntijoita. Myös silloin, kun Suomen johtavat ekologit, biologit, geologit kä-

vivät vetoamassa ennen tämän asian käsittelyä valiokunnan jäseniin eduskunnan tiloissa, hän johti delegaatiota ja puhui sen puolesta. Nämä sanat, jotka hän sanoi, olivat juuri niitä, joita myös ed. Salolainen on käyttänyt. Kysymys on siis muusta kuin siitä, että me nyt rakennamme ikään kuin hotellia, kun ennenkin on ollut hotelli. Tässä on paljon suuremmasta asiasta kysymys.

Sitten tuohon historiaan. Kun ilmeisesti vuonna 1936 aloitettiin hotellin rakentaminen, se valmistui samana vuonna kuin Pallaksen kansallispuisto perustettiin. Kun saksalaiset sen hotellin vuonna 1944 pommittivat, (Ed. Laukkanen: Polttivat! — Ed. Rajamäki: Räjyttivät!) niin sitten oli neljä vuotta — täällä muistaakseni Lapin kansanedustaja Ojala-Niemelä sanoi, että pommittivat, mutta joka tapauksessa räjäyttivät, saksalaiset joukot tuhosivat sen — niin siinä oli neljä vuotta aikaa, kun siinä ei ollut hotellia ollenkaan, jotenka kysymys ei ole mistään jatkumosta. Niin kuin ympäristövaliokunnan vastalauseessa 1 todetaan, kysymys oli myös siitä, että alun pitäen tuo hotelli on rakennettu ekologisesti kestävämmälle paikalle.

Puhemies! Täällä on käsitelty myös sitä, milloin itse kukin on käynyt Pallaksella. Itse olen käynyt ensimmäistä kertaa vuonna 1967, samana vuonna kuin ed. Mieto, vuotta aikaisemmin kuin ed. Laukkanen. Tästä on siis aikaa, mutta tänä vuonna me vietämme biodiversiteetin merkivuotta. Tänä vuonna olisi pitänyt luonnon monimuotoisuuden aleneman taittua. Näin ei tapahtunut, jotenka tähän ikävään tosiasiaan liittyy myös se, että tänä vuonna ympäristöministeriö ja Vanhasen hallitus on antanut tällaisen lain eduskunnalle käsiteltäväksi, jossa nimenomaan perustetaan kerrosneliömetreiltään neljä kertaa suurempi hotelli nykyisen tilalle kansallispuiston alueelle. Tämä on varsin pahasti ristiriidassa biodiversiteettimerkkivuoden periaatteiden kanssa.

Täällä on puhuttu yrittäjä Pertti Yliniemestä ja paheksuttu sitä, että yksi yrittäjä nostetaan tikun nokkaan, niin kuin myös meidän kansanedustajistamme joku on ymmärtänyt sanoa. Kuitenkin Pertti Yliniemi toimi hyvin aktiivisesti silloisen ministeri Mannisen suuntaan, joka nyt on paikalla. Hänen aktiviteettinsa liittyi siihen, että tämä Pallaksen hotellialue siirrettiin Kittilän kunnasta Muonion kuntaan. Joka tapauksessa Pertti Yliniemi oli tätä asiaa ajanut jo edellisen kuntami-

nisteri (Ed. Rajamäki: Korhosen!) Korhosen aikana. Ed. Martti Korhonen on tästä kertonut, että hän ei siihen suostunut, (Ed. Manninen: No, miksei hän hylännyt?) mutta ed. Manninen ministerinä toteutti tämän.

Joka tapauksessa näin nyt on, että meillä on olemassa aktiivinen lappilainen yrittäjä, joka on johdonmukaisesti toiminut. Ehkä hänellä on omat perustellut syynsä. Nyt hän on toiminut tämän hotellin laajentamisen puolesta. Ollessaan valiokunnassa hän ei sitä väittänyt, että hän jollakin tavalla olisi tästä hankkeesta ulkopuolella. Hänellä on useampisivuinen lausunto tästä asiasta, jossa hän perustelee nyt lähinnä sitä, että se on liian pieni se hotelli, (Ed. Huovinen: Se oli mielenkiintoinen näkökulma!) joka nyt tarjotaan hallituksen esityksessä.

Aina joka asiaan liittyy myös positiivista, ja tähän asiaan liittyy se, että ihmiset ovat olleet liikkeellä. Syntyi Pro Pallas -kansanliike, 15 000 nimeä, ja kun ne nimet on katsottu, mistä päin ihmiset ovat kotoisin tässä nimiadressissa, niin lappilaisten osuus on suhteellisesti suurempi tässä kansanliikeadressissa kuin heidän osuutensa on Suomen väestöstä, jotenka tämä on myös lappilaisten asia, ei mitenkään vain eteläsuomalaisten kaupunkilaisten tai jotain tämän tyyppistä, niin kuin on haluttu sanoa.

Asiaa esitellyt ministeri Paula Lehtomäki useampaan otteeseen on sanonut, että tästä pitää saada säälää pois. Hän käytti tätä mielenkiintoista termiä "säälää", ja sillä hän sitten tarkoittaa sitä epäsiistiä ympäristöä. Mutta tarvitseeko ympäristön siistiminen uuden, suuren hotellin rakentamista? Mielestäni ei tarvitse. Ministeri Lehtomäki tuli tänään myös sanoneeksi, että kansallispuistoihin pitää nyt ehkä määrätä kävijämaksu. Se oli uutinen. Tälläistako nyt suunnitellaan Vanhasen hallituksessa ja ollaanko sitä sitten tuomassa mahdollisesti myöhemmin? Toivon mukaan ei, se veisi myös kansallispuistojen perustamisen idealta pohjaa pois, jos ne olisivat maksullisia.

Olemme puhumassa siis hyvin tärkeästä asiasta, Suomen kansallismaisemasta, arvokkaasta kohteesta. Itse pidän ministeri Lehtomäkeä monella tavalla myös hyvänä ympäristöministerinä muun muassa mitä tulee hänen kannanottoihinsa nyt biodiversiteetin suuntaan ja siihen, ettei metsistä voida viedä biomateriaalia, juuri näitä ed. Salolaisen mainitsemia kantoja ja kaikkea, pois. Sen vuoksi kysyinkin häneltä valiokunnassa, mikä on esimerkiksi yrittäjän ja kansanedustaji-

en suhde noin taloudellisesti, löytyykö yhteyttä vaalirahoituksen suhteen, Lapland-hotellin ja kansanedustajan ja ministerin välillä. Ministeri sanoi reilusti, että hänellä ei ole mitään taloudellisia kytköksiä tähän yrittäjään, mutta muista kansanedustajista hän ei tiedä, niin kuin hän tote- si.

⁵⁶ **Markku Laukkanen /kesk:** Arvoisa puhe- mies! Ensin haluan todellakin kiittää valiokun- nan puheenjohtajaa, ed. Huovista. Haasteellinen tehtävähän teillä oli johtaa tämä käsittely, mutta erinomaisesti siitä suoriuduitte. Itse pidin valiokunnan mietinnön lopputulemaa oikein hyvänä, vaikka siitä nyt tietysti äänestettiin, (Ed. Rajamäki: Valmistui vuosi liian aikaisin!) mutta kunni- oitimme ja arvostimme toistemme mielipiteitä ja näkemyksiä, niin kuin tässäkin keskustelussa on käynyt ilmi, ja hyvä näin.

Hyvä, että tästä historiastakin on vähän puhut- tu. Siis Pallashan kuuluu siihen valtion perusta- maan hotelliketjuun, jonka rakentaminen alkoi 1930-luvulla, ja silloin meillä oli Petsamo-hotelli, Utsjoki, Inari, Ivalo, Pallas, Hetta, Kilpisjärvi. Jäikö jokin pois? Joka tapauksessa nämä, jotka tulivat sitten Matkailuliiton ... (Ed. Manninen: Pohjanhovi!) — No, Pohjanhovi kuului siihen samaan, kyllä! — Ilman tätä valtion satsausta tuona aikana eihän Lapin-matkailu olisi koskaan lähtenyt sellaiseen kehitykseen eikä Lappi olisi ollut sitten luontoharrastajien ja Lapin-kävijöi- den saatavissa ylipäätään. Tämä oli minusta erit- täin tärkeä asia. Vielä niinkin myöhään kuin 1970-luvun alussa jossain Saariselällä oli pelkäs- tään niin sanottu sininen maja, pieni virkamieslii- ton maja, tänä päivänä kai 25 000—30 000 vuo- depaikkaa niin kuin Levillä. Sen takia Pallaksen vertaaminen näihin massiivisiin paikkoihin ei to- dellakaan tee oikeutta tälle hankkeelle. Minusta tämä on hyvin tärkeä asia, kun tätä historiaa täs- sä pohditaan ja tämän mittakaavaa ennen muuta pohditaan ja sitä, rikkooko tämä nyt joitakin pe- rustavaa laatua olevia luontoarvoja vaiko ei.

Minun mielestäni Lapissa on tehty suuria ympäristöririkoksia lähinnä silloin, kun tehtiin 1970-luvulla vielä metsien käsittelyssä syväaurasta. Avohakkauksia ja Osaran aukeita paljon arvos- teltiin, mutta tänä päivänä on mielenkiintoista mennä niitä katsomaan: siellä kasvaa aika mer- kittävä metsikkö. Mutta syväauraukset olivat suuri ja merkittävä luontoon puuttuminen, puhu- mattakaan siitä tavasta, millä Lokan allas raken-

nettiin, siis jättämällä sinne metsä, joka nosti turpeet myöhemmin sinne. Olen itse ollut kuvaamassa, kun poroja pelastettiin turvelautoilta, ja myöhemmin kaadettiin metsä jään päältä, joka jätti sitten kannot sinne.

Nämähän olivat massiivisia ympäristörökösia. Ed. Tiusanen, missä te olitte silloin? Ei syntynyt mitään kansanliikettä tuolloin estämään näitä asioita. Tässä on mielestäni yksi syy, minkä takia joku Vuotos ja ylipäätään vesistörakentaminen ovat tänä päivänä niin huonossa huodossa: kun tuolloin asiat hoidettiin huonosti. Tämä on minusta nyt hyvä nähdä, ja sen takia näiden mittakaava suhteessa tähän Pallas-kysymykseen on nyt aivan toinen. Se on aivan toinen.

Se, että ylipäätään tämä hanke tuodaan lakina tänne, osoittaa sen, että tämä on erittäin selkeä lähtökohta, että tämä rajataan vain tähän ja vain tähän. Tämä ei avaa mitään Pandoran lipasta sille, että sitten muissakin kansallispuistoissa aletaan rakentaa.

Se, että eduskunta sai tässä nyt tällaisen rakennuslautakunnan roolin, nosti tämän asian käsitteilyn niin korkealle tasolle kuin mahdollista, ja meillä on nyt mahdollisuus sanoa tämän lain hyväksymisen kautta, näiden pykälämuotoilujen kautta sekä vielä tämän mietinnön kautta, jota myöhemmin luetaan myöskin tulkintaohjeena. Me olemme olleet nyt se taho ja olemme se taho, joka päättää niin poikkeuksellisesta ja periaatteellisesta asiasta kuin poikkeamisesta luonnonsuojelulain kansallis- ja luonnonsuojelusta koskevista rauhoitussäännöistä, koska kansallispuistot ovat kansallisomaisuutta ja tällainen poikkeuksellinen päätös tulee tehdä eduskunnassa eikä kunnan toimesta kaavoituksen yhteydessä.

Minusta tämä oli erittäin tärkeä periaatteellinen kysymys, ja siksi, arvoisa valiokunnan puheenjohtaja, minä näen sen asian myönteisenä, että tämä tuotiin lakina tänne juuri tästä johtuen. Jos se olisi tehty siellä kuntatasolla pelkästään kaavapäätöksenä, on mahdoton sanoa, mihin se olisi päätynyt.

Ed. Manninen täällä varmaan sitten kommentoi täällä jo useamminkin puheenvuoroissa olutta ratkaisua, miten Pallas siirrettiin Kittilään. Itse vaan totesin tuossa vaiheessa ja myöhemmin, että eipä Kittilän kuntaa kiinnostanut mikään muu kuin Levin kehittäminen, ei Pallas millään muotoa. Siitä ei kannettu mitään vastuuta, ja tässäkin katsannossa tämä on yksi vastaus siihen, minkä takia tämä rapistuminen on tapahtu-

nut. Pitää olla sitten myöskin pelimerkkejä, millä sitä rapistumista estetään, ja siksi minun keskeinen kysymykseni on ollut kaiken aikaa niille, jotka tätä hanketta nyt vastustavat, että mikä on sitten se vaihtoehto. Halutaanko se jättää villiksi länneksi ja ne rakenteet sellaisiksi sen sijaan, että se pannaan nyt kuntoon, kunnostetaan hotelli hyvään kuntoon, koko infrastruktuuri jätevesijärjestelmään?

Meillä on nykyisin huipputeknologiaa, voidaan rakentaa jopa suljettuja järjestelmiä. Oetaan se käyttöön. Rakennetaan puurakennus sinne niin kuin on Yhdysvaltain kansallispuistoissa: ilmasto sitovaa puuta, kaunista puurakentamista. Asetetaan arkkitehtoninen kynnys hyvin korkealle siinä, joka istuu maisemaan, joka istuu luontomatkailun henkeen. Ja, mikä tärkeintä, rakennetaan ja huolehditaan, että resursseja on sitten myöskin merkityille reitistöille. Se on aivan avainasia, että kun tämän päivän matkailija lähtee Etu-Töölöstä sinne, hakee Partioaitasta uudet vaelluskengät, niin hän pysyy kyllä niillä merkityillä reiteillä eikä niistä juuri poikkea ja keittää kahvit tulipaikoilla, ja parempi onkin näin. Niistä jäljistä, mitä siinä maastossa näkyy, rohkenen kyllä sanoa, että ne ovat ennen muuta ja ensisijassa poromiesten mönkijöiden jälkiä. Poromiehille on mahdollisuus käyttää moottorikelkkaa, mönkijöitä elinkeinon harjoittamiseen, ja ne jäljet tulevat ennen muuta siitä. Jos siellä kuljetaan jollain hissikoneella 700 metriä hotellin ovelta hissien alarinteelle matkailijoita, niin se ei kyllä vielä sitä baanaa muuksi siinä muuta. Kaikkialla on nähty se, että missä on hyvin tehty nämä merkinnät, liikkujat pysyvät siellä. Sen takia minusta se on sen alkuperäluonnon säilymisen kannalta parhaiten tähän kansallispuistoon soveltuva ajatus.

Ennakkopäätösluonnetta tällä ei ole. On nähty, että Kolilla on yritetty siirtää Kolin rakennuksen ensimmäisen kerroksen seinää muutama metri, niin että se olisi samalla tasolla toisen kerroksen seinän kanssa. Ei ole onnistunut. Tämäkin kertoo juuri siitä, miten tiukka ympäristölainsäädäntö meillä tällä hetkellä on, ja se kulkee näissä asioissa selkeästi myöskin sitten rakennuslainsäädännön ohitse, mikä kansallispuistojen kohdalla on aivan oikea ratkaisu.

Kyse on vielä tästä yrittäjäkysymyksestä. Täällä ed. Tiusanen äsken vielä vähän katsoi, että tämä nyt on ikään kuin tällainen Lex Yliniemi. En suostu näkemään tätä yhden yrittäjän

hankkeena. Totta kai hän on, ymmärtääkseni, muutenkin keskeinen Lapin-matkailun puuhämies. Siinä roolissa hänen täytyy olla aktiivinen, samalla tavalla kuin on aikanaan 1960-luvun loppulla ollut Martti Kinnunen Suomen tekijänä, Paavo Holopainen myöhemmin Saariselän rakentajana, ja kaikki ovat tehneet ansiokasta ja arvokasta työtä ja kantavat vastuuta ja ymmärtävät sen, että jos he eivät vaali sitä alkuperäluontoa ja pidä luontoa kunnossa, niin ei pyöri myöskään bisnes. Ei tule matkailijoita. Se on heidän etunsa ihan samalla tavalla kuin sen, joka elää luonnosta, minkä ed. Ojala-Niemelä hyvin tietää. Ei hän ole ensimmäisenä tuhoamassa sitä luontoa, jos hänen elinkeinonsa on siitä kiinni. Tässä on se vissi ero. Tässäkin keskustelussa on tullut ilmi, että ne ihmiset, jotka elävät siellä luonnossa siinä lähellä, näkevät sen asian eri tavoin kuin ne ihmiset, jotka siellä vaan vierailevat ja elävät tavaltaan siitä luonnosta hyvin kaukana ja eri puitteisissa.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi totean vielä tästä lain 4 a §:stä. Tässä sanotaan hyvin selkeästi: "Rakentaminen ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä on myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita."

Ei tätä oikein voi tulkita muuksi kuin tässä on kirjoitettu. Tämä on hyvin selkeää ja ehdotonta tekstiä, ja sen takia minun mielestäni tämä on se paras vastaus sille tilanteelle, mikä siellä nyt on, ja huonoin vastaus on se, että emme tee mitään vaan annamme sen paikan edelleenkin rapistua. Sen takia tämän hankkeen toteuttaminen on Pallaksen kannalta parasta luonnonsuojelua, mitä näissä oloissa siellä voidaan tehdä ja koittaa säilyttää ylipäättään sitä alkuperäistä Pallaksen henkeä, jos sitä nyt ylipäättään enää on olemassa missään. (Ed. Rajamäki: No, ei tämän homman jälkeen!) — No, ei tämän hotellin korjaaminen sitä henkeä muuksi, ed. Rajamäki, muuta. Ei todellakaan. Silloin pitää tämä purkaa kokonaan alas ja tehdä siitä puisto, jossa ei ole mitään palveluita.

Kyse on nimenomaan siitä, että pannaan nämä paikat kuntoon ja tarjotaan ihmisille säälliset asumismahdollisuudet, huolehditaan jättevesistä asianmukaisella tavalla ja, mikä tärkeintä, huolehditaan siitä, että on varoja kunnollisiin reitteihin, kulkureitteihin, tulipaikkoihin. Silloin me taakamme parhaiten Pallaksen luonnon säilymisen siinä muodossa kuin se on ollut.

⁵⁷ **Pentti Tiusanen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laukkanen viittasi siihen, että mielestäni tässä olisi mahdollisesti Lex Yliniemestä kysymys. Olen toki sitä mieltä, että yrittäjä, matkailuyrittäjä, saa toimia niin kuin haluaa ja hänellä on mahdollisuus ottaa yhteyksiä tuntemiinsa henkilöihin, ajaa asiaa jne. Mutta sitten siinä vaiheessa tulee tietysti poliittisen päätöksenteon vastuullisuus, että miten se hanke suhtautuu olemassa olevaan lainsäädäntöön. Nyt tämä hanke ei ole olemassa olevan lainsäädännön mukaista, vaan joudutaan säätämään uusi laki ja kiertämään luonnonsuojelulain 13 §.

Näin ollen viittaan tässä myös laajemmin tähän keskusteluun. Sanotaan, että se koira älähtää, johonka kalikka kalahtaa. Mutta me voisimme suhtautua tähän myös niinkin, että jos me haluamme (Puhemies: Aika!) loppuun saakka asian selvittää, niin me selvitämme sen ja sillä siisti. Ei tätä nyt pitäisi ottaa minään henkilökohtaisena asiana.

⁵⁸ **Markku Laukkanen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei kyse olekaan siitä, että tämä nyt otetaan varmasti henkilökohtaisena, mutta yrittäjä Yliniemi nyt on mainittu niin monta kertaa tässä keskustelussa, että vaikuttaa siltä, että monet teistä ajattelevat, että tämä on ikään kuin hänen hankkeensa. Hän on itse sanonut, että ei ole lainkaan varmaa, että näiden ehtojen täyttäminen on taloudellisesti mahdollista. Tämäkin täytyy meidän muistaa, että täytyyhän tänne sitten yrittäjä löytää, tai sitten meidän täytyy lähteä siitä, että palautetaan sitten tämä valtion hotelliomistus näissä kansallispuistokohteissa voimaan ja vuokrataan liiketoiminta sitten ulkopuoliselle. Mutta eipä taida nyt myöskään varoja ja halukkuutta tämän kaltaiseen valtionyrittäjyyteen löytyä.

Mutta, Ed. Tiusanen, arvoisa edustaja, eikö se, että tämä tuotiin lakina tänne, osoita juuri sitä, että tästä kannetaan vakavaa huolta ja halutaan lakitasoisesti määritellä ne reunaehtot, miten

tämä hotellikorjaus tulee tehdä? Minusta tämä on tässä nyt se aivan avainkysymys, ja silloin, kun se on lakitasoisesti siinä 4 a §:ssä kuvattu, niin kuin äsken luin, se on myöskin paras turva sille ja lukko, että tästä ei tule ennakkotapausta muihin kansallispuistoihin.

⁵⁹ **Tapani Mäkinen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minun mielestäni ed. Tiusanen ja moni muu täällä ihan aiheettomasti korostaa sitä, että tämä olisi tietyn henkilön elikkä yrittäjä Yliniemen oma hanke ja hän olisi erinomaisen voimakkaasti taikka painokkaasti tätä hanketta edistänyt. Hän on hyvin selkeästi tuonut julki vain sen, että jos Pallaksella halutaan hotellitoimintaa säilyttää, niin se edellyttää muutoksia nykyiseen tilanteeseen. Nykyinen hotelli ei ole kannattava, ja tosiasiaan on kuitenkin se, että moni aluetta luontoarvojen takia käyttävä siipeilee tällä hetkellä hotellin kustannuksella saniteetti- ym. tilojen käyttämisessä, ja se tilannehan ei ole kestävä, jos tämänhetkinen luontokeskus ei pysty tarjoamaan niitä palveluita.

Kysymys on siitä, että jos Pallaksella halutaan säilyttää hotelli, niin on tarpeen tehdä muutoksia nykyiseen olotilaan. Tämän on selkeästi yrittäjä tuonut julki. Hän on hyvin selkeästi esimerkiksi sanonut sitä, että ei tämä ole hänelle elämän ja kuoleman kysymys: hän voi myöskin olla toteuttamatta yhtään mitään. Tilanne vaan on tämä tällä hetkellä tulevaisuuden kannalta.

⁶⁰ **Pentti Tiusanen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nimenomaan pitäisikin nyt lähteä siitä, että tämä ei ole Lapland Hotelsille mikään elämän ja kuoleman kysymys. Se ei ole Muonion kunnan alueelle elämän ja kuoleman kysymys, rakennetaanko sinne uusi hotelli vai ei. Päinvastoin kansallispuistorajan toisella puolella olisi paljon enemmän pienyrittäjille mahdollisuuksia.

Näin ollen tästä kokonaisuudesta olisi otettava se ensimmäiseksi kysymykseksi, mikä tämä hanke on kansallispuiston tulevaisuuden näkökulmasta, siis ei mitään elinkeinokysymystä vaan kansallispuiston ja luonnonsuojelun näkökulma. Sen pitäisi olla meidän keskeisenä tarkastelukulmanamme tähän asiaan. Hotelliyrittämistä löytyy kyllä Lapissa ja kansallispuiston rajojen ulkopuolella ihan yllin kyllin.

⁶¹ **Markku Laukkanen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti vielä ed. Tiusaselle: Tällaista yrittäjyyttähan nyt syntyy kaiken aikaa kansallispuiston ulkopuolelle, ja silloinhan me olemme sen perimmäisen kysymyksen äärellä, että me toisaalta sanomme, että tämä puisto pitää säilyttää jälkipolville, ja me haluamme, että ihmiset käyvät siellä katsomassa sitä, perheet käyvät katsomassa, näyttävät lapsille, mitä on lappilainen, pallasmainen luonto. Silloin sinne tulee väkeä. Silloin on parempi, että me hoidamme sen väen: tarjoamme asialliset puitteet asumiselle, tarjoamme hyvän reitistön, ja yrittäjyyttä syntyy sinne ulkopuolelle. Pallas muodostaa sitten eräänlaisen opastuskeskuksen ja infran keskuksen sillä paikalla, missä se nytkin on.

Tämähän olisi aivan erilainen asia, arvoisa ed. Tiusanen, jos siinä ei olisi tätä vanhaa hotellipohjaa nyt. Emme me silloin olisi täällä keskustelemassa lainkaan, että se olisi uusi hanke ja ylipäättäen tehtäisiin sinne. Mutta se on siellä ja meillä on vanha hotelli, ja nyt on ennen muuta sen kunnostamisesta kysymys äärimmäisen tiukoin reunaehdoin, jotka nyt lakitasoisesti määritellään.

⁶² **Merja Kyllönen /vas**: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kyllä sanoa, että jos esimerkiksi Kainuussa voidaan Metsähallituksen toimesta tulkita muinaismuistolakia niin, että riittää, kun jätetään historialliselle kauppareitille merkki- puut pystyyn ja kaadetaan kaikki muut alueet sukeaksi, niin voi kyllä todeta sitten, että tästä kansallispuistolainsäädännöstäkin voi ilmeisesti vetää sen johtopäätöksen, että halutessaan Pallas—Yllästunturillekin voidaan rakentaa vaikka lasipalatsi, kun näitä lakeja tulkitaan sillä tavalla kuin itse kukin parhaaksi näkee. Sen tiimoilta näenkin tärkeäksi kannattaa ed. Tiuasanen esitystä 4 a §:n muuttamiseksi niin, että sana "merkittävästi" poistuu tästä esityksestä.

Sen lisäksi haluaisin esittää kysymyksen täällä salissa istuville lappilaisille kansanedustajille — ei taida olla tällä hetkellä muita kuin ed. Ojala-Niemelä ja ed. Manninen paikalla: Keskustaja kokoomusedustajat aika lailla kyseenalaistivat poronhoitoelinkeinon lappilaisessa elinympäristössä. Olisin kyllä kysynyt, onko tässä nyt käynyt niin, ettei lappilaista poronhoitoa puolusta enää kukaan.

⁶³ **Johanna Ojala-Niemelä /sd:** Arvoisa rouva puhemies! Käytin jo yhden puheenvuoron täältä pöntöstä, mutta on niin läheinen asia, että en malttanut olla tulematta vielä toista kertaa.

Täällä on paljon puhuttu tänä iltana Pallaksen hengestä, mitä se on. Joku muisteli, kuinka on pororaidoilla kulkenut tuonne Pallakselle. Itse olen sen verran nuoremman sukupolven edustaja, etten tätä aikaa muista. Mutta minulla on oma-kohtaisia kokemuksia tästä Pallaksen hengestä, ja kerron siitä nyt oman kokemuksen.

Se on sitä, kun Muoniossa on jo keskellä kylää lumi sulanut, mutta kun hyppää auton rattiin ja kuulaana aamuyönä ajaa Pallaksen hotellille ja lähtee sieltä kapuamaan kohti Taivaskeroa, on pieni pakkanen ollut yöllä ja hanki kantaa ja maihareitten alla riite vain räätisee. Ja kun tuonne Taivaskeron päälle kulkee, niin siellä on niin huima ja huikaiseva näkymä, että siinä henki salpautuu. Taivaskerolla taivas on lähempänä, kun melkein päälakeen yletään, ja tuntuu, että on maailman katolla. Sukset ovat tietenkin matkassa, ja kun sen yhden laskun laskee, niin se on paras kokemus, siinä ei hissejä tarvita, niin kuin täällä on kuullut, että näistä hisseistä olisi kiinni tämä Pallaksen kehittäminen.

Mutta tässä ei kovin kauas keron taakse tarvitse mennä, niin hotellia ei enää näy. Eli tämä hotellihanke, mikä tähän on, sen rakentamisen alle ei jää yhtään koskematonta luontoa, se on selvä asia. Sillä ihmettelen vähän Salolaisen puheita tästä, että tämän luonne muuttuisi totaalisesti. Kun sinne pikkuisen matkaa pitkospuita pitkin menee tunturin rinnettä, niin äkkiä se hotelli häipyä selän taakse ja voi nauttia tästä koskemattomasta luonnosta.

Mutta sitten kun tulee takaisin, niin kyllä sitä haluaa mennä kuivattelemaan vaatteita ja käymään vessassa. Pienten lasten, 10-kuukautisen tytön ja 4-vuotiaan pojan, äitini haluaa lämmitellä purkin ruokaa ja käydä vaipat vaihtamassa. Ministerikin mainitsi nämä lapsiperheitten tarvitsemat palvelut, ja edelleen korostan niitä, eli kylä palveluiden täytyy vastata nykyaikaa. No, koko Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa käy jo noin 300 000 ihmistä, ja Metsähallituksen tulostavoitteena on nostaa vielä kävijämäärä 500 000:een. Uskonkin, että tätä myöten entisestään palvelujen tarve kasvaa.

Vierastan tätä ajatusta, mitä täällä tänä iltana on kuullut, että puistot ovat vain hyväkuntoisia varten. Minusta myös tässä matkailun kehittämi-

sessä nämä puistot ovat niin laajoja alueita, että jokin rajoiltaan määrätty osa tulisi osoittaa esimerkiksi motorisoituun retkeilyyn, tällainen reitti, jota voi esimerkiksi kehitysvammaiset ja erityislapset käyttää ja erityisryhmät ylipäänsä.

Täällä on puhuttu siitä, että hotellin voisi rakentaa myös kansallispuiston ulkopuolelle. Näin toki voidaan, tehdään parasta aikaa ja on jo tehtykin. Kuten on kuultu, on Jerismajat, Harrinivat Muoniossa, Olos ja Levin ja Ylläksen alue, mutta kyllä minä huomioisin kuitenkin sen, että tämä matkailurakentaminen kansallispuistossa ja sen ulkopuolelle eivät ole toisilleen vaihtoehtoisia ratkaisuja. Siitä riippumatta, sallimmeko me nyt tämän majoituskapasiteetin lisäyksen kansallispuiston sisälle vai emme, voidaan matkailupalvelutarjontaa kehittää myös puiston ulkopuolella.

Se, mistä on iso huoli, on tämä, että valtio kurruttaa koko ajan Metsähallituksen luontopalveluita eikä nykyinen eikä määrärahoilla ole ikinä mahdollista entisöidä kansallispuiston aluetta olemassa olevilta kulumisvaurioilta, eli lakiesityksen perusteluiden lupaama rahoitus siihen auttaa kyllä oleellisen paljon.

Enemmän kuin tämä hotellihanke minusta tämän kansallispuiston laajan ja monipuolisen virkistyskäytön uhkana on tällä hetkellä puistosta vastaavan Metsähallituksen luontopalvelujen rahapula ja tuottavuusohjelman vaikutukset. Pelkona onkin, että samalla ajetaan alas näitä nykyisen kaltaisia retkeilyn palvelurakenteita, ja Ylä-Lapin pitkien etäisyyksien vuoksi kansallispuistojen kunnossapito ja kunnostus on aikaa ja rahaa vaativaa työtä. Kansallispuistojen suuren virkistysarvon vuoksi kansallispuiston syrjäisimpienkin alueiden palvelut tulee pitää kunnossa. Kyllä tässä on vähän pelkona se rahastus sitten, että ei aleta periä euroa joka halosta, mitä sinne tulistelupaikkojen viereen viedään. Eli pidettäisiin huolta näistä luontopalveluista.

⁶⁴ **Kari Rajamäki /sd:** Arvoisa puhemies! Olen pahoillani, että tässä vaiheessa keskustelua vasta pääsin mukaan. Eduskunnan sydänryhmä vieraili Husin lasten sydänyksikössä, ja se oli myöskin tärkeä vierailu.

Puhemies! Tämä Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon suunniteltu jättihotellihanke on vahvojen poliittisten voimien hallituksessa edistämä, pitkäjänteinen projekti.

Kyselytunnilla 8.5.2008 SDP kysyi ympäristöministeri Lehtomäeltä, onko hän nyt linjannut yksityisen yrityksen edun tärkeämmäksi kuin Länsi-Lapin edustavimman tunturijonon suoje-
lun ja kaikki aikaisemmat lukot ja päätökset, mitä on tehty tässä valtakunnassa. Silloin hän joutui myöntämään, että tällainen homma on vi-
reillä, ja ilmeisesti se synnytti sen verran painet-
ta, että lähes vuodeksi tämä ikään kuin palasi val-
misteluun. Silloin kuviteltiin, että oikeasti teh-
dään tiettyjä ympäristö- ym. vaikutusarviointeja
ministeriön puolella.

Kaikki oli puppua. Mitään ei tehty, käytännös-
sä sama asia eteni uudelleen käsittelyyn. Ja kyllä
edelleen on tehtävä sama kysymys kuin silloin
toukokuussa 2008, kaksi vuotta sitten, että mihin
tarvitaan hallituksessa ympäristöministeriä, jos
näin merkittävä ja mittava hotellirakennustyö,
joka on selkeästi Natura-säännösten vastainen,
tuhoaa vakavasti luonnon- ja kulttuuriarvoja, on
ympäristöministerille näin samantekevä.

Mitä erityisesti myöskin tässä on syytä pelätä,
on se, että nyt luodaan selkeästi vyöryä kansallis-
puistojen laajemmallekin rakentamiselle. Ei tar-
vitse kuin katsoa Saanan kuvetta, kansallismaise-
maa, niin voidaan kysyä, sellaistaako Lappiako
me haluamme, mitä nyt tehdään. Pitäisi nyt
myöskin laajemmin ymmärtää, että yksittäisen
kunnan ja rakennustarkastajan varaan ei voida
jättää kansallismaisemaa ja tämän tyyppisiä asi-
oita, vaan niiden pitää olla kaavoituksellisesti ja
maankäytöllisesti kuntarajat ylittävässä arvioin-
nissa.

Kun viittasin siihen, että mitään asiallista val-
mistelua ei tapahtunut, niin esimerkiksi kaikki
nämä siirtoviemäri- ym. kustannukset ja vaiku-
tukset, kilometrien Natura-maastossa rakentami-
set, kaikki ne ovat selvittämättä. Varmaan luote-
taan siihen, että ed. Hannes Manninen kyllä val-
tiovarainvaliokunnassa sitten hoitaa vielä nämä-
kin rahat ja keskusta hallituksessa junailee nämä.

Puhemies! Minusta on nyt hyvin tärkeää — ai-
nakin omasta näkökulmasta, kun olen ollut maa-
ja metsätalousvaliokunnassa myös kansanedus-
taja-aloitteiden kautta tekemässä kansallispuisto-
lakeja, Teijoa ja montaa muuta viemässä läpi niin
kuin muutama nytkin paikalla oleva edustaja
täällä — lukea eduskunnan pöytäkirjoihin tämän
kansallispuiston perustamisen ensimmäinen py-
kälä sanatarkasti: "Länsi-Lapin edustavimman
tunturijakson sekä tähän liittyvien, luonnontilai-
sina ja erämaisina säilyneiden metsä- ja suoaluei-

den ja niillä esiintyvien eliölajien suojelemiseksi
sekä retkeilyä, tutkimusta ja opetusta varten pe-
rustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mu-
kainen Pallas-Yllästunturin kansallispuisto." Tä-
män olennaisen pykälän romuttamisesta on tä-
näin kysymys.

Tämä Pallas-hanke tulee sillä tavalla tosiaan
monen lukon kautta nyt vakavalla tavalla esille.
Luonnonsuojelulain mukaan kansallispuiston ra-
kentaminen on lähtökohtaisesti kielletty, ja edel-
leen kansallispuiston perustamislain mukaan,
joka mainittiin. Lisäksi tämä kuuluu valtioneu-
voston periaatepäätöksen mukaisesti 1995 sää-
dettyihin valtakunnallisesti arvokkaisiin maise-
ma-alueisiin. Lisäksi alue kuuluu ympäristömi-
nisteriön 1993 nimeämiin Suomen kansallismai-
semiin. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoit-
teiden mukaan asiasta on valtioneuvoston päätös
marraskuulta 2000. Siellä on edistettävä tunturi-
alueen säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kan-
nalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuute-
na. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan raken-
tamisen on oltava sopivaa maisemalliselta kan-
nalta, eikä se saa vaikeuttaa erityisten luonnon-
tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä.

Lisäksi kansallispuisto kuuluu Natura 2000
-verkostoon sekä luonto- että lintudirektiivin mu-
kaan. Tämä esityshän on Natura-säännösten vas-
tainen. En tiedä, tiedetäänkö, miten vakavalla ta-
valla haetaan myöskin varmasti jo kansainvälis-
tänkin kiinnostusta tähän hallituksen esitykseen,
ja minusta on kyllä syytä myöskin tältä osin var-
mistaa, että myöskin Euroopan unionin osalta
tämä asia tullaan arvioimaan.

Tässä oli etukäteen tosiaan pelkona se, että
ympäristöministeriö jättäisi Natura- ja ympäris-
tövaikutusten arvioinnin pois esityksestään mai-
niten vain jotain ylimalkaista mahdollisista häit-
tävaikutuksista niiden merkitystä vähätellen. Ku-
ten täällä valiokunnan puheenjohtajakin on to-
dennut, niin kyllähän tässä nimenomaan tällä ta-
valla toimitaan.

Hallituspuolueet ovat runttaamassa tämän la-
kiesityksen läpi, ja ilmeisesti tästä kaikesta on
päätehtävissä, että kaavoitusvaiheessa nojautu-
taan sitten eduskunnan päätökseen. Onhan siellä
kaivinkonementit erikseen kyllä sitten hoidet-
tu tähän mukaan. Arvattavissa on tietysti, että
kaavasta tulee valituksia myöskin.

Se, mihin aluksi viittasin, on se, että tässä on
selvästi myöskin nyt syntymässä muualla painei-
ta: Sallan Iso Pyhäntunturin Natura-alueen hank-

keista on puhuttu ja monista muista. Mutta sanon myös sen, että Käsivarren Lappia oikeana Lappina, ainoana Lappina henkilökohtaisesti pitävänä ihmisenä pidän tätä kyllä lyhytnäköisenä myöskin Lapin matkailun kehittämisen näkökulmasta. Kyllä erityisesti tämä Länsi-Lapin tunturi- maasto vetää jatkossakin nimenomaan erämaaluonteisuudellaan. Ne massakohteet on avattu, ja niitä on olemassa jo muualla. Niitä pitää siellä kehittää, ja ei pidä samaa mallia joka kunnan ja rakennustarkastajan kautta tunkea meidän arkaan tunturi- maastoon. Niin kuin sanoin, Kilpisjärven, Saanan ympäristö on nyt niin hälyttävä esimerkki siitä, mitä korvaamatonta vahinkoa tapahtuu tällä tavalla.

Lisäksi nykyinen yrittäjä Lapland Hotels on käsittääkseni hankkiessaan maa-alueiden vuokrasopimukset ja rakennukset hallintaansa tiennyt kansallispuistolain säännökset lisärakentamisen rajoituksista, tai on ainakin pitänyt tietää. Jos jossain on annettu toisenlaisia lupauksia, niin se on sitten huonompi ja vakavampi asia.

Tässä yhteydessä yhdyin ed. Ojala-Niemelän käsitykseen ja kritiikkiin Metsähallituksen toimintakyvystä. Pitäisi ehdottomasti varmistaa, että Metsähallituksella olisi paremmat taloudelliset edellytykset nimenomaan näihin jokamiehen ja myöskin Lapin luonnon hyötykäyttömahdollisuuksiin, ja tässäkin tapauksessa yhteiskunnallisesti merkittävä historiallisen hotelli- kiinteistön säilyttäminen tuleville sukupolville kansallismaisemassa olisi varmasti ollut myös mahdollista Metsähallituksen suunnittelun ja jopa hotelliin liittyvän toteutuksen hakemisen kautta.

Arvoisa puhemies! Pidän todella vakavana tätä kansallispuistolainsäädännön ja kaikkien peruslukkujen murtamisen kannalta vakavan esityksen viemistä valiokunnan läpi. Uskon ja toivon, että kaikki mahdollinen tämän päätöksen korjaamiseen kaikilla mahdollisilla tasoilla vielä käytetään.

⁶⁵ **Hannes Manninen /kesk:** Arvoisa puhemies! Kun tästä kuntaosaliitoksesta jatkuvasti esiintyy vääriä väitteitä, niin on ehkä paikallaan todeta, miten se asia meni. Kun otin vastaan ministerin tehtävät, pyysin kuntaliitosasioiden esittelijän kanssa käydyssä keskustelussa, että kaikki ministeriössä olevat hakemukset pitää valmistella päätösesitykseksi ja että ne tullaan ratkaistamaan; minun aikamani tässä ministeriössä ei muuteta papereita.

Sieltä tuli melkoinen pinkka, ja joukossa oli muun muassa Muonion kunnan esitys Pallaksen alueen liittämistä Muonion kuntaan. Anomus oli ollut siellä kai noin puolitoista kaksi vuotta, koska ministeri Korhonen ei ollut suostunut sanomaan juuta eikä jaata tässä asiassa. Oli toinenkin, Espoossa oleva hakemus, joka oli ollut viisiin yli viisi vuotta, jota ei myöskään ollut uskallettu tai haluttu, en tiedä mistä syystä, ratkaista. Ilmoitin, että valmistelkaa nämä asiat; päätökset tehdään. Tämän Muonion kunnan hakemuksen osalta soitin Muonion kuntaan ja sanoin, että minä käyn paikan päällä katsomassa. Ajoin omalla kustannuksellani yli 500 kilometriä, kävin Pallaksella. Ei Pertti Yliniemeä näkynyt mailla eikä halmeilla, kylläkin Oloksen hotellin johtaja siellä oli paikalla ja Muonion kunnan edustajat. Minä en ollut häntä kutsunut, Muonion kunta oli hänet kutsunut.

Sen jälkeenhän Kittilän kunta ilmoitti, että heitä ei ole kuultu asiassa. Molemmilta kunnanvaltuustoilta oli pyydetty lausunnot, sekä Muonion että Kittilän kunnanvaltuustolta, niin kuin laki edellyttää. Kittilä oli vastustanut, Muonio oli puoltanut. Tämän jälkeen tein päätöksen, jossa hyväksyin tämän. En ollut ollut missään yhteydessä, en ollut koskaan Pertti Yliniemeä edes nähnyt muutoin kuin Lapin kansanedustajien yhteisellä retkellä, kun kävimme siellä autotestauskeskuksessa, eikä hän ollut minuun missään yhteydessä ennen tätä päätöstä.

Perusteluna oli ensinnäkin se, että Pallakselle pääsee Kittilän kunnasta maanteitä liikkuen vain Muonion kunnan kautta. Etäisyys Kittilän kuntakeskukseen on noin 70 kilometriä, Muonioon jotakin 35 kilometriä. Kaikki kuntajakolain edellytykset lähtevät siitä, että tällaisessa tapauksessa Pallas-alue kuuluu Muonion kuntaan, ja siksi ratkaisun tein. Perustelin sitä julkisuudessa ja näin, että myöskin Pallasta on kehitettävä ja että Lapin matkailun kannalta on tarkoituksenmukaista tämä siirto tehdä, koska näen, että Kittilän kunnalla on aivan riittävästi tekemistä Levin keskuksen kehittämisessä. Ei tämä sen ihmeellisempi asia ollut.

Mitä tulee sitten näihin perusteluihin, niin minusta valiokunnan puheenjohtaja sanoi täällä oikein, että kansallispuistot ovat sitä varten, että ne olisivat myöskin tulevana vuosikymmeninä ihmisten ihasteltavina. Juuri siksi minusta tämä hotelli pitää rakentaa, että se parantaa ihmisten edellytyksiä ja mahdollisuuksia ihastella ja vie-

railla siellä kansallispuistossa. Minusta se on päivän selvä asia.

Ihmettelen myöskin yhtä asiaa. Kuten ed. Ojala-Niemelä täällä totesi, kun pikkuisen matkaa siirtyy sivuun, niin hotelli ei näy mihinkään, mutta sitä ihmettelen, ettei kukaan nosta meteliä siitä, että kun Pallaksella on, niin sinne Mielmukka-vaaraan, joka näkyy kaikkialle, suunnitellaan suurta tuulivoimapuistoa. Sehän on minusta aivan käsittämätöntä, että näin tapahtuu: tuulivoimapuisto ei haittaa ketään, mutta jos sinne metsänrajaan rakennetaan rakennus, niin se on nyt joidenkin mielestä suurin ympäristörikos, mitä Suomessa voi tapahtua. Tämä on minusta aivan käsittämätöntä. Tällainen ympäristösuojelu on juuri sitä city-vihreyttä, jossa on täysin irtauduttu luonnosta ja siitä, mitä luonto tarkoittaa kullekin alueelle.

Toinen asia, johon tässä on vedottu, on tämä jätevesiratkaisu. Se, että pääsin nyt tänne, johtui nimenomaan siitä, että olin informoitavana uudesta jätevedenpuhdistamisteknologiasta, joka on jo käytännössä toteutettavaa teknologiaa, joka puhdistaa niin fosforit kuin tyypet, kaikki epäpuhtaudet, niin että ne ovat huomattavasti alapuolella juomavesiarvojen täysin kilpailukykyiseen hintaan. Nämä patentit ja muut merkitsevät sitä, että me emme tarvitse tulevaisuudessa mitään pitkiä yhdysviemäreitä. Me voimme paikan päällä puhdistaa jäteveden niin, että se on täysin juomakelpoista, (Ed. Rajamäki: Tunturipuron raikkautta!) parempaa kuin juomavetenä saa tänä päivänä käyttää. Tämä asia voidaan ratkaista, se ei ole mikään ongelma, täysin kilpailukykyiseen hintaan.

Kaiken kaikkiaan minusta tämä muutos parantaa niitä olosuhteita. Mitä tulee liikenteeseen, on syytä muistaa, että sieltä poistetaan, en tiedä muistanko väärin, 99 asuntovaunupaikkaa, jotakin sitä luokkaa, (Ed. Huovinen: 94!) kuitenkin suuri määrä asuntovaunupaikkoja, jotka minunkaan mielestäni eivät sinne sovellu. Ne eivät oikein sopeudu ympäristöön. Ei asuntovaunuja voi muotoilla niin, että ne ovat ympäristöön soveltuvia. Sen sijaan rakennukset voidaan rakentaa sillä tavalla, että ne sopeutuvat mahdollisimman hyvin ympäristöön.

Mitä tulee kansallispuiston ulkopuolella oleviin pienyrittäjiin, ainakin mitä minä tiedän, ainakin useimmat puoltavat tätä hanketta, koska he näkevät, että tällainen veturiyritys tuo asiakkaita myöskin heille, näille pienyrittäjille, joilla ei ole

omia mainos- ja markkinointimahdollisuuksia sellaisilla volyyymeilla, joita nykyaikana edellytetään.

Mitä tulee tähän ennakkotapausluonteeseen, niin haluan todeta myöskin, että muistan hyvin aikoinaan Kolin ratkaisusta, josta siitäkin tuli liian pieni kannattavuuden kannalta, kuinka Lieksan sosialidemokraattinen kaupunginjohtaja taisi teli koko valtakunnan näkyvyydellä siitä, että Kolin kansallispuistoon voidaan rakentaa, ja näin myöskin tapahtui. Kun aikoinaan keskustelin silloisen ministeri Cronbergin kanssa tästä asiasta, niin hän totesi, että hänen mielestään ei ole mitään estettä, kun hyvin toteutetaan ja rakennetaan, myöskään Pallas—Ylläs-alueella, Pallaksen kansallispuistossa silloin, koska siellä on ollut ennestään hotelli vastaavasti kuin Kolilla on ollut. Tämä on ollut se ympäristöministeriön johtava periaate. Mitään uutta ennakkotapausta tällä asialla ei ole tarkoitus tehdä.

Mitä tulee sitten kansallismaisemaan ja yleensä maisemaan, maisema on Luojan luoma, mutta eivät kansallispuistojen eivätkä muidenkaan luonnonsuojelualueiden rajat ole Luojan luomia vaan ihmisten säättämiä. Minulla on ollut ja on edelleen sellainen käsitys, että jos on lailla säädetty, niin lakia voidaan aina muuttaa, enkä ymmärrä sellaista puhetta, (Ed. Rajamäki: Siinä se on!) että olisi väärin, että lakia Suomenmaassa muutetaan. Olisihan se perin kummallista, että jos laki on kerran säädetty, sitä ei voisi enää koskaan muuttaa.

Näin ollen minun mielestäni tämän lakiesityksen ainoa heikkous on se, että huoneita on liian vähän, ja voi olla, ettei tämä koskaan toteudu. Sellainen riski on erittäin suuri, mutta se jää sitten myöhemmin nähtäväksi, mitä tämän osalta tapahtuu. Mutta näen, että tämä on hyvä ja järkevä esitys lähtökohtaisesti. Toivon, että se käytännössä myöskin rakennettaisiin niin, että tulevaisuudessa vuosikymmenienkin päästä täällä voisivat näistä kansallismaisemista nauttia entistä useammat ihmiset, lapsiperheet, lapsettomat, vammaiset ja invalidit ja vielä vähän aikaa sotaveteraanit ja sotainvaliditkin, koska sellaisia mahdollisuuksia tarvitaan. Meillähän on aivan kummallinen käsitys näistä luonnon- ja kansallispuistoista, että siellä saisivat kävellä vain terveet ja energiset ihmiset, ei kenelläkään muilla olisi asiaa. Ne on kaikkien nautittavaksi tarkoitettu.

⁶⁶ **Susanna Huovinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, ed. Manninen, että lakeja pitää voida muuttaa, mutta kyllä kulloisenkin eduskunnan tehtävä ainakin minun näkemykseni mukaan on se, että pitää myös arvioida sitä, millä lopputuloksilla, millä vaikutuksilla kulloistakin lakia muutetaan, ja tässä me tulemme nyt siihen villakoiran ytimeen. Meillä on tästä asiasta harvinaisen eriävä näkemys.

Minun näkemykseni on se, että meidän pitäisi nyt ennemminkin myöskin pitkässä juoksussa, johon itsekkin viittasitte, suojella enemmän kuin rakentaa, jotta siellä tulevaisuudessakin, kymmenienkin vuosien päästä, olisi sitä katseltavaa ja ihasteltavaa. Pelkään, en toivo, vaan pelkään, että nämä vaikutukset, joita tällä hankkeella tulee tuohon herkkään ympäristöön olemaan, voivat olla sellaisia, että ne näkyvät tuolla alueella pitkään. Niin kuin sanoin, pelkään tätä, en toivo, en todellakaan toivo.

Kyllä minusta tähän jätevesikysymykseen liittyen, ed. Manninen, eduskunnan pitäisi voida edellyttää päätöstä tehdessään, että se tietää, miten tullaan näin keskeinen asia ratkaisemaan, ja nyt (Puhemies: Aika!) me emme sitä tiedä. Minusta se ei ole eduskunnan arvovallan mukaista.

⁶⁷ **Kari Rajamäki /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! No, sieltä se paljastui vihreä ministerikin perustelujen joukosta. Mutta vakavinta ed. Mannisen rehellisessä puheenvuorossa oli se, että lailla voidaan kaikki aina muuttaa. Siis kansallispuistolainsäädäntö ja meidän arvokkaiden maisema-alueidemme suojelulainsäädäntökin on vain lainsäädäntöä; siinä ei ole mitään pysyvää arvoa keskustan näkökulmasta!

Voidaan siis muuttaa myöskin 1 §:n sisältö, jossa tämä kansallispuisto perustettiin aikoinaan luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden metsä- ja suoalueiden ja niillä esiintyvien eliöiden suojelemiseksi sekä retkeilyä, tutkimusta ja opetusta varten. Tämä kaikki on teidän käsityksenne mukaan todella muutettavissa, ja se vyöry kansallispuistolainsäädännön osalta on tietysti, jos teidän valtanne jatkuu, vaan kasvamassa.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan puhemies Sauli Niinistö.

⁶⁸ **Hannes Manninen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Huoviselle totean, että varmasti meillä on pysyvä erilainen näkemys emmekä me pysty toistemme päätä kääntämään.

Mutta kun te sanoitte, että pitää mieluummin suojella kuin rakentaa, minun käsitykseni on se, että tällä rakentamisella suojellaan parhaiten ja turvataan sen kansallispuiston hyödyntäminen. Tulee mieleen sellainen runoilta, jonka otsikkona oli "Ylistämällä alistettu". Tässä on vähän samalla tavalla, että rakentamalla suojellaan parhaiten.

Ed. Rajamäelle edelleen haluan todeta sen, että mikä on lailla säädetty, sitä voidaan lailla myöskin muuttaa. Se tietenkin arvioidaan aina, onko siihen riittävät perusteet ja edellytykset, ja tässä mielestäni on.

⁶⁹ **Pertti Salolainen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin palauttaa mieleen sen, mitä täällä valiokunnan puheenjohtaja ed. Huovinen totesi oikeusministeriön lausunnosta. Oikeusministeriön lausuntohan oli varsin tuomitseva tälle lakihankkeelle, ja sitä pidettiin erittäin huonona lainsäädäntönä, jonkalaista ei pitäisi lainkaan tapahtua.

Sitten toinen näkökohta, joka on tullut esiin muutamassa puheenvuorossa ja johon ed. Manninen myöskin viittasi. Tämä herätti minun uteliaisuuteni siitä, olemmeko nyt todellisuudessa säätämässä ihan turhaan tätä lakia, koska täällä on useassa puheenvuorossa todettu, että tämä yrittäjä ei lähdekään ehkä tähän hankkeeseen lainkaan. Minusta nyt kun on täällä tiedossa, minkälainen laki on tulossa, ja minäkin tiedän, että tämä tulee menemään läpi, niin eikö nyt olisi ihan hyvä hetki ilmoittaa, kelpaako tämä lakiesitys vai ei? Ja jos se ei kelpaa, silloin me teemme ihan turhaa työtä täällä.

⁷⁰ **Sanna Perkiö /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ed. Huovisen kanssa samaa mieltä, että kansallispuistojakin pitää suojella. Haluaisin suojella tässä kansallispuistossa hiljaisuutta ja haluaisin suojella jäkäliä. Nämä suojelukohteet kyllä on tässä esityksessä aika puutteellisesti käsitelty. Sen sijaan tähän viemärointiin, jota te pidätte koko ajan esillä, en todellakaan kiinnittäisi niin paljon huomiota.

Sitten haluaisin sanoa muutaman sanan tästä Pallaksen hengestä. Se on varmasti hieno elä-

mys. Se on monen puhujan mielessä ikään kuin kangastus nuoruudesta. Sitä nuoruutta ei kyllä koskaan saa takaisin. Silloin naiset olivat nuorempia ja miehilläkin oli enemmän lihaksia, eli siinä mielessä kannattaa muistaa, että aika kulkee ja sitä nuoruutta ei saa koskaan takaisin, mutta Pallas—Yllästä on kuitenkin kehitettävä.

⁷¹ **Susanna Huovinen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en haikaile enkä kaipaile mihinkään menneeseen aikaan tässä mutta haluan kyllä korostaa tätä jätevesikysymystä, vaikka se ei ed. Perkiötä miellytäkään. Se on oleellinen asia. Jos ajatellaan sitä jäkälää tai mitä luontoa muutoin te haluatte suojella siinä ympärillä, niin tämä asia vaikuttaa siihen, näin se vaan on. Me tiedämme kaikki, että jo nyt Pallasjärvi on rehevöitynyt. Haluammeko, että se kehitys jatkuu? Varmaankaan emme. Silloin pitää miettiä sitä, miten voimme estää tämän kehityksen jatkumisen, ja siksi olen pitänyt tätä asiaa esillä, koska eduskunnan pitäisi päätöstä tehdessään, minun mielestäni, tietää, miten näin oleellinen asia aiotaan ratkaista.

⁷² **Hannes Manninen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Salolaisen puheenvuorossa tuli esille se ristiriita. Täällä on syytetty, kun yhdelle yrittäjälle on tehty. Te sanotte, että jos ei siinä ole yrittäjää, niin eihän sitä tarvitse tehdäkään, se menee ihan hukkaan. Kumpaa te oikein haluatte, onko siinä yrittäjä vai ei?

Mitä tulee edelleen tähän jätevesikysymykseen, niin meillä on kilpailukykyinen teknologia, joka puhdistaa ne jätevedet paljon puhtaammiksi kuin juomavesi on Suomessa. Rehevöityminen loppuu siihen.

⁷³ **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa puhemies! Ed. Manninen esiintyy täällä ajoittain asiattomasti, ajoittain asiantuntijana. Nyt hän esiintyy asiantuntijana ja sanoo, että meillä on sellainen teknologia, että kaikki jätevedet edulliseen hintaan puhdistetaan juomakelpoisiksi. Ed. Manninen, tällaista asiantuntijalausuntoa ei ole ympäristövaliokunnalle missään vaiheessa tuotu eikä siihen ole viitattu.

Mutta ympäristövaliokunnalla on ollut käsittelyssään Metsähallituksen lausunto, joka on päivätty 4.4.2008, jossa todetaan: "Jos majoituskaapiteettia nostetaan yli 200 vuodepaikan, jäteve-

det tulisi johtaa kansallispuiston alueelta, koska karu luonnonympäristö ei kestä lisääntyvää päästökuormitusta ja vaikutukset ulottuisivat laajasti maaperään, pohjavesiin ja Pallasjärven vesistöön." Näin ollen valiokunnalla on ollut pelko nimenomaan siitä, että joudutaan nyt tämän 320 vuodepaikan ja 10 200 kerrosneliömetrin jälkeen tilanteeseen, että pitää rakentaa siirtoviemäri, ja sen takia valiokunta on omaan mietintöönsä valiokunnan enemmistön toimesta ottanut nimenomaan maininnan siitä, että siirtoviemäriä ei rakenneta. (Ed. Manninen: Minä olen samaa mieltä!) Se vielä täsmennettiin sillä tavalla valiokunnan yhteisessä käsittelyssä, että puhutaan jäteveden puhdistamon kunnostamisesta, laajentamisesta, mutta ei siirtoviemäristä.

Tilanne nimenomaan lähtee siitä, että hotellin koko ylittää nyt tämän kriittisen tason tälläkin hetkellä. Uskon, että ed. Manninen lappilaisena kansanedustajana asian tietää. Tämä jäteveden puhdistamistilanne ei ole tyydyttävä, vaan on tapahtunut rehevöitymistä, ja tämä rehevöityminen on silmin nähtävissä. Tämän vuoksi, aivan niin kuin täällä on todettu muun muassa valiokunnan puheenjohtajan toimesta, jätevesikysymys on auki, pohjavesikysymys on auki, autojen pysäköintipaikkojen vaikutus, sijoittuminen on auki.

Asiantuntijakuulemisessa todetaan useaan kertaan, että alun pitäen Pallaksen hotelli on ekologisesti sijoitettu väärään paikkaan ja tätä väärän sijoituspaikan virhettä ei tule uusia nyt tällä uuden matkailuhotellin rakentamisella. Tämä on ollut lähtökohta.

Edelleenkin vielä tähän keskusteluun. Ed. Karvo totesi kansallispuistoista, että ajatus on lähtenyt Yhdysvalloista ja että kansallispuistojen luonteeseen kuuluu hotellirakentaminen ja tierakentaminen. Ed. Pulliainen omalla kokemuksellaan kertoi nimenomaan yhdysvaltalaisista kansallispuistoista, joissa ei ole tämän tyyppistä toimintaa. Siis meillä on monenlaisia kansallispuistoja, pääsääntöisesti myös Yhdysvalloissa ne on luonnonsuojeluun perustettu, samoin Suomessa. Ed. Manninen ja muut kuulivat, kuinka ed. Rajamäki kertoi ja siteerasi nimenomaan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston perustamisen 1 §:ää. Laissa on selvästi todettu, miksi se on perustettu. 13 §:ssä luonnonsuojelulakia todetaan, että kansallispuistoihin ei pidä rakentaa. Siis laki on joka tapauksessa lähtökohtaisesti sellainen, että kansallispuistossa suojellaan luontoa. Jos on

tilanne esimerkiksi keskustan kansanedustajien mielestä muuttunut, että kansallispuistojen tehtävä ei olekaan luonnonsuojelu toisin kuin silloin, kun yleensä ihan yksimielisesti olemme perustaneet muun muassa tämän Pallas-Yllästunturin kansallispuiston 2004 täällä, jos tästä on otettu uusi näkökulma tähän kysymykseen, se on eri asia. Mutta uskon, että näin ei kuitenkaan ole.

Jos palaamme vielä sitten tähän hankkeeseen, miksi kunnan rajaa muutettiin, niin varmasti siellä on ollut joku aloitteen tekijä silloin, kun se hakemus on tullut. Siinä mielessä, ed. Manninen, viittasin aktiivisiin ihmisiin kuten esimerkiksi aktiiviseen Pallas-hotellin ylläpitäjään Lapland Hotels -ketjuun ja sen pääomistajaan, ei niin, että siinä jollakin tavalla viitattaisiin johonkin muuhun vaan siihen, että on olemassa aktiivisia yrittäjiä, jotka toimivat omien etujensa mukaan. Mutta sitten jossakin vaiheessa on hyvä katsoa, ovatko ne yhteiskunnan yleisten etujen mukaisia hankkeita, ja se on taas arvio, joka pitää suorittaa valiokunnassa ja täällä täysistunnossa tai sitten erilaisissa muissa tilanteissa. Kaavoituksen yhteydessä joudutaan tähän, ympäristöministeriössä ministerit ovat joutuneet tähän tilanteeseen, esimerkiksi ed. Vapaavuori, erilaisten yhteydenottojen jälkeen.

Toisella ongelmalla ei voi perustella toista ongelmaa, eli jos tuulivoimalat ovat uhkaamassa kansallismaisemaa, niin se ei tietenkään mahdollista sitä, että joku muu hanke hyväksytään sitten kansallismaiseman uhkaksi, niin kuin nyt tässä tapauksessa ovat muun muassa nämä tuolihissit, jotka tässä ovat esillä.

⁷⁴ **Tapani Mäkinen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Ihan perustavaa laatua oleva asia on tietysti lähtökohtaisesti tässä tilanteessa se, mikä vaikutus tällä lakiesityksellä on Pallaksen luontoarvoille. Asiantuntijakuulemisessa valiokunnassa kävi hyvin selkeästi selväksi se, että Pallaksen luontoarvot eivät tämän lain myötä vaarannu. Sillä ei ole vaikutusta niihin, se oli asiantuntijakuulemisen perustelu.

Toisaalta sitten voi ajatella sitä asiaa myöskin toista kautta. Hotelliinhan oli tuolla alueella ennen kansallispuiston perustamista. Itse asiassa se oli siellä, kun kansallispuisto perustettiin, mutta sen jälkeen hotelli räjäytettiin ja se rakennettiin uudestaan kansallispuiston olemassaolon aikana.

Kolilla tilanne oli se, että hotelli oli siellä. Kansallispuisto perustettiin 1991 ja sen jälkeen

hotellia on peruskorjattu. Hyvin tiedämme sen, että Kolin kansallispuistolle hotellin merkitys on ihan keskeinen, se, että ihmiset pystyvät Kolin kansallispuistossa virkistäytymään ja viihtymään ja siellä vierailemaan. Kyllä hotellin merkitys on hyvin keskeinen, sitä ei ole kyseenalaistettu. Ei ole myöskään kyseenalaistettu hotellin olemassaoloa Pallaksella siinä mielessä. Pallaksen nykyinen hotelli kelpaa hyvin myöskin Pallaksen luontoarvojen takia sinne viihtymään menneille. Sitä Pallaksen henkeä täällä on hyvin paljon myöskin peräänkuulutettu.

Asia, joka valiokunnassa hyvin monessakin yhteydessä tuli keskusteluun, oli se, että myöskin asiantuntijakuulemisessa vähän arvioitiin sitä, minkä takia tässä laissa mennään niin pitkälle kaavoittamisen puolelle, ollaan hyvin selkeästi määrittelemässä vuodepaikkojen määrää, rakennuksen korkeusasemia ja otetaan kantaa asuntovaunualueeseen ja sen olemassaoloon taikka hävittämiseen. Mutta juuri siitä on kysymys, on kysymys Pallas-laista, jonka kautta on haluttu mennä hyvin pitkälle ja hyvin yksityiskohtaisiin tilanteisiin varmistaaksemme sen, että luontoarvojen osalta tämän lain myötä ja hotellin laajentamisen ja alueen luonteen muuttamisen myötä siltä osin, että muun muassa asuntovaunualue poistuu, tämä entisestään parantaa nykyistä tilannetta.

Jäteveden puhdistamiseen liittyen kovasti ihmettelen sitä, että nyt täällä tänään tässä keskustelussa erityisesti opposition kansanedustajat kovasti kritisoivat sitä, että laki ei ratkaise tätä jäteveden puhdistamiseen liittyvää yksityiskohtaa. Ei valiokuntakäsittelyssä, ei opposition toimesta missään vaiheessa, tullut esille se, että tässä yhteydessä pitäisi tämä asia ratkaista. Valiokunta oli hyvin selkeästi sitä mieltä, että jätevesiasiat tulisi lähtökohtaisesti ratkaista paikallisen puhdistamon kautta. Kun lain sallima rakentaminen toteutuu, se edellyttää nykyisen jätevedenpuhdistamon laajentamista ja peruskorjaamista ja parantamista. Se näkyy myöskin mietinnössä.

Näin ollen haluttiin tässä yhteydessä valiokunnan kantana myöskin viestittää sitä, että siirtoviemärin rakentaminen ei ole näin ollen tarkoituksenmukaista. Se voidaan ratkaista hyvin paikallisesti. Siirtoviemärin rakentaminen on huomattavan paljon kalliimpaa kuin jäteveden puhdistamisen ratkaisu siellä paikallisesti, mikä teknisesti voidaan toteuttaa hyvinkin korkeatasoisesti ja luontoa pilaamatta. Siirtoviemärin ra-

kentäminen aiheuttaa varmuudella kansallispuistolle suuria ongelmia, kansallispuiston luonnolle, jos se toteutetaan siirtoviemäriä kautta. Tässä tietysti lohduttaa myöskin se, että siirtoviemäri on niin kallis, ettei sitä hanketta kukaan omilla rahoillaan, yrittäjä tai muukaan toimija, kykene toteuttamaan. Kyllä ne jätevedeen liittyvät ratkaisut tehdään paikallisesti jätevedenpuhdistamon kautta. Toisaalta tätä asiaa ohjaavat hyvin pitkälle rakennusluvan kautta tehtävät ratkaisut niin kuin myös sitten ympäristöluvan kautta tehtävät ratkaisut. Kyllä se asia ratkaistaan hyvinkin lain edellyttämällä tavalla, ympäristölupa tulee pitää siitä asiasta huolen.

Yksi kommentti tähän hiihtohissiasiaan. Selkeästi tuli myöskin esille se, että mikäli hiihtohissit muutetaan tuolihisseiksi, se osaltaan parantaa luontoarvojen säilymistä erityisesti kesäaikaan, jolloin sitten Pallaksen laelle pääsee hissillä.

Yhtä asiaa haluaisin tässä yhteydessä kovasti painottaa, ja se on se, että kun hotellin laajennusta lähdetään toteuttamaan, olisi erittäin toivottavaa, että samassa yhteydessä ratkaistaan myöskin Pallaksen luontokeskuksen toteuttaminen eli hotellin ja luontokeskuksen toteuttaminen samanaikaisesti. Tämänhetkinen tilanne on siis sen kaltainen, että Pallaksen hotelli hyvin pitkälle hoitaa luontokeskuksille tarkoitettuja tehtäviä. Pallaksen hotelli toimii virkistätymispaikkana Pallaksen alueella vaeltaville. Myöskin wc- ja sanitteetitilat on Pallaksen hotellin toimesta tarjottu, niin kuin myös normaalit kahvio- ja mahdolliset ruokailupuoleet on hoidettu hotellin kautta. Luontokeskus on auttamattoman pieni nykyisiinkin tarpeisiin nähden. Se on erittäin vaatimaton. Näin ollen korostankin sitä, että Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alue tarvitsee asianmukaisen luontokeskuksen, joka tässä hotellin laajennuksen yhteydessä pitäisi toteuttaa.

Toisin kuin ed. Manninen, joka omilla rahoillaan siellä kävi paikan päällä, kävin siellä eduskunnan rahoilla sen takia, että ympäristövaliokunnan jäsenenä koin tarpeelliseksi sen, että pääsen tilanteeseen kartalle, mikä on tämän päivän tilanne. Kyllä se siellä paikan päällä hyvin selkeästi osoitti sen muun muassa, että jos hotellitoimintaa siellä ylipäätensä tehdään, se tulevaisuuden kannalta kaipaakin kyllä ehkä laajentamista. Mutta ennen kaikkea se asuntovaunualue ei mitenkään

palvele nykyisen kansallispuiston luontoarvoja. Se on hyvä, että tässä yhteydessä on myöskin lähdetty siitä, että tämä asuntovaunualue korvataan vuodepaikoilla hotellissa.

Arvoisa puhemies! Yksi asia, johon tässä lopuksi haluan kiinnittää huomion, on se, että kovasti paljon puhutaan siitä, mitä nyt tuolla Pallaksella tehdään, jos sinne nyt tehdään hotelliin vähän muutoksia. Täällä on erinomaisen suuri joukko kansanedustajia, 55 helsinkiläistä ja uusmaalaisia, ja uskon, että kovin monet muut muualtakin vaalipiireistä tulleet kansanedustajat kannattavat Sipoonkorven kansallispuiston perustamista. On käsittämätöntä, että sama ministeriö, joka on kuitenkin tämänkin lain valmistellut, vastustaa Sipoonkorven kansallispuiston perustamista. Sipoonkorpi luontoarvoineen on ehdottomasti ansainnut kansallispuistostatuksen myöskin ottaen huomioon sen, että näinkin lähellä Ruuhka-Suomea, itse asiassa metropolin ytimessä, on noin arvokas ja merkittävä alue, mutta sen alueen statuksen tilannetta ei ministeriön toimesta haluta muuttaa. Se ansaitsee kyllä erittäin suuren paheksunnan. Näin ollen tässä yhteydessä voidaan arvioida myöskin ministeriön kykyä arvioida tilanteita. Mutta, arvoisa puhemies, toivon, että ministeriössä suhtautuminen Sipoonkorven kansallispuiston perustamiseen muuttuu mahdollisimman pian.

⁷⁵ **Raija Vahasalo /kok:** Arvoisa puhemies! Lapista on pidettävä huolta, sekä sen luonnosta että ihmisistä, ja jotta siellä voi elää, siellä täytyy myös yrittää, ja yritystoimintaa on kehitettävä jatkuvasti. Matkailu on eräs Pohjois-Suomen tärkeimmistä elinkeinoista, ja sitä on kehitettävä ja laatua on parannettava. Tässä on kysymys nimenomaan tästä laadun parantamisesta.

Olen saanut kuulla siellä käyneiltä matkailijoilta, miten nämä nykyiset tilat ovat lievästi sanottuna pienen ehostuksen tarpeessa. Kohta käy niin, että matkailu loppuu sieltä alueelta. On kuitenkin hyvin tärkeää, että sitä voidaan kehittää. On huomattava myöskin se, että luonnonsuojelu ja matkailu eivät ole välttämättä ristiriidassa tai vihollisia keskenään, vaan kyllä ne ovat sulassa sovussa. Siellä on eletävä kummankin, jotta sitä katseltavaa ja ihasteltavaa, kuten ed. Huovinen täällä sanoi, on sitten jatkossakin olemassa. Hallituksen esitys on hyvä, ja sitä on valiokunta vielä entisestään parantanut.

⁷⁶ **Johanna Ojala-Niemelä /sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on paljon keskusteltu jäteveden puhdistuksesta, ja tämä hotelli- ja luontokeskuksen läheisyydessä sijaitseva jätevedenpuhdistamo kuuluu nyt tälle yksityiselle yrittäjälle. Kyseenalaistankin sen, missä ja miten Metsähallitus aikoo hoitaa asiakkaiden jätösten puhdistuksen jatkossa, jos yrittäjä laittaa tämän nykyisen vanhan ja kannattamattoman hotellin kiinni ja luopuu koko paikasta. Toisaalta tässä keskustelussa Lapin kansanedustajilta kysyttiin sitä, miten poronhoitoon suhtaudutaan tällä alueella. Tämä Pallas-tunturi ja matkailukeskus kuuluvat Kyrön palikunnan alueeseen, jonka noin 1 700 neliökilometrin pinta-alasta noin 15 prosenttia sijaitsee tässä kansallispuistossa. Olen kyllä vakuuttunut siitä, ettei tällä vaaranneta alueen porotalouden toimintaedellytyksiä ja porotalouden asema tulee turvatuksi myös jatkossa.

Ed. Hannes Manniselle kiitos siitä, että hän liitti Kittilästä osan Muonioon. Olisin kyllä toivonut, että kuntana olisi ollut Kauniainen eikä Kittilä, jolloin Muonio olisi saanut Kauniaisen veroprocentin ja Kauniainen olisi saanut tästä vastineeksi Pallastunturin.

⁷⁷ **Pentti Tiusanen /vas:** Herra puhemies! Ympäristövaliokunta perusti 2004 mietinnöllään ja eduskunnan täysistunnon päätöksellä Pallas-Yllästunturin kansallispuiston. Tuolloin ennen tätä päätöstä valiokunta vieraili niiden kolmen kunnan alueella, joihinka liittyy tämä yksi Suomen suurimmista kansallispuistoista. Kävimme myös tuolloin tapaamassa liikemies Yliniemeä, ja tuon tapaamisen yhteydessä hän hyvin voimallisesti vetosi ympäristövaliokuntaan, että hotelli voitaisiin rakentaa uudelleen. Se oli hänen viestinsä. Siellä käytiin aika pitkä keskustelu, ja siinä tilanteessa kyllä valiokunnan delegaatio totesi, että se ei ole kansallispuiston luonteen ja toiminnan näkökulmasta viisasta. Se oli 2004. Silloin asia sitten hiljensi aika moneksi vuodeksi, kunnes 2008 asia nousi uudelleen esille. Hän omassa lausunnossaan toteaa, että silloin oli 20 000 kerrosneliömetrin hankkeesta kyse ja se oli se, mitä hän piti hyvänä. Nyt sitten hän valitti sitä juuri, että se on pudotettu 10 000 kerrosneliömetriin.

Ed. Perkiö täällä käytti myös parikin kertaa sen puheenvuoron, että meidän pitää katsoa tätä hallituksen esitystä ennakkotapauksena. Hän totesi sen täällä muun muassa ja totesi, että jatkosakin kansallispuistoissa on rakennuksia. Haluai-

sin tähän vahvasti todeta sen, että kansallispuistojen ulkopuolelle tulee rakentaa ja voidaan rakentaa, mutta ei kansallispuistoon. Tämä liittyy myös Repoveden kansallispuistoon, minkä myös ed. Laukkanen tietää.

Yleiskeskustelu päättyi.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

3) Hallituksen esitys vuoden 2010 lisätalousarvioiksi

Ainoa käsittely

Hallituksen esitys HE 26/2010 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 17/2010 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 1—16/2010 vp

Puhemies: Siirrytään takaisin 3) asiaan ja jatketaan yleiskeskustelua.

Yleiskeskustelu jatkui

⁴⁵ **Raimo Piirainen /sd:** Arvoisa puhemies! Täällä aikaisemmin iltapäivällä puhuttiin kuntarahoituksen riittävydestä ja muistaakseni ed. Ukkola totesi, että kunnille on annettu riittävästi rahaa, ja joku puolusti yrittäjyyttäkin. Mutta täytyy muistaa, että meillä on olemassa myös niitä yrittäjiä, jotka ottavat tulonsa pääomatulona, ja tästä ei jää kunnalle suoranaista verotuloa, ja tämä on alentanut myös monen kunnan verotuloja.

Koulutusta ja alueiden kehittämistä ei ole huomioitu riittävästi elvytyksessä, eikä näitä ole huomioitu riittävästi tässäkin hallituksen lisätalousarvioesityksessä. Hallituksen keskittämispolitiikan seurauksena maa näyttää jakautuvan kahdella: hyvinvoiviin metropolialueisiin ja kuihtuviin haja-asutusalueisiin. Kun haja-asutusalueiden ihmisiltä riistetään toimeentuloedellytykset, niin seurauksena on muun muassa maahanmuuttovastaisuuden kasvu, ja seuraukset rasismista on jo nähty muissa Pohjoismaissa.

Arvoisa puhemies! Yliopistolain uudistuksen yhteydessä SDP korosti kaikkien yliopistojen perusrahoituksen turvaamisen tärkeyttä. Nähtävissä oli vaara, että yliopistojen tasa-arvoisuus romuttuu ja Suomeen kehittyä kahden tason yliopistoja: yliopistoja, jotka kerryttävät varoja sekä valtiolta että elinkeinoelämltä, ja yliopisto-

ja, joille varoja ei kerry kummastakaan lähteestä. Tämä on tietysti tämän laman aiheuttama ilmiö myös Suomessa, ja ennen kaikkea Oulun yliopisto on nyt kärsinyt nimenomaan tästä elinkeinoelämän rahoitusvajeesta, mutta siellä on myös puutetta perusrahoituksesta tällä hetkellä noin 3 miljoonaa euroa.

Hallitus kiisti yliopistolain valmistelussa rahoitukseen liittyvät ongelmat ja lupasi erityisesti huolehtia yliopistojen riittävästä ja kattavasta rahoituspohjasta sekä henkilöstön asemasta. Yliopistolain seuraukset on jo nähty. Yliopistolaki on tuottanut ensimmäisen uhrinsa, kun Oulun yliopisto päätti lakkauttaa Kajaanin opettajakoulutuksen yksikön. Hallituksen toimenpiteiden myötä yliopistojen perusrahoitus heikkenee ja aluepoliittisesti muitakin tärkeitä sivutoimipisteitä lakkautetaan. Pahimmillaan koko maksuttoman koulutuksen perusta saattaa sortua. Epävarmuutta lisäävät vielä opetusministeriön työryhmän väläyttämät lukukausimaksut. Hallituksen onkin pidettävä yliopistoille antamansa lupaus ja korjattava perusrahoituksen puutteet välittömästi. Kuitenkaan tämän vuoden talousarvio ja lisätalousarvio eivät tuo yliopistojen tilanteeseen minkäänlaista helpotusta.

Arvoisa puhemies! Kuhmo on edelleen maan pahinta työttömyysaluetta. Kokonaistyöttömyys on ollut pitkään noin 18 prosenttia, ja rakentajien työttömyysaste on tätäkin suurempi. Valtio tarvitsee järjeviä investointikohteita, joilla on myös työllisyttä elvyttävä vaikutus. Kuhmon Juminkeon toiminta on laajentunut nyt niin paljon, että nykyiset toimitilat ovat käyneet ahtaiksi ja lisärakennuksen tekeminen on perusteltua. Kalevalan 175-vuotisjuhluvuosi antaisi omalta osaltaan hyvän perusteen laajennukselle, jolla turvataan vuosikymmeniksi eteenpäin toimintaedellytykset työlle kansakuntamme juurien säilyttämiseksi ja tunnetuksi tekemiseksi sekä suomalaisille että kansainvälisesti. Suomalaisen juurien ja kulttuurin säilyttämisen tuleville sukupolville tulee olla meidän kaikkien yhteinen asia. Juminkeon laajennusosan Kopan avulla voimme varmistaa toiminnan jatkumisen ja omaan kulttuuriperinteeseen keskittyvän matkailun kehittymisen. Lisätalousarviossa on esitys hankkeesta.

Arvoisa puhemies! Täällä päivällä puhuttiin hyvin myös rakentamisesta ja sen työllistämisvaikutuksista. Mutta ihmettelen suuresti, miksi hallitus ei esitä lisärahoitusta Seinäjoki—Ouluradan peruskorjauksen loppuun saattamiseen.

Vaarana on nyt, että tämä hanke joudutaan keskeyttämään kesän aikana, joka olisi parasta radanrakentamisaikaa.

Myös nuorisotyöttömyyden hoitoon osoitettiin rahoitusta, mutta tämä todellinen ongelma on, miten nämä nuoret työllistetään. Harjoituspaikkoja on vähän, ja oppisopimussopimuksia puretaan tällä hetkellä, kun ei ole työtä työntekijöille yrityksissäkään.

Arvoisa puhemies! SDP:n esitykset tulevat esille lisätalousarviovaltuutuksessa.

⁴⁶ **Reijo Kallio /sd:** Arvoisa puhemies! Nyt käsitellyssä olevan lisätalousarvion keskeisiä asioita ovat nuorisotyöttömyyden torjunta ja suomalaisen telakkateollisuuden tukeminen. Telakkateollisuus on ollut vaikeuksissa jo pidemmän aikaa johtuen siitä, että tilauksia ei kerta kaikkiaan liiku. Meillä on Suomessa telakkateollisuudessa ja laajemminkin meriteollisuudessa ainutlaatuista osaamista erityisesti koskien arktisissa olosuhteissa toimivia aluksia, ja uskon, että siinä vaiheessa, kun arktista aluetta aletaan nykyistä enemmän hyödyntää, niin tälle osaamiselle tulee olemaan käyttöä. Tämän vuoksi on syytä pyrkiä tämä ainutlaatuinen osaaminen säilyttämään.

Tämän lisätalousarvion telakkapaketin osalta olisin odottanut jonkin verran mittavampaa kotimaisten alushankintojen ja peruskorjaushankkeiden aikaistamista. Esimerkiksi uuden jäänmurtajan hankintaa pitäisi kiirehtiä. Sille olisi selvästikin tarvetta ja käyttöä.

Hyvinä tässä paketissa pidän sen sijaan niin innovaatio-tuen lisäämistä kuin ympäristöstävällisten alushankintojen tukea. Myös alusluottojen jälleerahoituksen 500 miljoonan euron lainavaltuus on hyvä ja tarpeellinen. Uskon, että näillä toimilla päästään lähemmäksi sitä tilannetta, että suomalaiset telakat voivat kilpailla tasavertaisista lähtökohdista, ja uskon, että tällaisessa kilpailussa meidän telakkamme pärjäävät, kunhan vaan tilaukset lähtevät liikkeelle. Tällä hetkellä täytyy toivoa, että Kreikan tapaus ei murenna sitä orastavaa luottamusta, jota viime aikoina on ollut havaittavissa.

Arvoisa puhemies! Aiempien lamojen tärkeä opetus on, että työttömyyden nousua tulee torjua välittömästi kaikin keinoin. Vaikka elvytys, työn luominen ja tarjoaminen sekä koulutuksen järjestäminen heikentävät laman aikana muutenkin räsittunutta julkista taloutta, niin toimenpiteet ovat joka tapauksessa pitkällä aikavälillä kannattavia.

Suureksi päästettyä työttömyyttä on hyvin kallista ja hidasta alentaa talouskasvunkin aikana. Tästä meillä on sängen tuoreitakin kokemuksia.

Oecd:n arvion mukaan ainoastaan Uusi-Seelanti on käyttänyt elvytyksessä veronkevennyksiä enemmän kuin Suomi. Jopa Yhdysvallat on hyödyntänyt Suomea enemmän menoelvytystä. Veropainotteisuuden ohella merkillepantavaa Suomen elvytyspolitiikassa on ollut aktiivisen työvoimapolitiikan lähes täydellinen laiminlyönti. Työttömyyden nopeasta lisääntymisestä huolimatta Suomi on ollut Oecd-maista haluttomimpia lisäämään aktiivisen työvoimapolitiikan voimavaroja talouskriisin aikana. Tämä on mielestäni käsittämätöntä politiikkaa. Lähtökohtana pitäisi nimittäin olla, että työvoimapolitiikan rahoitus on sidottu työttömyyskehitykseen.

Nyt käsitellyssä olevassa lisäbudjetissa hallitus on valmis torjumaan nuorisotyöttömyyttä 77 miljoonalla eurolla. Tämä on hyvä, ja on hyvä, että hallitus on vihdoinkin herännyt. Liikkeellä vaan olisi pitänyt olla jo vuosi sitten, jolloin teimme välikysymyksen työttömyyden kasvun pysäyttämistä ja nuorten työllistämistä. Uskon, että jos tällöin olisi lähdeetty liikkeelle, niin olisimme voineet estää monen nuoren syrjäytymisen.

Arvoisa puhemies! Erityisen huolestuttavana pidän sitä, että hallitus ei ole millään tavalla reagoinut kasvuun kääntyneeseen pitkäaikais-työttömyyteen. Juuri työttömyyden pitkittyminen heikentää työllistymismahdollisuuksia jatkossa. Mielestäni hallituksella olisi ollut kaikki mahdollisuudet vaikuttaa siihen, miten paha ongelma työttömyydestä muodostuu, mutta tähän ei ole riittänyt kiinnostusta.

⁴⁷ **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa puhemies! Vuoden 2010 ensimmäinen lisätalousarvio, juuri niin kuin äsken ed. Kallio sanoi, on nyt satsannut vihdoinkin nuorisotyöttömyyteen. Se on aivan oikea toimenpide nuorisotyöttömyyden hipoessa lähes 30:tä prosenttia.

Onneksi nyt ammatilliseen koulutukseen osoitetaan lisämäärärahaa ja sen avulla saadaan opiskelijamäärää kohotetuksi 1 000 opiskelijalla. Nyt vihdoinkin on herätty siihen, että ammatillisen koulutuksen arvostus on noussut, ja hyvä näin. Myös vapaa sivistystyö ja oppisopimuskoulutus saavat lisämäärärahoja. 4H-toiminta saa myös lisäystä siihen, että voidaan parantaa nuorten työnhakuvalmiuksia, ja tässä ne 4H-kerhot ovat tehneet hyvää työtä nuorten syrjäytymisen ehkäi-

syssä. Nuoria työllistetään myös luonnonhoito-hankkeisiin sekä luontokeskusten asiakaspalveluihin.

Nämä ovat hyvä osoitus siitä, että hallitus on huomannut ja toiminut nuorten aseman parantamiseksi. Kuitenkin sillä saralla riittää tehtävää. Vuosittain lähes seitsemän miljardia euroa menee kuluihin, jotka aiheutuvat nuorten poistumisesta työelämästä mielenterveydellisistä syistä. Tähän ongelmaan puuttamalla hallitus voi tulevaisuudessa pelastaa monen nuoren ja monen perheen elämän normaaleille raiteille puhumattaakaan yhteiskunnallisista säästöistä.

Nuorten mielenterveysongelmiin on puututtava tarmokkaasti ja pelkäämättä. Kaikkia emme voi pelastaa, mutta pitää tehdä se, mikä on mahdollista. Asiantuntijat antavat mielellään ohjeita mahdollisista toimenpiteistä. Nuorten työllistymisestä on kannettava vastuuta kaikilla rintamalla, ja tarkoitan tässä niin yksityistä sektoria kuin myös julkista sektoria.

Toinen seikka, johonka haluan, arvoisa puhemies, kiinnittää huomiota, on rakennusalan onnistunut elvytystoiminta. Nyt hallituksen esityksen mukaan eräiden asuinrakennusten korjauksiin myönnettävien suhdanneluontoisten avustusten myöntämisaikaa pidennetään tämän vuoden elokuuhun saakka. Rakentaminen työllistää ja samalla parantaa asuntojen korjausvajetta. Erityisesti olen ilahtunut siitä, että erityisryhmien investointiavustukset ovat kohdistuneet vuosina 2005—2009 runsaaseen 15 000 asuntohankkeeseen. Noin kolmannes hankkeista on liittynyt vanhusten tehostettuun palveluasumiseen.

Muita avustettavia kohteita ovat olleet opiskelijat, kehitysvammaiset, nuoret sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujat ja asunnottomat. Asumiseen ja rakennuksiin liittyy paljon muutosta tulevaisuudessa. Energiansäästövelvoitteet, uudet teknologiat ja väestön ikärakenne tulevat jättämään jälkensä asuntorakennuskantaamme lähitulevaisuudessa.

⁴⁸ **Pauliina Viitamies /sd:** Arvoisa puhemies! Me sosialidemokraatit olemme kantaneet huolta työttömyyden kasvusta jo vuoden 2008 syksystä lähtien. Olemme esittäneet työttömyyden ja etenkin nuorisotyöttömyyden torjumiseen lisäpanoksia ja laajamittaista elvytyspakettia. Vuosi sitten teimme asiasta välikysymyksen. Hallitus ei ottanut silloin palloa vastaan, eikä tämäkään lisätalousarvio täytä tarpeita.

Maassa on lähes 300 000 ihmistä vailla työtä, ja työttömyysasteen on ennakoitu nousevan yli 10 prosenttiin. 44 000 nuorta on jäänyt ilman peruskoulun jälkeistä koulutuspaikkaa ja joka neljäs nuori on vailla töitä. Hallitus mainosti lisäbudjettia erityisesti nuorten työllisyyslisäbudjetiksi. Toimet nuorten auttamiseksi tulevat kuitenkin liian myöhään ja ovat määrältään liian vähäisiä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ei myöskään sisällä todellisia toimia, jotka tukisivat talouskasvua ja työllisyyttä. Kokonaan vaille jäävät pitkäaikaistyöttömyyden ja ikääntyvien työttömien hoitoon liittyvät toimet, mistä nyt alkaa näkyä huolestuttavia merkkejä. Hallitus on toistamassa 1990-luvun laman virheet työllisyyden hoidon osalta. Työvoimapolitiikan määrärahojen tasoa tarkasteltaessa Suomi jakaa Oecd-tilastossa jumbosijan yhdessä Belgian ja Itävallan kanssa. Työvoimapolitiikan muutosten seurauksena työttömien aktivointiaste on ollut jyrkässä laskussa. EU-komission poikkeussäännösten perusteella tulee Suomessa myös soveltaa yritysten alkupääoma- ja riskirahoituksen korotuksia talouskriisin vaikutusten lieventämiseksi, kuten Tanskassa on tehty.

Hallituksen toimet harmaan talouden torjunnassa ovat olleet tehottomia. Ulkomaisten työntekijöiden työ- ja palkkaehtojen valvonta on vuotanut. Työ- ja palkkaehtojen sekä vero- ja sotumaksujen valvonta olisi pitänyt laittaa ensin kuntoon ennen kuin ryhdytään purkamaan työvoiman saatavuusharkintaa. Valtiolla väki vähenee tuottavuusohjelman myötä, ja kunnat vähentävät työvoimaansa kuntatalouden vaikeuksien syvennyksessä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen veropolitiikka on ollut tempoilevaa ja verohelpotukset kohdentuneet hyvin ansaitseviin. Kummalta tuntuu se, miten ensin arvonlisäveroa alennettiin ja ensi heinäkuussa sitä sitten korotetaan. Käytännössä kaikki elämiseen liittyvät menot kasvavat. Työmatkat, lääkkeet, palvelut ja tavarat kallistuvat ja palkansaajien ja eläkkeensaajien ostovoima vähenee.

Ikääntyvän ihmisen elämään liittyviä hintoja on korotettu roimasti. Tämän vuoden alussa esimerkiksi poliklinikkamaksuja nostettiin, kotihoidon ja laitoshoidon maksuja on korotettu, ja monissa kunnissa myös kunnallisvero on noussut. Eläkkeet ovat jääneet jälkeen muiden tulonsaajaryhmien tulojen kasvusta. Ei ihme, että eläkkeen-

saajista on tullut maamme suurin pienituloisten ryhmä. Pienituloisia eläkkeensaajia on Suomessa noin 190 000. Eläkkeensaajien osuus köyhien keskuudessa on meillä kasvussa, mikä on epätavallista Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Kun yliopistouudistusta säädettiin, hallitus vakuutteli, että työntekijöiden edut turvataan ja että uusi laki ei merkitse maakuntayliopistojen alasajoa. Nyt kuitenkin uudessa Itä-Suomen yliopistossa ollaan käynnistämässä yt-neuvotteluja. Niiden piiriin joutuu lähes 400 työntekijää, ja henkilöstön vähennystarpeeksi on ilmoitettu 80 henkilöä. Vaikka vähennykset yritetään ratkaista siirroilla muihin yksiköihin tai eläkkeelle siirtämisinä, määräaikaista työ-sopimuksia tullaan vähentämään. Herääkin kysymys hallitukselle, miksi maakuntayliopistojen taloudelliseen ahdinkoon ei ole tulossa helpotusta, vaikka sen suuntaisia puheenvuoroja on kuultu silloin, kun yliopistoväki on vedonnut hallitukseen ja eduskuntaan. Miksi hallituksen ja hallituspuolueiden puheet ja teot eivät vastaa toisiansa?

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi totean, että lisäbudjetin panostukset koulutukseen ovat koko skaalalla erittäin vaatimattomia, vaikka täällä tänäänkin hallituspuolueiden edustajat ovat yrittäneet selitellä asiaa toiseksi. Nuorisotyöttömyyteen on yritetty vastata koulutuksella, mikä sinänsä on hyvä asia, mutta panostukset ovat riittämättömiä. Hallituksen toimet nuorten auttamiseksi tulevat viime tingassa ja ne ovat myös liian vaatimattomia.

49 Raija Vahasalo /kok: Arvoisa puhemies! Vuoden 2010 lisätalousarvion painopiste on nuorisotyöttömyyden vähentäminen. Siihen esitetään noin 77 miljoonan euron lisärahaa, ja se on, ed. Viitamies, todella paljon. Se myös tulee ihan oikeaan aikaan, sillä juuri keväisin ja kesän korvalla työttömyys yleensä kasvaa ja nuorisotyöttömyys myös siinä sivussa. Se tulee juuri oikeaan aikaan. Tällä rahalla me saamme 15 000 nuorelle töitä tai sitten annetaan koulunpenkkiä tai työllistämistoimenpiteitä. Se on hyvä asia, sillä me pidämme kaikista nuoristamme hyvää huolta ja yksikään nuori ei saa jäädä heitteille.

Tämä lisämääräraha sisältää monia toimenpiteitä, mutta on totta, että me tarvitsemme nyt vielä lisää toisen asteen ammatillisia aloituspaikkoja. Kaikki paikat ovat tällä hetkellä täynnä johtuen ikäluokan koosta ja taantumasta. Tulevaisuu-

nessä niitä ammatillisia aloituspaikkoja varmaan tarvitaan vähemmän, sen sijaan ammatillisia lisäkoulutuspaikkoja enemmän.

Yksi rakenteellinen ongelma meillä tässä vielä on koulutusjärjestelmässä, että aikuiset vievät tällä hetkellä nuorille tarkoitettuja aloituspaikkoja. Aikuiset tulee ohjata eri lailla, eri kanavaa pitkin koulutukseen, ja siihen opetusministeriön täytyy löytää ratkaisu. Työpajat ja etsivä nuorisotyö ovat niitä räätälöityjä keinoja, joilla nuoret tavoitetaan, ja niitä räätälöityjä keinoja tarvitaan entistä enemmän.

⁵⁰ **Pauliina Viitamies /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vahasalolle: Varmasti voimme olla eri mieltä siitä, mikä on sopivan suuruinen summa, millä milloinkin toimenpiteitä tehdään, mutta käytännössä tilanne vaan näyttää siltä, että kysyntä näille toimenpiteille on liian suurta ja rahat eivät tällä hetkellä yhtäkkiäsesti kohdennettuina tule riittämään, tule auttamaan nuoria. Siksi onkin hyvä, että on olemassa muita toimenpiteitä kuten äsken mainitsemanne ja lisäksi uusi nuorisolaki, joka on tulossa voimaan. Sillä saadaan myös hyvin autettua nuoria muilla tavoin.

⁵¹ **Tuija Nurmi /kok:** Arvoisa puhemies! Haluan vaan sen verran sanoa työpajatoiminnasta, kun kuulin, että täällä ed. Vahasalo puhui siitä, että siitä on saatu nuorten työllistämiseksi erittäin hyviä kokemuksia esimerkiksi meidän alueellamme Kärkölässä. Sitä pitää ehdottomasti tukea.

⁵² **Pentti Tiisanen /vas:** Arvoisa puhemies! Todella jono on mennyt nopeasti, ei ehtinyt paljon puhelimesta käydä.

Mutta nyt haluaisin vielä todeta tähän lisätaloussarvikeskusteluun sen asian, että pääluokassa 35, Ympäristöministeriön hallinnonala, tämä lisätalousarviohan ottaa tavallaan pois kehyksistä 50 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriön kehys on kaiken kaikkiaan pienenevä, ja tämä on ongelmallista. Eilen käsitelimme momenttiin 35.20.56 liittyvän lain, joka oli siis lisäbudjettilaki. Sen kakkoskäsittely oli siis eilen illalla, ja sen yhteydessä oli mietintö pöydällä. Siinä mietin-

nössä ympäristövaliokunta totesi, että kaikkia tämän tyyppisiä avustuksia ei pitäisi maksattaa budjetin ulkopuolelta Asuntorahaston varoista, vaan pitäisi myös säilyttää budjetissa nämä momentit. Nyt tapahtuu toisella tavalla.

Toinen asia. Tämän päivän uutiset Kreikasta ovat olleet erittäin hälyttäviä: menehtyneitä ihmisiä mielenosoituksissa ja tulipaloissa niiden yhteydessä. Näin ollen voidaan sanoa ja todeta, että kun tätä valiokunnan kannanottoa on laadittu ja todettu, että ikään kuin laman pohja on saavutettu, niin mahdollisesti nyt nämä euroon liittyvät ongelmat ovat tuomassa uutta laman tyyppistä tilannetta Eurooppaan, Suomeen. Toivon mukaan tästä ei koidu uutta ongelmaa. Toteankin, että käsittely tältä osin on ollut jo ennen tätä lamavaihetta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

5) Hallituksen esitys laiksi terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 46/2010 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 9/2010 vp

Mietintö pantiin pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti 6.5.2010 pidettävään täysistuntoon.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna torstaina 6.5.2010 kello 16.

Täysistunto lopetettiin kello 20.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen